

ምዕራፍ አሥራ አንድ

መለኮታዊ የአለማግባት ስጦታ

(1ቆሮ. 7: 7)

በእግዚአብሔር ቃል ውስጥ እንደተገለፀው አለማግባት (Singleness)

ራሱን የቻለ ሀጋና ስጦታ እንደሆነ ልናውቅ ያስፈልጋል። (ማቴ. 19:10-12

÷ 1ቆሮ. 7:32 -38) በዚህ በያዝነው ሐሳብ ስለ ጋብቻና ስለቤተሰብ ተመል

ክተን ስለአለማግባት (Singleness) ሳንነጋገር ማለፍ አግባብ አይመስለኝም።

ከዚህም ሌላ በየአገሩ ያለው ያላገቡት ቁጥር ከጊዜ ወደ ጊዜ እያደገ የመጣ

ጉዳይ ስለሆነ ቤተ ክርስቲያን ይህንን የህብረተሰብ ክፍል ሳትመለከተው ልታ

ልፍ አይገባትም። ለምሳሌ በአሜሪካ ውስጥ ያለው ህብረተሰብ ወደ አዲሱ

ምዕተ ዓመት (ማለትም 21st Century) ሲሸጋገር ÷ 46% (አርባ ስድስት ከመ

ቶው) ሕዝብ ያላገባና ከአስራ አምስት ዓመት በላይ ዕድሜ ያለው ነበር።⁸⁰

⁸⁰Rose M. Kreisler and Tavia Simmons, Marital Status:2000 (Washington, D. C.:Census Bureau, 1993), 3.

ልንገነዘባቸው የሚገባው ግን ይህ የህዝብ ቆጠራ መበለቶችን፣ የተፋቱትን፣ የተለያዩትን፣ እና ፈፅሞ ያላገቡትንም ይጨምራል።

ሀ. ሳያገቡ የመቆየት ሕይወት፥ (Single Life)

(ማቴ. 19:10-12 ፥ 1ቆሮ. 7:32-38 ፥ 1ቆሮ. 7:7)

1. በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ሦስት ዓይነት ደናግል አሉ ፡

- (ሀ) ለተወሰኑ ዘመን የሚሆናቸውን ሰው በማጣት ሳያገቡ ቆይተው የእግዚአብሔርን ፈቃድ በማወቅና ከክርስቲያን ወንድም ወይም እህት ጋር ይሁን እንጂ በቤተክርስቲያንፈቃድ ሊያገቡ የሚችሉ፡፡
- (ለ) ለእግዚአብሔር ሥራና ለቤቱም አገልግሎት ብለው ለተወሰኑ ዘመናት ራሳቸውን ጃንደረቦች አድርገው መቆየት የወሰኑ አሉ፡፡ እንዲህ ያሉት ክርስቲያኖች ከጊዜ በኋላ ለማግባት ቢፈልጉ የሚከለክላቸው ምንም ነገር የለም፤ እግዚአብሔርም እነርሱ በማግባታቸው አያዝንም፡፡
- (ሐ) እግዚአብሔር ለራሱ ክብርና ዓላማ እርሱን እንዲያገለግሉ የለቻቸውና ባለማግባታቸውም ምክንያት ዘመናቸውን ሁሉ እርሱን እንዲያገለግሉ እንዲያስችላቸው ጌታ ራሱ ከመጀመሪያው ጀምሮ ጃንደረባ ያደረጋቸው ደናግል ሊሆኑ ይችላሉ፡፡ ወይም ደግሞ እንደ ነብዩ ዳንኤልና ዓደኞቹ (ሚሳቅ፥ ሲድራቅና አብድናን) በግዴታ ተሰልበው ጃንደረቦች እንዲሆኑ የተሰለቡ (ዳንኤል 1:6 ፥ የሐዋ.ሥራ 8:26-40) ሊሆኑም ይችላሉ፡፡ እንዲህ ያሉት ደናግል የማግባት ፍላጎት ከጊዜ ወደጊዜ እየጠፋቸው ይሄዳል፤ በሰው አዕምሮም ለጋብቻ ከመታሰብ እየወጡ ይሄዳሉ፡፡ ከዚህም በተጨማሪ ሲወለዱ የብልታቸው አካል በጎዶሎነት የተወለዱም ሊኖሩ ይችላሉ፡፡

2. አለማግባት (Singleness) በብሉይ ኪዳን ዘመን፦

በብሉይ ኪዳን ዘመን ለማግባት የሚቻልበት የነበረው ዕድሜ ለሴት ልጆች 12-13 ዓመት ፥ ለወንድ ልጆች ደግሞ 15-16 ዓመት ሲሞላቸው የነበረ ሲሆን፤ አለማግባት ግን (በተለይም ለማግባት የሚችሉበት ዕድሜ ከደረሱ የተለመደ አልነበረም።⁸¹ እንዲያውም እግዚአብሔር በዘፍጥረት 1:28 “*ብዙ ተባዘዩ*” የሚል ትዕዛዝ በመስጠቱ አይሁዶች አለማግባትን ለማስተናገድ የሚችሉበት እሳቤ (Concept) አለማግባትን ለመረዳት የሚያስችላቸው መሠረት ስላልነበራቸው ይህን ለመረዳት በባህላቸው የሚገልጥ መንደርደርያ መግለጫ/ ስያሜ የነበራቸው አይመስልም።⁸² በአጠቃላይ ብቸኞችን/ ነጠላ/ ሌጣ የሆኑትን በሚከተሉት ክፍሎች ያጠቃልሏቸዋል።

(ሀ) መበለቶች (Widows)⁸³

በብሉይ ኪዳን ዘመን የነበሩት መበለቶች በኑሮአቸው በጣም የሚቸገሩና (2ኛጊ. 4:1) ከሀብረተሰቡም መካከል ረዳት የሌላቸውና የተጎዱ ነበሩ። (ኢሳ. 54:4)⁸⁴ በዘመኑ በነበረው ህብረተሰብ መካከል አለማግባት የተለመደ ስላልነበር፥ አብዛኛውን ጊዜ መበለቶች ፈጥነው እንደገና ለማግባት ይገደዱ ነበር። (ምሳሌ ፥ሩት 3:4) ነገር ግን ሊቀ ካህናት የነበሩት ግን እንዳያገቡ

⁸¹ Daniel I. Block, “Marriage and Family In Ancient Israel,”In. Ken M. Campbell, ed., Marriage and Family in the Biblical World (Downers Grove, Ill.: Inter Varsity Press,2003):.57
⁸² David Alan Black, *The Myth of Adolesences Raising Responsible Children in an Irresponsible Society*(Danbury, Conn.: Davidson,1999)
⁸³መበለቶች በብሉይ ኪዳን የነበራቸውን ሥፍራ በሰፊው ለመረዳት የሚከተለውን ማንበብ ይቻላል፦ *Marriage And Family in the Biblical World* Victor H. Matthews, “Marriage and Family in the Ancient Near East,” 22-24, Block, “Marriage and Family in Ancient Israel.” 71-72; Steven M. Baugh, “Marriage and Family in Ancient Greek Society,” 111-112; and David W. Capman, “Marriage and Family in Second Temple Judaism,” 215-217.
⁸⁴Block, “Marriage and Family in the Acient Israel,” 71.

የእግዚአብሔር ትዕዛዝ ነበር። (ዘሌ. 21:14) የሚደንቀው ግን ሌሎቹ ካህናት ግን ሊያገቡ ይፈቀድላቸው ነበር። (ዘሌ. 21:7) በሌላ በኩል ደግሞ ሊቀ ካህናትም ሆኑ ÷ ሌሎች ካህናት ትዳራቸውን አፍርሰው የተፈቱትን ÷ በግል ሙትና ሥራ የተሠማሩትን ሴቶችን ÷ ወይም ከጋብቻ በፊት ድንግልናቸውን ያስደፈሩትን እንዳያገቡ ይከለክሉ ነበር። (ዘሌ. 21:7) እንደገና ለማግባት ላልቻሉት መበለቶች እግዚአብሔር የተለየ የዋርሳ ሥነ-ሥርዓት ደንግገላቸው ነበር (ዘጳግም 25: 5-9 ÷ ሩት 4:1-22 ÷ ዘኅ. 22:13)⁸⁵ ከዚህም በላይ እግዚአብሔር ህዝቡን ለመበለቶች በተለየ ጥንቃቄ እንዲያደርጉና በሚያስፈልጋቸውም እንዲረዷቸው አዟቸው ነበር። (ዘፀ. 22:22 ÷ ዘዳ. 14:29 ÷ 16:1-14 ÷ 24:19-21 ÷ ኢሳ. 1:17 ኤር. 22:3 ÷ ዘካ. 7:10) እንዲያውም እግዚአብሔር የመበለቶች ረዳትና አጋዥ እንደሆነ ገልጿል። (ዘፀ. 22: 23 ÷ መዝ. 68:5 ÷ 146:9 ÷ ምሳሌ 15:2 ÷ ሚል. 3:5)

(ለ) በብሉይ ኪዳን ሁለተኛው የአለማግባት ክፍል ጃንደረባነት (Eunuchs) ነበር።

አብዛኛዎቹ ጃንደረቦች በዚያ ዘመን ለነበሩት ነገሥታት ለማገልገልና የነገሥታትን ሚስቶች ለመጠበቅ ይመደቡ ነበር። (አስቴር 2: 3 ÷ 14-15 ÷ 4: 5 ÷ 1: 12 ÷ ዳን. 1: 7) የወታደሮችም አለቃ መይም መሪ በመሆንም ያገለግሉ ነበር። (2ነገ. 25:19 ÷ ኤር. 52:25) ለአይሁድ ህብረተሰብ ግን ጃንደረባነት የሚወደድ ሳይሆን እንዲያውም “ወደ እግዚአብሔር ጉባዔ” ለማምለክ እንዳይገቡ የሚያስከለክል ጉዳይም ነበር። (ዘዳ. 23: 1) በተጨማሪም ከክህነት አገልግሎት እንዲታገዱ የሚያስደርግ ነገር ነበር። (ዘሌ 21: 20) እንዳንዴም ከእግዚአብሔር የሚመጣ ፍርድም ሆኖ ተገልጿል። (2ነገ. 9: 32-33 ÷ ኢሳ. 39: 7 ÷ 2ነገ. 20: 18 ÷ ኢሳ. 56: 3-5)

⁸⁵Ibid., 93-94; Chapman, "Marriage and Family in the Second Temple Judaism," 216-217.

(ሐ) በብሉይ ኪዳን ዘመን ሦስተኛው የአለማግባት ክፍል በበሽታ ምክንያት (ለምሳሌ ፡ በለምዕ በሽታ የተያዙ) ወይም እጅግ በከፋ ድህነት ውስጥ ከመሆናቸው የተነሳ የሚያገባቸው ያሉ ነጠላዎች (Singles) ናቸው።⁸⁶

(መ) አንዳንዶች ደግሞ በመለኮታዊ ጥሪ ምክንያት ለማግባት ያልቻሉም ነበሩ። ለምሳሌ ነብዩ ኤርምያስ፡፡ ኤርምያስ ራሱ እንዲህ ይላል፡ “የእግዚአብሔር ቃል ወደ እኔ እንዲህ ሲል መጣ ፡ በዚህ ሥፍራ ሚስት አታግባ ፡ ወንዶችና ሴቶች ልጆች አይሁኑልህ...” (ኤር. 19፡ 1-4) ዳሩ ግን እንዲህ አይነቱ የዕድሜ ልክ ነጣላነት (Singleness) በብሉይ ኪዳን ዘመን የተለመደ አልነበረም።⁸⁷

(ሠ) በብሉይ ኪዳን ዘመን አምስተኛው የማያገቡት ክፍል (Singleness) የተፋቱት (Divorced) ነበሩ።⁸⁸ በዚያን ዘመን የፍቺ ሐሳብም ይሁን ድርጊት የሚከናወነው አብዛኛውን ጊዜ በባሎች ነበር። (ዘዳ. 24፡1-4 ፥ መሳፍንት 19፡1-2) የሙሴ ህግ የተፈታችይቱን ሴት መብት ለማስጠበቅ ባልዋ የፍችዋን ፅህፈት (Cetificate) እንዲሰጣት ያስገድደዋል። እንደ መበለቶችና አባት እንደሌላቸው ልጆች (Widows and Orphan s) የተፈታች ሴት ረዳት ከሌላት ያለ ጥበቃ (Protection) እና እርዳታ (Provision) በኢኮኖሚ መድቀቋ የሚያወላውል ጉዳይ አልነበረም።

(ረ) በብሉይ ኪዳን ስድስተኛው የማያገቡት (Singleness) ክፍል ገና ለማግባት እየተዘጋጁ ያሉ የማግባት ዘመናቸውን የሚጠብቁ ነጠላዎች/ ብቸ

⁸⁶ S. Safari, "Home and Family", in S. Safari and M. Stern, eds. The Jewish People of the First Century (Philadelphia: Fortress Press, 1987): 748
⁸⁷ ለሰፊ ውይይት የሚከተለውን ይመልከቱ፡ Craig S. Keener, "Marriage" in Craig A. Evans and Stanley E. Porter, eds. Dictionary of New Testament Background (Downers Grove, Ill.: Inter Varsity Press, 2000): 682-683; Chapman, "Marriage and Family in Second Temple Judaism," 211-215.
⁸⁸ Block, "Marriage and Family in Ancient Israel," 49-52.

ኞች/ ሌጣዎች (Unmarried Singles) ናቸው። (ዘፍ. 24 ÷ መሳፍንት 14) በዚያን ዘመን ወላጆች የልጆቻቸው ድንግልናና ንፅህና ተጠብቆ ደናግል ሆነው እንዲያገቡላቸው በተለይም ሴቶች ልጆቻቸው ላይ ልዩ ትኩረት ያደርጉ ነበር። (ዘፀ. 22:16-17 ÷ ዘጳ. 22:13-21 ÷ ዘፍ. 24 ÷ መጌ. መጌ. ዘሰለሞን 8:8-14 ÷ 2:9 ÷ 4:12፤ አስቴር 2:1-23) ከዚህም በተጨማሪ ወላጆች ሴቶች ልጆቻቸው በሚያገቡበት ጊዜ ጥሎሽ (Dowry) የማዘጋጀት ግዴታ ነበረባቸው። ሴት ልጆች ከአሥራ ሦስት ዓመት ጀምሮ ÷ ወንዶች ልጆች ደግሞ ከዚያ ትንሽ አለፍ ብለው ለማግባት ይችሉ ነበር።

3. አለማግባት (Singleness) በአዲስ ኪዳን ዘመን ÷

በአዲስ ኪዳን ዘመንም አለማግባትን (Singleness) በተመለከተ እንደ ብሉይ ኪዳን የጠራ ነገር ባይኖርም፤ ማግባት እንጂ አለማግባት የተለመደ አልነበረም። ለዚህም ነው ሐዋርያው ጳውሎስ ስለመሪዎች ዝርዝር መግለጫ ሲጠቅስ ፡ “በመልካም ቤተሰባቸውን የሚያስተዳድሩ ሊሆኑ ይገባል።” ብሎ የተናገረው (1ጢሞ.3:2-5 ÷ 12 ÷ 5:17)

ነገር ግን መጥምቁ የሐንስ፥ ጌታ ኢየሱስና፥ እኔ እንደማምነው ከሆነ ሐዋርያው ጳውሎስም ያላገቡ እንደነበሩ እናውቃለን። ጌታ ኢየሱስና ሐዋርያው ጳውሎስም አለማግባት “ የእግዚአብሔር ስጦታ እና ለእግዚአብሔር መንግስትም ሥራ ትልቅ አስተዋፅኦ” እንዳለው በትምህርታቸው አካትተው እንመለከታለን። (ማቴ.19:10-12 ÷ 1ቆሮ.7:7 ÷ 32-38) እንዲህ አይነት ጃንደረባነት (Eunuchs) ግለሰቦች ለእግዚአብሔር ሥራ ራሳቸውን ሙሉ በሙሉ መስጠት ÷ ልባቸው ሳይከፋፈል ለማገልገል ያስችላል።⁸⁹

⁸⁹ሆኖም አለማግባት (ለተወሰነ ዘመን ይሁን ዕድሜ ልክ) በሮሜ 12 እና 1ቆሮንቶስ እንደምናያቸው የፀጋ ስጦታዎች ልንወስደው እንደማይገባ የሚያስረዳ ኃሳብ የሚከተለውን ማንበብ ይቻላል። Albert Y. Hsu, Singles at the Crossroads, A Fresh Perspective on Christian singleness (DownersGrove, Ill.: Inter Varsty Press, 1997).

በአዲስ ኪዳን በኢየሱስና በሳውሎስ ትምህርቶች⁹⁰ እንደምናየው በብሉይ ኪዳን ዘመን ከነበረው የአይሁድ ህብረተሰብ በተለየ ሁኔታ አለማግባትን (Singleness) በአዎንታዊ መልክ ተቀባይነት ያለው ከመሆኑም ሌላ፡ አለማግባትም “የእግዚአብሔር ስጦታ” እንደሆነም ተገልጿል፡፡ (ማቴ.19:10-12 ÷ 1ቆሮ.7:7 ÷ 32-38) በተጨማሪም አለማግባት “የእግዚአብሔር ስጦታ” መሆኑ ብቻ ሳይሆን ለተወሰኑ ሰዎች መለኮታዊ ጥሪ ነው፡፡ ሆኖም ጌታ ኢየሱስ እንዳለው “—ይህ ነገር ለተሰጣቸው ነው እንጂ ለሁሉም አይደለም ፤” (ማቴ.19:11) ይህ ሐሳብ የሚመለከተው ባለማግባት የእግዚአብሔርን ሥራ ለመሥራት ጃንደረቦች (Celibacy) የሆኑትን ሰዎች ነው፡፡ ቤተ ክርስቲያንም ለእንዲህ ዓይነት ጥሪ መጠራታቸውን በጥንቃቄ ልታስተውል ይገባል፡፡ በአንፃሩ ግን ሐዋርያው ጳውሎስ እንዳለው ማግባትን የሚከለክል ትምህርት የአጋንንት ትምህርት ነው፡፡ (1ጢሞ.4:1-5)

4. ከመጋባት በፊት አብሮ መኖርና የግብረ-ሥጋ ግንኙነት መፈፀም (Premarital Sex)

በአሁኑ ዘመን በጋብቻ ዓለም ሳይጣመሩ ነጣላ/ብቸኛ (Singles) የሆኑ ሰዎች ከብቸኝነትም ስሜት አልፈው አንዱ ፈተናቸው ከጋብቻ በፊት የግብረ-ሥጋ ግንኙነት መፈፀምና (Illegitimate Sexual Intercourse) በኃጢአት መውደቅ ነው፡፡ ስለዚህ በዓለማችን በአለፉት ዘመናት ከጋብቻ በፊት ተቃራኒ ቦታ ያላቸው ሰዎች በአንድ ቤት ውስጥ አብሮ መኖርና (Co-habitation) የግብረ-ሥጋ ግንኙነት መፈፀም (Premarital Sex) በየጊዜው እየጨመረ መምጣቱ እጅግ የሚያሳስብ ጉዳይ ነው፡፡ ለምሳሌ በአሜሪካ ውስጥ እ.አ.አ. 2002

⁹⁰F.F.Bruce, *Paul: Apostle of the Heart set Free* (Grand Rapids, Michigan: Eerdmans, 1990); David E. Garland, *1 Corinthians, Baker Exegetical Commentary on the New Testament* (Grand Rapids, Michigan: Baker House, 2003), 276-277; Emil Schurer, *The History of the Jewish People in the age of Jesus Christ (175 B.C. - A.D. 135)*, rev. and ed, Geza Vermes, Fergus Millar and Mathew Black (Edinburgh: T. & T. Clark, 1979), 2. 211.

አምስት ሚሊዮን ሰዎች በሥርዓት ሳይጋቡ አብረው ይኖሩ ነበር። ከተጋቡትም ቤተሰቦች መካከል ወደ ጋብቻ ዓለም ከመምጣታቸው በፊት ከሌላ ሰው ጋር ወይም በጓላ ከተጋቡት ሰው ጋር አምሳ በመቶው የሚሆኑት (50%) አብረው ይኖሩ ነበር። በጣም የሚያሳዝነው ደግሞ ከጋብቻ በፊት አብረው የኖሩ ሰዎች የመፋታት እድላቸው እጅግ ከፍተኛ ነው።⁹¹

በሰሜን አሜሪካ ውስጥ የሚገኝ ኬብል ኒውስ ኔትዎርክ (Cable News Network) የሚባለው የዜና ማሰራጫ ድርጅት ባለው ዌብ ሳይት (web-Site) ላይ ባወጣው እትም “አሜሪካውያን ዘጠና አምስት ከመቶው ከጋብቻ በፊት ዝሙት/ የግብረ ሥጋ ግንኙነት አድርገው ነበር” “95 Percent of Americans had Premarital Sex” የሚል በአሜሪካ ህዝብ ላይ ያደረገውን ጥናት መረጃ አቅርቧል።⁹² ይህ ጥናታዊ ዘገባ (Research) እንደሚከተለው ከአሥር አሜሪካውያን መካከል ዘጠኙ ወንዶችም ሆኑ ሴቶች ከጋብቻ በፊት ዝሙት/ የግብረ-ሥጋ ግንኙነት (Premarital Sex) ፈፅመው እንደነበር ያመለክታል።

ይህ ጥናት በ38,000 ሰዎች መካከል እንደተካሄደና ከእነዚህም ውስጥ 33,000 ሴቶች እንደነበሩ ተዘግቧል። በጥናቱ ከተሳተፉት ሰዎች መካከል በ44 ዓመታቸው ከመቶው ዘጠና ዘጠኙ (99%) ደግሞ በአጠቃላይ ከጋብቻ በፊት ዝሙት/ የግብረ ሥጋ ግንኙነት ፈፅመው እንደነበር ያመለክታል። ይህም በአሜሪካ ህብረተሰብ መሃል ሞራሉና የሥነ-ምግባሩ መለኪያ (Moral and Ethical Standard) ከጊዜ ወደ ጊዜ እየላሸቀ መሄዱን ከጋብቻ በፊት ከግብረ-ሥጋ ግንኙነት መጠበቅ (Abstinence and Sexual Purity) እንደሌለና የጋብቻም ክቡርነት እየደበዘዘ እንደመጣ ያመለክታል።

⁹¹ Karen S. Peterson, “Co habiting is not the same as Commitment.” *USA Today* (July 8, 2002).

⁹² <http://www.cnn.com/2006/Health/12/19/premarital.sex.ap/index.html>

የእግዚአብሔር ቃል ግን ከጋብቻ በፊት አብሮ መኖርም ይሁን

(Co-habitation) የግብረ-ሥጋ ግንኙነት መፈፀም, Premarital

Sex) እግዚአብሔር

ለወንድና ለሴት ያስቀመጠውን ዓላማ ከማበላሸትም አልፎ በፊቱም የሚደረግ ነውረኛ የሆነ ኃጢአት እንደሆነ በግልፅ ያስረዳል።⁹³ እንዲያውም በአይሁዶች ዘንድ ከጋብቻ በፊት ዝሙት መፈፀም በግልሙትና ሥራ ከመሠማራት (Prostitution) የሚገናኝና በድንጋይ ተደብድቦ መሞትን የሚያስከትል ስብሰባ የነበረው ጉዳይና⁹⁴ (ዘ፩.22:20-24) በፍቺም የሚደመደም ነገር ነበር። የእግዚአብሔርን ቃል በምናጠናበት ጊዜ ከጋብቻ በፊት ከሚደረግ ከማናቸውም የግብረ-ሥጋ ግንኙነት መጠበቅንና, Sexual Abstinence Prior to Marriage) በጋብቻ ዓለም እያሉም የግብረ-ሥጋ ታማኝነትን (Sexual Faithfulness in Marriage) ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን እንደግል አዳኛቸው አድርገው ከተቀበሉት ክርስቲያኖች የሚጠበቅ ዑብይ ጉዳይ እንደሆነ ያስረግጣል።⁹⁵

ያላገቡ ሰዎች ከጋብቻ በፊት አብሮ ከመኖር (Co habitation) የግብረ-ሥጋ ግንኙነት (Premarital Sex) ከመፈጸም መታገዳቸው ብቻ ሳይሆን ÷ ወደ ግብረ-ሥጋ ግንኙነት ከሚመሩ ቃላቶች ÷ ድርጊቶች ÷ ሐሳቦችና ምኞቶች በመቆጠብና ራሳቸውን በመግዛት በንፅህና መጠበቃቸው እጅግ በጣም

⁹³ሰፋ ላለ ውይይት የሚከተለውን ማንበብ ይቻላል ÷

Monford Harris, "Pre-Marital Experience: A Convenantal Critique." *Judaism* 19 (1970): 134-144.

⁹⁴Craig S. Keeng, "Adultery, Divorce." In *Dictionary of the New Testament Background*, 10.

⁹⁵ሰሰፈ ውይይት የሚከተሉትን ማንበብ ይቻላል ÷

Davaid Clyde Jones, *Biblical Christian Ethics* (Grand Rapids, Michigan: Baker, 1994; Paul Ramsey, *One Flesh: A Christian View of Sex with outside, and Before Marriage*, Grove Booklets on Ethics 8 (Bramcote, U.K.: Grove, 1975; Richard J. Foster, "Sexuality and Singleness," in David K. Clark and Robert V. Rakerstraw, eds., *Reading in Christian Ethics*, Vol. 2, *Issues and Applications* (Grand Rapids, Michigan: Baker, 1996): 157; Judith Treas and Deirdre Gusen, "Sexual Infidelity Among Married and Cohabiting American Journal of Marriage and Family 62 (2000):48-60.

አስፈላጊ ጉዳይ ነው።⁹⁶ (1ጢሞ.2:9-10 ÷ 1ጴጥ.3:3-6 ÷ 1ጢሞ.2:9 ÷ 15 ÷ 3:2 ÷ ቲቶ 1:8 ÷ 2:2 ÷ 5 ÷ 6 ÷ 1ጴጥ.5:5 ÷ 1ዮሐ.2:13-14)

ለ. የእግዚአብሔር ቃል ትምህርት ስለ አለማግባት፥

1. ለወጣት ወንዶች የሚሆን ትምህርት ፥

በአጠቃላይ በወጣቶች ህይወት ያለውን እምቅ ኃይል/ጉልበት እግዚአብሔር ለክብሩና ለመንግሥቱ አገልግሎት መጠቀሚያ እንዲሆን አጥብቆ የሚመኘውን ያህል፤ ሥጋ፥ ዓለምና ሰይጣንም በክፉ ሊጠናወቱት የሚፈልጉት ነገር ነው። ስለዚህ የእግዚአብሔር ቃል ስለወጣት ወንዶች የሚያስተምረውን ትምህርት ማጤናችን በጣም አስላጊ ነው። የእግዚአብሔርን ቃል በማስተዋል ካጠናነው በወጣትነት ዘመናቸው ልዩ ለሆነ የእግዚአብሔር አገልግሎት የተጠሩ ወጣቶች በርካታ ቢሆኑም፥ አንዳንዶቹ በተለይም የአሥራ ሰባት ዓመት ዕድሜ በነበሩበት ዘመን እንደነበር ስናይ፥ ጌታ እግዚአብሔር ምን ያህል የወጣትነትን ዘመን አጥብቆ እንደሚፈልግ ልንገነዘብ እንችላለን። ከእነዚህ መካከል ዮሴፍ፥ ህዝቅኤል፥ ዕንባቆም፥ ኤርምያስ፥ ዳንኤል፥ ሲድራቅ ፥ ሚሳቅ እና አብድናን ይገኙበታል። ነገር ግን አሁን እያየን ያለው ጉዳይ ከጋብቻ ጋር የተያያዘ በመሆኑ ጥቂቶቹን እናያለን።

ዮሴፍ የጲጢፋራ ሚስት የነበረችው ሴት በረከስ የግብረ-ሥጋ ግንኙነት ምኞት ተይዞ በተደጋጋሚ ጊዜያት በየቀኑ ብትነዘንዘውም የህይወቱን ንፅህና አጥብቆ በመጠበቅ ራሱን በግዞት ፈተናውን በድል ተወጥቷል። (ዘፍ. 39:1-23) ሳሙኤል ሊቀ ካህን ከነበረው ኤሊ አመራር ሥር ሆኖ በወጣትነት

⁹⁶ Wendy, Shalit, *A Return to Modesty: Discovering the Lost Virtue* (New York: Free Press, 1999); Jeff Pollard, *Christian Modesty and the Public Undressing of America* (San Antonio: The Vision Forum, 2003); Mary K. Mohler, "Modeling Modesty" (Louisville: The Southern Baptist Theological Seminary, n.d.) Posted at www.albertmohler.com/modeling-modesty.pdf.

የእግዚአብሔርን ቤት ሲያገለግል ከቆየ በኋላ በአገር ደረጃ ለነቢይነት ለመስፍንነትና ለወታደር እመራር ተጠርቶ አገልግሏል። (1ሳሙ.3:1-14 ÷ 3:19-21) ዳዊትም በወጣትነቱ የአባቱን በጎች በመጠበቅና እግዚአብሔርንም በመፍራት ከቆየ በኋላ በእስራኤል ታሪክ መካከል “እንደሌላው የሆነውን የእስራይን ልጅ አገኘሁ።” እንዳለው (የሐዋ.ሥራ 13:22-23) እግዚአብሔር ፈልጎ ያገኘው ሰው ነበር። እግዚአብሔርም በእስራኤል ምድር ለሚነሱት ነገሥታት መለኪያ አድርጎ ዳዊትን ከማስነሳቱም በላይ፤ “ዳዊት በራሱ ዘመን የእግዚአብሔርን ሐሳብ ካገለገለ በኋላ አንቀላፋ።” (የሐዋ.ሥራ 13:36)

ዳንኤል በወጣትነቱ ዘመን፤ “በንጉሡ መብልና በሚጠጣውም ጠጅ እንዳይረከስ በልቡ አሰበ።” ይላል። (ዳንኤል 1:8) ዳንኤልና ጓደኞቹ አራት የተለያዩ ፈተናዎች በባቢሎን ምድር አጋጥሟቸዋል ፤

- በብዙ ደስታ ሊያሳልፉት የሚገባው የወጣትነት ዕድሜያቸው በምርኮ እንዲወሰዱና በባቢሎን ምድር ስደተኞች እንዲሆኑ ተደርገው ነበር። (2ዜና.36)
- ወላጆቻቸው የሰጧቸው የእያንዳንዳቸው ስምም በግዴታ ለባቢሎን ዋና የጣያት አምላክ ስም እንዲመች መለወጥ ነበረበት። ይሁንና ለአይሁድ የሰም ለውጥ ከእነሱነታቸው ጋር የተያያዘ ጉዳይ እንደሆነ ማወቅ መልካም ነው።
- በባቢሎን ከተወሰዱ በኋላ በአገሩ ዩኒቨርሲቲ ውስጥ ገብተው የኮከቦች ቆጠራ (Astronomy) እና የሳይንስ ትምህርት እንዲማሩ ተገደዱ። የኮከብ ቆጠራ (Astronomy) የሰው የወደፊት ዕድል የሚወስነው እግዚአብሔር ሳይሆን፤ ኮከቦችን በመቆጠር ሊታወቅ ይችላል ብሎ የሚያስተምር ትምህርት ነው።
- ያለ ውዴታቸውም በግዴታ (ማቴ.19:10-12) ጃንደረቦች እንዲሆኑና በዘመናቸውም ትዳርና ቤተሰብ እንዳይኖራቸው ተደርገው ነበር።

በጣም የሚያስገርመው ግን ልባቸውና ሐሳባቸው ያለምንም መታገድ ሲቆጣና ሲፀየፍ የምናየው “የንጉሡን መብልና መጠጥ” የመቅመስ ጉዳይ ነው። ለምን? ይህ ምግብና መጠጥ በመጀመሪያ ለቤል አምላክ የቀረበ በመሆኑ፥ ምግቡም ንፅህና የሌለው በመሆኑና (ለምሳሌ፥ ደም መብላት፥ የፈረስ ሥጋና፥ የረከሱ እንስሶች ሥጋ ያለበት በመሆኑ) ለአይሁድ ነውረኛ መብል ስለነበር ፥ በአይሁድም እንዲህ አይነቱን ምግብ ከሌላ ሰው ጋር መብላት የቃል ኪዳን ምልክት ስለነበረ ነው።

በክርስቶስ ውስጥ ያሉት ያላገቡ ወጣት ወንዶች በዚህ ዘመን ሊጠነቀቁ ባቸው የሚገቡ ብዙ ነገሮች ቢኖሩም ፥ እንዱና ዋነኛው ፈተና ግን የግብረ-ሥጋ ግንኙነት ፈተና (Sexual Temptation) ነው።⁹⁷ ይኸም በሥጋ ከሚደረግ የግብረ-ሥጋ ግንኙነት (Physical Sexual act) ብቻ ሳይሆን፤ ከመሳሳም አልፎ የወንድን ወይም የሴትን አካል ከአፍና ከምላስ ማገናኘትና ራስን በራስ ስሜት ማርካት ከሚደረግም የግብረ-ሥጋ ግንኙነት ይሁን (Oral Sex) በስሜት ለብቻ ከሚደረግ (Masturbation) ራሳቸውን ሊጠብቁ ይገባቸዋል።⁹⁸ በስሜት ግልቢያ ውስጥ ሆኖ ለብቻ የሚደረግ ግብረ-ሥጋ ግንኙነት (Masturbation) ምንም እንኳን የእግዚአብሔር ቃል በቀጥታ የሚናገርበት ጉዳይ ባይሆንም፤ በሞራል አንፃር ግን ትክክል ያልሆነና ነፍስንም የሚያሳድፍ ፥ እግዚአብሔር ስለ ግብረ-ሥጋ ግንኙነት ካስቀመጠው መለኪያም እጅግ የሳደለ ነው። የዚህ ድርጊት ችግር ጥቂቶቹን እንመልከት።

⁹⁷ Stephen Arterburn and Fred Stocker, *Every Man's Battle: Winning the War on Sexual Temptation One Victory at a Time* (Colorado Springs, CO: Water Brook, 2000); Stephen Arterburn, Fred Stocker, and Mike Yorkey, *Every Man's Guide: weapons for the War Against Sexual Temptation* (Colorado Springs: Water Brook, 2003); and Jashua Harris, *Not Even a Hint* (Sisters, Ore.: Multnomah, 2003).

⁹⁸ ለስፊ ውይይት የሚከተሉትን ማንበብ ይቻላል። Daniel R. Heimbach, *True Sexual Morality: Biblical Standards for a Culture in Crisis*, (Wheaton, Ill.: Crossway, 2004)

- የግብረ-ሥጋ ግንኙነት (Sex) ከሌላ ሰው ጋር ግንኙነት ከመፍጠር ጋር የተገናኘ ሲሆን ፣ ይህ ግን አይደለም፡፡
- የግብረ-ሥጋ ግንኙነት (Sex) በጋብቻ ብቻ ለተጋቡ ብቻ የተለየ (Exclusive) ሲሆን ፣ ይህ ግን የግለሰቡን አዕምሮ በማቆሻሽ ባልተቀደሰ ሐሳብ ውስጥ እንዲዋጥ የሚያደርግ ነው፡፡
- የግብረ-ሥጋ ግንኙነት (Sex) ልዩና ደግሞ የግንኙነት ጥምረትን የሚፈጥር ሲሆን ፣ ይህ ግን ተራ ነገርና ያለመጠን በየጊዜው የሚደረግ፣ ጥልቀት የሌለው ድርጊት ነው፡፡
- የግብረ-ሥጋ ግንኙነት (Sex) ፍሬ እንድናፈራና ልጆችም እንዲወለዱ የሚያበቃ ዓላማ ያለው ሲሆን ፣ ይህ ግን የግብረ-ሥጋ ግንኙነት ለመደረግ ያህል የሚደረግ ተደርጎ እንዲወሰድ የሚያስገድድ ዓላማ ቢስ ድርጊት ነው፡፡
- የግብረ-ሥጋ ግንኙነት መስዋዕትነት በተሞላው ፍቅር ዐውድ ውስጥ (Context) የሚደረግ የከበረ ነገር ሲሆን ፣ ይህ ግን የግል እርካታ ብቻ ለማግኘት የሚደረግ ስስታምድርጊት ነው፡፡
- የግብረ-ሥጋ ግንኙነት ዝርግፍ የሆነ ከሰውን ሁለንተና ጋር የተያያዘ ሲሆን ፣ ይህ ግን ሥጋዊውን ድርጊት ከሌላው ሁሉ የሚለያይ ጉዳይ ነው ፡፡
- የግብረ ሥጋ ግንኙነት በትዳር ዓለም በጋብቻ ለተጣመሩ ሰዎች እንደ ቅመም ለማጣፈጥ የተሰጠ ስጦታ ሲሆን፤ ይኸ ድርጊት ግን በወንድና በሴት መካከል የከበረ ግንኙነት እንዳይኖር “ጊዜያዊ መፍትሄ” በሚመስል የስሜት ግልቢያ እያስገባ አፍራሽ ነው ፡፡

ስለዚህ ያላገቡ ወጣት ወንዶች ራሳቸውን በንፅህናና በቅድስና እየጠበቁ እንዲኖሩ የሚረዷቸውን የሚከተሉትን ሐሳቦች ማየታችን በጣም አስፈላጊ ነው ፡፡

(ሀ) እግዚአብሔር ከልዩ ልዩ ፈተናዎች እንዲጠብቃቸውና እንዲታደጋቸው አጥብቀው መፀለይያስፈልጋቸዋል (ማቴ 6:13፤ 26:36 ÷ 40-41፤ ሉቃስ 11፤ 4)፤ የእግዚአብሔር ቃል እንደዚህ ይላል “ስለዚህ እንደቆመ የሚመስለው እንዳይወድቅ ይጠንቀቅ። ለሰው ሁሉ ከሚሆነው በቀር ምንም ፈተና አልደረሰባችሁም፤ ነገር ግን ከሚቻላችሁ መጠን ይልቅ ትፈተኑ ዘንድ የማይፈቅድ እግዚአብሔር የታመነ ነው። ትታገሱም ዘንድ እንድትችሉ ከፈተናው ጋር መውጫውን ደግሞ ያደርግላችኋል ።” (1ቆሮ 10:12-13) ከዚህ ጥቅስ የምናስተውላቸው አራት ነገሮችን ልብ እንበል ፡

- “ለሰው ሁሉ ከሚሆነው በቀር ምንም ፈተና አልደረሰባችሁም?”
- “ነገር ግን ከሚቻላችሁ መጠን ይልቅ ትፈተኑ ዘንድ የማይፈቅድ፡”
- “እግዚአብሔር የታመነ ነው።”
- “ትታገሱም ዘንድ እንድትችሉ ከፈተናው ጋር መውጫውን ደግሞ ያደርግላችኋል።”

በሌላም ሥፍራ ፡ “እርሱ ራሱ ተፈትኖ መከራን ስለ ተቀበለ የሚፈተኑትን ሊረዳቸው ይችላልና።” (ዕብ 2:18) ይላል። እንዲሁም በኤፌሶን 6:13 ላይ “ስለዚህ በክፉው ቀን ለመቃወም ሁሉንም ፈፅማችሁ ለመቆም እንድትችሉ የእግዚአብሔርን ዕቃ ጦር ሁሉ አንሱ።” ይላል

(ለ) ያላገቡ ወጣት ወንዶች በክርስቶስ ፀጋ ለማደግና በእግዚአብሔር ቃል እውቀትም ለመሞላት ሊተጉ ይገባል ። (2ጢሞ 2:1) እንዲሁም በማድረጋቸው በውስጣቸው ካለው የእግዚአብሔር ቃል የተነሳ ልብ ሙሉነትን ከማግኘታቸውም በላይ፤ ክፉ ፈተና በሚመጣበት ጊዜ ፀንተው ለመቋቋምና በድል ለመውጣት ይችላሉ ። “ኅበዞች ሆይ ብርቱዎች ስለሆኑ”

ችሁ የእግዚአብሔርን ቃል በእናንተ ስለሚኖር ክፉውንም ስለ አሸንፋችሁ እጽፍላችኋለሁ።” (1ዮሐ 2:12-14) ጌታ ኢየሱስ በሰይጣን በተፈተነበት ጊዜ ፈተናውን በድል የተወጣው በእግዚአብሔር ቃል እውቀት (የአዕምሮና የልምምድ እውቀት) መሰረት በመቆም ነው። (ማቴ 4: 1-11፤ ሉቃስ 4:1-13)

(ሐ) ያላጋቡ ወጣት ወንዶች ራሳቸውን የመግዛት ልምምድ/ ዲሲፕሊን (self-control/discipline) ሊያሳድጉና (ተቶ 1:8፤ 2:6፤ 1ጢሞ 3:2) የልብም ንፅህና (purity of heart) ሊኖራቸው ይገባል ። (1ጢሞ 4:12፤ 2ጢሞ 2:22) እንዲያውም በዕብራውያን 5:14 እንዲህ ይላል “ጠንካራ ምግብ ግን መልካሙንና ክፉውን ለመለየት በሥራቸው የለመደ ልብ ላላቸው ለፍጹማን ሰዎች ነው።” ጌታ ኢየሱስ የልብን ንጽህና በእግዚአብሔር መንግሥት በጣም አስፈላጊ ከሆኑት ባህርያት መካከል አንዱ አድግሳ ጠቅሶታል። (ማቴ 5:8) ሐዋርያው ዮሐንስም እንደዚህ ይላል፦ “ዓለምን ወይም በዓለም ያሉትን አትውደዱ፤ በዓለም ያለው ሁሉ እርሱም የሥጋ ምኞትና የዓይን እምሮት ስለ ገንዘብም መመካት ከዓለም ስለሆነ እንጂ ከአባት ስላልሆነ ማንም ዓለምን ቢወድ የአባት ፍቅር በእርሱ ውስጥ የለም ዓለሙም ምኞቱም ያልፋሉ ፤ የእግዚአብሔርን ፈቃድ የሚያደርግ ግን ለዘላለም ይኖራል።” (1ዮሐ 2:15-1)

(መ) ያላገቡ ወጣት ወንዶች ራሳቸውን ከእንደዚህ ዓይነት የረከሰ ፈተና ለመጠበቅ ሌላ ሰው እንዲከታተላቸው ራሳቸውን በሌሎች “ጥበቃ” ሥር ማስቀመጥ (accountability) ይኖርባቸዋል። ሐዋርያው ጳውሎስ በ 2ጢሞ 2:22 ላይ የጻፈው የጸና ምክር ይህንን ነው። “ከክፉ የጎልማሳ ነት ምኞት ግን ሸሸ ፤ በንፁም ልብ ጌታን ከሚጠሩ ጋር ጽድቅን፤ እም ነትን ፤ ፍቅርን ፤ ሰላምን አጥብቀህ ተከተክል።” ስለዚህ ያላገቡ ወጣት ወንዶች በቤተ ክርስቲያን መሪዎች፤ የወንጌል ጥሪ ባላቸው አገልጋዮች

ችና፤ “በጌሁ ልብ ጌታን ከሚጠሩ” ሥር ራሳቸውን ሊያስቀምጡ፤ ምክርንና ሐሳብም ሊቀበሉ ይገባል ።

(ሠ) ያላገቡ ወጣት ወንዶች በክፉና በኃጢአት ፈተና ውስጥ ማለፉ ሳይሆን ፤ ለዚህ ፈተና/ ኃጢአት መሸነፉ/ መሰጠቱ ውድቀት ሊያመጣ እንደሚችል ሊያውቁ ይገባል ። ለምሳሌ ወፎችን በላያችን መብረር ባንከለክ ላቸውም ፤ በራሳችን ላይ ጎጆ ግን እንዲሰሩ እንደማንፈቅድላቸው፤ እንደዚሁም በፈተና ውስጥ ለማለፍ ብንችልም፤ በፈተናው እስክንወድቅ ድረስ ግን በእኛ ላይ እንዲሰለጥን አንፈቅድለትም። ታላቁ ሊቀ ካህናችን የሆነውም ጌታ ኢየሱስ “ከኃጢአት በስተቀር በነገር ሁሉ እንደ እኛ የተፈተነ ነው እንጂ በድካማችን ሊራራልን የማይችል ሊቀ ካህናት የለንም።” ይላል ። (ዕብ 4:15) ሐዋርያው ጴጥሮስም በ1ጴጥ 5: 8-9 እንዲህ ይላል፡ “እርሱ ስለ እናንተ ያስባልና የሚያስጨንቃችሁን ሁሉ በእርሱ ላይ ጣሉት። በመጠን ኑሩ ንቁም፥ ባላጋራችሁ ዲያብሎስ የሚወጠውን ፊልጎ እንደሚያገላ አንበሳ ይዞራልና። በዓለም ያሉት ወንድሞቻችሁ ያንን መከራ በሙሉ እንዲቀበሉ አያወቃችሁ በእምነት ፀንታችሁ ተቃወሙት።”

(ፈ) ያላገቡ ወጣት ወንዶች ሊያውቁ የሚያስፈልጓቸው በኃጢአት ተፈትነው በወደቁ ጊዜ እግዚአብሔር በምህረትና በይቅርታ ሊቀበላቸው ምንም ጊዜ የተዘጋጀ መሆኑን ነው። ሐዋርያው ዮሐንስ “በኃጢአታችን ብንናዘዝ ኃጢአታችንን ይቅር ሊለን ከአመጸችን ሁሉ ሊያነፃን የታመነና ፃድቅ ነው ።” ይላል ። (1ዮሐ 1:9) ቀጥሎም “ልጆች ሆይ ኃጢአትን እንዳታደርጉ ይህን እጽፋላችኋለሁ። ማንም ኃጢአትን ቢያደርግ ከአብ ዘንድ ጠበቃ አለን፤ እርሱም ፃድቅ የሆነ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው።” ይላል ። (1ዮሐ 2: 1) ወጣቶች በኃጢአት ከወደቁ በኋላ በህሊና ወቀሳና በፀት በመዋጥ መንፈሳዊ ዝቅጠት ውስጥ እንዲገቡ ከመፍቀድ ይልቅ የእግዚአብሔርን ፊት በመፈለግ ይቅርታና ምህረትን በመጠ

የቅ ሊመለሱ ያስፈልጋቸዋል። የዕብራውያን መጽሐፍ ፀሐፊ እንዲህ ይላል፦ “እንግዲህ ምህረትን እንድንቀበል በሚያስፈልገንም ጊዜ የሚረዳንን ፀጋ እንድናገኝ ወደ ፀጋው ዙፋን በእምነት እንቅረ ብ።” (ዕብ 4፡ 16) በሌላ በኩል ደግሞ ወጣቶች የእግዚአብሔርን ፀጋ እንዳያከፋፍና እንዳያናገቁ ኃጢአትን በመጥላት፤ በመጸየፍና በመተው በንጽህናና በቅድስና እግዚአብሔርንም በመፍራት ራሳቸውን ሊጠብቁ ይገባል። ሐዋርያው ጳውሎስ በሮሜ 6፡1 “እንግዲህ ምን እንላለን? ጺጋ እንዲበዛ በኃጢአት ፀንተን እንኑርን? አይደለም።” እንዳለው ነው ።

እኛ በክርስቶስ አምነን የዘላለም ደህንነትን ያገኘን ሰዎች ለስድስት ዓይነት ጥሪዎች ተጠርተናል ። እነዚህም የሚከተሉት ናቸው፦

- የክርስቶስ ለመሆን ወደ እርሱ ህብረት ተጠርተናል፤ (ሮሜ 1፡ 6)
- ነገር ግን ወደ ቅዱሳንም ህብረት ነው የተጠራነው፤ (1ቆሮ 1፡9፤ ዕብ 12፡14)
- ለነፃነት/ ለአርነት ተጠርተናል፤ (ገላ 5፡ 13)
- ነገር ግን ለቅድስናም ነው የተጠራነው፤ (1ቆሮ 1፡2፤ ሮሜ 14፡ 19-1፡ 7፤ ዕብ. 12፡ 10)
- ለመከራ ነው የተጠራነው፤ (1ጴጥ 2፡ 21)
- በየዘመኑና በየደረጃው ሕይወታችን የሚደመደመው ግን በመከራ ጉም ሳይሆን፤ በከብር ነው። (ሮሜ 8፡ 28-30፤ 1ጴጥ 1፡6-7፤ ማር. 10፡30)

(ሰ) በመጨረሻም ያላገቡ ወጣት ወንዶች በራሳቸው የኃጢአትን ፈተና ለመቋቋም ስለቻሉ ሊመኩ፥ የቅዱሳን ጠላት የሆነው ሰይጣን የሚያመጣውንም ፈተና እንደቀላል ሊቆጥሩ፥ የእግዚአብሔርንም ፀጋ ሊያከፋፉ ከሚችሉበት የሐሳብና የድርጊት ወጥመድ ሊወጡና ሊሳቀቁ ይገባል ። ይልቁንም የራሳቸውን ድካም በመገንዘብ በእግዚአብሔር ፀጋም በመ

ደገፍና በመታመን ÷ የሴፍ የጳጢፋራ ሚስት በዝሙት ልትፈትነው በየቀኑ በተገዳደረችው ጊዜ ልብሱን ጥሎ እንደሸሸ ከእንዲህ ዓይነት የዝሙት ፈተና ራሳቸውን ሊጠብቁና ሊያሸሹ ይገባል። (ዘፍ 39:1-23) ከዚያም በላይ ኢዮብ የተናገረውን ቃል ሊያስቡ ይገባል። “ከዓይኔ ጋር ቃል ኪዳን ገባሁ። እንግዲህስ ቆንጆይቱን እንዴት እመለከታለሁ ?” (ኢዮብ 31:1-4) ይህም ማለት ግን ሴት ልጆችን እንዳይመለከቱ ከመጠን ያለፈ ፍርሃት ውስጥ በመዋጥ ራሳቸውን በፍርሃት ወጥመድ (paranoid ውስጥ ይግቡ) ማለት አይደለም። ይልቁንም ሐዋርያው ጳውሎስ ለጢሞቴዎስ እንደጻፈለት በንፁህ ልብና በቅንነት “ቆንጆይቱን እንደ እህቶች ...” ሊያዩዋቸው ይገባል። (1ጢሞ 5:2) “ነገር ግን ጌታን ኢየሱስ ክርስቶስን ልበሱት ፣ ምኞቱንም እንዲፈጽም ለሥጋ አታስቡ።” (1ኛ ሮሜ 13:12-14) የሚለውን ምክር ሁልጊዜ ሊያስቡት ይገባል።

2. ለወጣት ሴቶች የሚሆን ትምህርት፦

በሌላ ስፍራ እንደተመለከትነው የወጣት ሴቶችን ጉዳይ ካገቡት ሴቶች ማለትም፦ ወጣት ከሆኑና በዕድሜም ገፍተው በትዳር ዓለም ከቆዩት ጋር አያይዘን በሰፊው ተመልክተነው ስለነበረአሁን በዝርዝር ማየት አይኖርብንም ። የእግዚአብሔር ቃል ያላገቡ ወጣት ወንዶች ላይ ልዩትኩረት በመስጠት ራሳቸውን ባለመማዛት እንዳይፈተኑና ከፉ በሆነ የግብረ ሥጋ ግንኙነት ፈተና ራሳቸውን እንዳያጠላልፉ በግልጽ ያብራራውን ያህል፤ ያላገቡ ወጣት ሴቶች ም ሆነ ያገቡት ሴቶች ዓይንና ልብ በመልካም መንፈስ በሚያሳርፍ መልክ እንዲመላለሱ የጠለቀ ትምህርት ሲሰጥ እናያለን። ሐዋርያው ጴጥሮስ እንዲህ ይላል፦ “ለእናንተ ጠጉርን በመሸረብና ወርቅን በማንጠልጠል ወይም ልብስን በመጎናጸፍ የሆነ ሽልማት አይሁንላችሁ። ነገር ግን በእግዚአብሔር ፊት ዋጋው እጅግ የከበረ የዋህና ዝግተኛ መንፈስ ያለውን የማይጠፋውን ልብስ ለብሶ የተሰወረ የልብ ሰው ይሁንላችሁ።” (1ጴጥ 3:1-7) በመጽሐፈ ምሳሌ 31:10-31 ደግሞ ይህንን ቃል የሚያፀና ሐሳብ እንመለከታለን፦ “ልባምን

ቤት ማን ሊያገኛት ይችላል ? ዋጋዋ ከቀይ እንቁ እጅግ ይበልጣል፡፡...ውበት ሐሰት ነው፤ ደም ግባትም ከንቱ ነው፤ እግዚአብሔርን የምትፈራ ቤት ግን እርሰዋ ትመሰገናለች፡፡”

ሐዋርያው ጳውሎስም ይኸንኑ በማስመልከት እንደዚህ ይላል፡ “እንዲሁም ደግሞ ቤቶች በሚገባ ልብስና ከእፍረትና ራሳቸውን ከመግዛት ጋር በውነታቸውን ይሸለሙ፤ እግዚአብሔርን እንፈራለን ለሚሉ ቤቶች እንደሚገባ መልካም በማድረግ እንጂ በሸሩባና በወርቅ ወይም በዕንቁወይም ዋጋው እጅግ በከበረ ልብስ አይሸለሙ፡፡” (1ጢሞ 2:9-10) ከዚህም በመቀጠል ጳውሎስ፡ “በእምነትና በፍቅር በቅድስናም ራሳቸውን እየገዙ ቢኖሩ በመውለድ ትድናለች፡፡” ይላል፡፡ (1ጢሞ 2:15፤ ቲቶ 2:3-5)

ይህ ማለት ግን ቤቶች በጠቅላላ መልካም ልብስ አይልበሱ፤ ምንም ዓይነት ጌጥም ማድረግ የለባቸውም ማለት አይደለም፡፡ ነገር ግን የውበታቸው ውመግለጫና ሚዛን በውጭ የሚታይ ልብስና በወርቅና በዕንቁ ሳይሆን፤ የውበታቸው ፈጣሪ፤ ምክንያትና ዓላማ የሆነውን ጌታ ኢየሱስን እየለበሱ በባህርያቸው ሊገልፁትና ሊያሳዩት ይገባል፡፡ የሚለውን ሐሳብ ነው የሚገልጽ ው፡፡ በእግዚአብሔር ቃል በዚህ ውበት የታወቁ ብዙ ቤቶች ቢኖሩም፤ ለምሳሌ የሚከተሉትን ማለትም፡ ሣራ (1ጴጥ 3:6) ፡ ሩትንና (መጽሐፈ ሩት 2:10÷13፤ 3:7፤ 14) የጌታችን እናት ማርያምን (ሉቃስ 1:34÷38) መጥቀስ ይቻላል፡፡ ገንዘብ በራሱ ኃጢአት ያልሆነውን ያህልና፤ “ገንዘብን መውደድ የክፋት ሁሉ ሥር ነው፡፡” እንደተባለ (1ጢሞ 6:10) ፤ ውበትም በራሱ ክፋት የለውም፤ እንዲያውም ውበት የእግዚአብሔር ስጦታ ነው፡፡ ክፉ መሆን የሚጀምረውና የሚያልቀው ግን ውበትን ማምለክ ሲጀመር (idolizing beauty)፥ የመኖርም ምክንያትና ዓላማ ጌታ ኢየሱስ መሆኑ ቀርቶ ውበትን መጠበቅና መንከባከብ ብቻ ሲሆን፤ በሴቶችና በጌታ መካከል የመለያያ ነጥብ (point-of-departure) ይፈጥራል፡፡ እንዲያውም ንጉስ ሰሎሞን ከፃፋቸው 3000 ምሣሌዎችና 1005 መዛህፍት መካከል (1ነገስት 4:29-34) በመጽ

ሐፌ. ምሣሌ 11:22 እንዲህ ይላል፦ “የወርቅ ቀለበት በእርዳ አፍንጫ እንደሆነ ነ፡ ከጥበብ የተለዩች ቆንጆ ሴትም እንዲሁ ናት፡፡”

ሐ. መበለቶች በእግዚአብሔር ቃል እይታ፦

በእግዚአብሔር ቃል የተለዩ ትኩረት ከተሰጣቸው የህብረተሰብ ክፍሎች አንዱ የመበለቶች ጉዳይ ነው፡፡⁹⁹ (1ጢሞ 5:1-16) በግሪክ-ሮማውያን (Greco-Roman Empire) አገዛዝ ዘመን መበለቶች የባላቸውን ንብረት እንኳን ለመውረስ የማይችሉ ስለነበሩ፤ ልጆቻቸው አድገውላቸው ካልተንከባከቧቸው በስተቀር፤ በኢኮኖሚም ሆነ በሰሜታቸው የሚደቁ ነበሩ፡፡¹⁰⁰ ስለዚህም ነው ያዕቆብ በመልዕክቱ፤ “ንፁህ የሆነ ነውርም የሌለበት አምልኮ በእግዚአብሔር አብ ዘንድ ይህ ነው፤ ወላጆች የሌላቸውን ልጆች ባልቴቶችንም በመከራቸው መጠየቅ፤ በዓለምም ከሚገኝ አድፍ ሰወነትን መጠበቅ ነው፡፡” ያለው ፡፡ (ያዕ 1:23) (ዘፀ 22:22፤ 23፤ ዘዳ 10፤ 8፤ 14:29፤ 24:17፤ 26:12፤ 14፤ 27:19)

ባልቴቶችን በመሠረቱ ሰዎች ለገንዘብ ጥቅም ሲሉ በቀላሉ መጠቀሚያ ሊያደርጉዋቸው የሚችሉ ናቸው፡፡ ለዚህም ነው ጌታ ኢየሱስ ፈሪሳውያንን ፦ “የመበለቶችን ቤት የሚበሉ” “They devour widows' houses” ብሎ የሚገልጽቸው (ማር 12:40) እንዲያውም “ጌታ ኢየሱስ በማቴዎስ 23: 14 ላይ “የመበለቶችን ቤት ስለምትበሉ ወዮላችሁ” ይላቸዋል ፡፡ በሉቃስም እንደዚህ፡ “የመበለቶችን ቤት የሚበሉ፤ ፀሎታቸውንም በማስረዘም የሚያመካኙ እነዚህ የባስ ፍርድ ይቀበላሉ” ይላል ፡፡ (ሉቃ 20:47) በሌላ በኩል ግን መበለቶች ለእግዚአብሔር መንግሥት የተሰጡና የመስዋዕትነት ኑሮም እንደሚኖሩ

⁹⁹ John McCarthy, Jr. *Different By Design: Discovering God's Will for Today's Man and Woman*, (Wheaton, ILL.: Victor, 1994), 90 – 98.

¹⁰⁰ Steven M. Baugh, “1 – 2 Timothy, Titus,” in Clinton E. Arnold, ed. *Zondervan Illustrated Bible Backgrounds Commentary*, Vol. 3 (Grand Rapids, Michigan: Zondervan, 2002): 467 ; Jerome D. Quinn and William C. Wacker, *The First and Second Letters to Timothy*, *Eerdmans Critical Commentary*, (Grand Rapids, Michigan: Eerdmans, 2000), 412-449.

ም ጌታ ኢየሱስ ለናሙና ምጽዋት በሚሰበሰብበት ጊዜ ያላትን ሁሉ የሰጠችውን መበለት በመጥቀስ ገልጾታል። (ማር 12:41-44፤ ሉቃስ 21:1-4) ከአራቱም ወንጌላት መካከል በሁበረተ ሰቡ ዘንድ ሥፍራ ያልተሰጣቸውና እንዲያውም “የተጣሉና የማይነኩ የተባሉትን” (the untouchable) ሉቃስ በወንጌሉ የተለየ ቦታ ሰጥቶአቸው እናያለን። (ለምሳሌ ሴቶችን፣ ለምጻሞችን፣ “ቀራጮችንና ኃጢአተኞችን”፣ መበለቶችን) (ሉቃስ 2:36-38፤ 4:25-26፤ 7:12፤ 18:1-10) ከዚህም በላይ በመጀመሪያይቱ የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያንም ሐዋርያት የመበለቶችን ጉዳይ ትልቅ ቦታ ከመስጠታቸው የተነሣ እነርሱን የሚያገለግሉ ሰባት ዲያቆናት እንዲመረጡ ካደረጉ በኋላ ሲሾሙአቸው እንመለከታለን። (የሐዋ. ሥራ 6: 1-7)

መበለቶች በሐዋርያት ዘመን ወንጌልን ከተቀበሉትም መካከል እንደነበሩ ተጠቅሷል። (የሐዋ. ሥራ 9:39፤ 41) ሐዋርያው ጳውሎስም ለመበለቶች የተለየ ሥፍራ ሰጥቶ በመልዕክቱ ውስጥ ሲያካትተው እንመለከታለን። (1ጢሞ 5:3-16) መበለቶች ድጋፍ የሚያስፈልጋቸው ብቻ ሳይሆን፤ “ሊከበሩም” እንደሚገባቸው ተናግሯል። (1ጢሞ 5:15፤ 16)

1. መበለቶች አብዛኛውን ጊዜ ልጆቻቸውና የልጅ ልጆቻቸው ካልሆኑ በስተቀር የሚንከባከባቸው ዘመድ የላቸውም። (1ጢሞ 5:4) ልጆቻቸውና የልጅ ልጆቻቸው ግን ሊረዱአቸውና ሊንከባከቡዋቸው ይገባል። እንደልጆች አባትና እናት ማክበራቸው ለእግዚአብሔር ያላቸውን አክብሮት ከማሳየቱም በላይ፤ ሊንከባከቧቸውና በሚያስፈልጋቸውም ሁሉ አብረዋቸው ሲቆሙ የበለጠ ጌታን ደስ ያሰኛል።
2. እውነተኛ መበለቶች በተለይም የቤተ ዘመድ እርዳታ የሌላቸው በቤተክርስቲያን ሊረዱ ይገባል። እንዲህ ዓይነት መበለትን ግን፣ “ብቻዎን ኖራ በእውነት ባልቴት የምትሆን በእግዚአብሔር ተስፋ ታደርጋለች።” ሌትና ቀንም በልመና በጸሎት ፀንታ ትኖራለች።” (1ጢሞ. 5: 5) እውነተኛ መበለት “አትቀማጠልም!” ጳውሎስ “ቅምጥሊቱ

ግን በሕይወቷ ሳለች የሞተች ናት” እንዳለው ነው። (1ጢሞ 5:6)
 የጌታ ወንድም የሆነው ያዕቆብም “በምድር ላይ ተቀማጥላችኋል በሴ
 ስኝነትም ኖራችኋል ለእርድቀንም እንደሚወፍር ልባችሁን አወፍራ
 ችኋል።” ይላል። (ያዕቆብ 5:5) ሐዋርያው ጳውሎስ እንዲያውም ነገ
 ሩን ለማጥበቅና እውነተኛ መበለቶች ካልሆኑት ለመለየት እንዲያመ
 ች፡ “ባል የሞተባቸውን ቆነጃጅት ግን አትቀበል፥ በክርስቶስ ላይ
 ተነስተው ሲቀማጠሉ ሊያገቡ ይወዳሉና፤ የፊተኛውንም እምነታቸው
 ን ስለ ናቁ ይፈረድባቸዋል። ከዚህም ጋር ቤት ለቤት እየዞሩ ሥራ
 ን መፍታት ደግሞ ይማራሉ። የማይገባውንም እየተናገሩ ለፍላፊዎች
 ና በነገር ገቢዎች ይሆናሉ እንጂ ሥራ ፈቶች ብቻ አይደሉም።”
 ይላል። (1ጢሞ 5: 11-15)

3. ሐዋርያው ጳውሎስ ቤተ ክርስቲያን በመበለትነታቸውና እግዚአብሔርንም በሕይወታቸውና በነሯቸው በማስከበራቸው ለልመናና ለፀሎትም ራሳቸውን በመስጠታቸው ለመርዳትና ለመደገፍ እንድትችሉ የዕድሜ ገደብም አበጅቷል። “ባልቴት በመዝገብነትዋ፥ ዕድሜዋ ከስድሳ ዓመት እንዳያንስ የአንድም ባል ሚስት የነበረች እንድትሆን ያስፈልጋል።” ይላል (1ጢሞ 5: 9) ይህ የዕድሜ ገደብ የሚያመለክተው ከስድሳ ዓመት በታች የሆኑት መበለቶች እንደገና ለማግባት መቻላቸውና ሠርተውም በሚያገኙት ገቢ ራሳቸውን መርዳት የሚጠበቅባቸው መሆኑም ጭምር ነው። (1ጢሞ 5: 1-15፤ 1ቆሮ 7: 8-9)

4. መበለት/ ባልቴት በቤተ ክርስቲያን እንደመበለት ልትመዘገብና ድጋፍም እንድታገኝካስፈለገ ባልዋ በህይወት ሳለም ይሁን ከሞተም በኋላ ለባልዋ የታመነች ልትሆን ያስፈልጋል። (1ጢሞ 5:9፤ 3:2፤ ቲቶ 1: 6)

5. መበለቶች/ባልቴቶች በመልካም ባህርያቸውም የታወቁ እንዲሆኑ ያስፈልጋል። (1ጢሞ 5: 10)

- “ልጆችን በማሳደግ” (1ጢሞ 2: 15)
- “እንግዶችን በመቀበል” (ሮሜ 12: 13፤ ዕብ 13: 2፤ 1ጴጥ 4፥ 9 ፤ 3ዮሐ. 5-8)
- “የቅዱሳንን እግር በማጠብ” (ፊልጵ 2: 1-11፤ ዮሐ 13፥ 1-20)
- “የተጨነቁትንም በመርዳት” (2 ቆሮ 9: 8 ፤ ቆላስይስ 1: 1፤ 2ተሰ 2: 17፤ 1 ጢሞ 2: 10፤ 6:18፤ 2ጢሞ 2:21፤ 3:17፤ ቲቶ 1: 16፤ 3:1)

ሐዋርያው ጳውሎስ ከስድሳ ዓመት በላይ ለሆኑት መበለቶች እላይ የጠቀስናቸውን መለኪያዎች ከሰጠ በኋላ፤ ከስድሳ ዓመት በታች ያሉትን መበለቶች/ ባልቴቶች ግን የሚከተለውን ምክር ይሰጣቸዋል። “እንግዲህ ቆነጃጅት ሊያገቡ ልጆችንም ሊወልዱ ቤቶቻቸውንም ሊያስተዳድሩ ተቃዋሚውንም የሚሳደዝበትን እንድን ምክንያት ስንኳ እንዳይሰጡ እፈቅዳለሁ።” ይላል። (1ጢሞ 5: 14) ይህን ያለበት ምክንያት ሲገልጽ፥ “ከአሁን በፊት እንዳንደች ሰይጣንን እንዲከተሉ ፈቀቅ ብለዋልና።” ይላል። (1ጢሞ 5: 15)

ይህንን ሐሳብ ለማጠቃለል፡ ቤተ ክርስቲያን በአጠቃላይ እርዳታ የሚያስፈልጋቸውን (needy) የሕብረተሰቡ አካላት መርዳትና መንከባከብ አንዱ አገልግሎቷ አድርጋ ልትወስደው አስፈላጊ የሆነውን ያህል፤ በተለይም እውነተኛ መበለቶችን በተለየ እንክብካቤ ልትረዳና ልትደግፍ ይገባል። የቤተ ክርስቲያን ራስ የሆነው ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ (ማቴ 12:15 -21) በቃል (ማቴ 11:1-30) እና በሥራ (ማቴ 12:22-32) በሕይወቱና በአገልግሎቱ የገለፀውን ያህል፤ ቤተክርስቲያንም እንደዚሁ በስብከቷም

ሆነ፥ በበጎ ተግባር ሁለንተናዊ የሆነ አግልገሎት (holistic ministry) ልት ሰጥ ያስፈልጋል።

መ. ብቸኛ/ ነጠላ ወላጆች፥ (Single Parents)

ብቸኛ/ ነጠላ ወላጆች (single parents) ብለን የምንጠራቸው አንድ ወይም ከአንድ በላይ ልጆች ያሏቸውና ከመጀመሪያውም በጋብቻ ዓለም በሥርዓት ሳያገቡ ወይም ካገቡ በኋላ በልዩ ልዩ ምክንያት ትዳራቸው የፈረሰባቸው (divorces) ወይም ደግሞ ባሎቻቸው/ ሚስቶቻቸው የሞቱባቸው መበለቶች (widows/widowers) ናቸው። ብቸኛ/ ነጠላ ወላጆች የተደራረቡ ችግሮችና ተግዳሮቶች (challenges) በየጊዜው የሚገጥማቸው ከመሆኑም የተነሳ ልዩ የመጋቢነት እንክብካቤ የሚያስፈልጋቸው መሆናቸው የሚያጠያይቅ አይደለም። ከሚያጋጥሟቸውም ችግሮች/ ተግዳሮቶች መካከል ጥቂቱን መግለጥ እንችላለን።

1. ብቸኛ/ ነጠላ ወላጆች (single parents) በመንፈሳዊ ጉዳዮችም ይሁን በስሜታቸው ድጋፍ የሚሰጣቸው ባለመኖሩ በየጊዜው በተላያዩ ሁኔታዎች ውስጥ ልባቸው እንዲዋልል ያደርጋዋል።
2. ብቸኛ/ ነጠላ ወላጆች (single parents) አብዛኛውን ጊዜ የሚያሳልፉት ከልጆቻቸው ጋር ስለሆነ ከበሰለ ሰው (adult) ለመጫወት የሚችሉበት ሁኔታ ከሌለ በውስጣቸው ክፍተት (vacuum/ hole) ይፈጠራል።
3. ብቸኛ/ ነጠላ ወላጆች ልጆቻቸውን በማሳደግ በየጊዜው የሚያስፈልጋቸውን ነገር ማዘጋጀት ስለሚጠበቅባቸውና የሚያገኙትም የአንድ ሰው ገቢ ስለሚሆን ባላቸው ሽክም ሌላ ሽክም በመጨመር ጫንቃቸውን ያጎብጠዋል።

4. ብቸኛ/ነጠላ ወላጆች (single parents) ከራሳቸውም አልፈው ለልጆቻቸው መንፈሳዊም ሆነ ስሜታዊ ድጋፍ መስጠት ስለሚጠበቅባቸው ችግራቸውን የበለጠ ድርብርብ እንዲሆን ያደግረዋል።

5. ብቸኛ/ ነጠላ ወላጆች (single parents) ልጆቻቸውን ያለ አባት ያለ እናት ማሳደጋቸው ሞዴል/ ምሳሌ የሚሆንላቸው አባት ወይም እናት ባለመኖሩ ለብዙ ነገር ሊጋለጡ እንደሚችሉ ማወቃቸው ችግሮቻቸው ከአቅማቸው በላይ እንደሆኑ ሊያስመስልባቸው ወይም ሊያደርግባቸው ይችላል።

ቤተ ክርስቲያን ብቸኛ/ ነጠላ ወላጆችን (single parents) ሰብዓዊ ክብራቸውን በመጠበቅ፥ በየቀኑ የሚያልፉበትን ብዙ ህብር/ ቀለም ያለውን ችግራቸውን ግምት ውስጥ በማስገባትና፥ የወለዷቸው ልጆች ልዩ የመንፈሳዊና የስሜት እንክብካቤ እንደሚያስፈልጋቸው ሙሉ ግምት ውስጥ በማስገባት “የብቸኛ/ ነጠላ ወላጆች አገልግሎት” (Single Parents Ministry) ከአገልግሎቶቿ አንዱ አድርጋ በጥበብ፥ በርኅራኄና፥ በጥንቃቄ ለታገለግላቸው ይገባል።¹⁰¹

ሠ. ማጠቃለያ ሐሳቦች ለብቸኞች/ ነጠላዎች፥ (Singles)

1. ብቸኛ/ ነጠላ የሆኑ ሰዎች (singles) ማወቅ ያለባቸው የሰው ሁሉ ፍጻሜው/ ዕድል ፈንታው ማግባት ብቻ እንደሆነ ሊያስቡ አይገባም። (ማቴ 22:30፤ ሮሜ 7:3፤ 1ቆሮ 7: 39) እንዲያውም በጌታ ያመንነው ክርስቲያኖች በእግዚአብሔር ፊት ለመቅረብና ከእርሱም ጋር ለመኖር ወደ ዘላለ

¹⁰¹David P. Gushee , *Getting Marriage Right: Realistic Counsel for Saving and Strengthening Relationships*, (Grand Rapids, Michigan : Baker House, 2004); Bill Flanagan, *Developing a Divorce Recovery: A How – To Manual*, (Colorado Springs, CO: NavPress, 1991).

ማዊ ቤታችን በምንወሰድበት ጊዜና እሱንም ለዘላለም በምናመልክበት ጊዜ በጋብቻ እንደተጣመርን ሳይሆን፤ በየግላችን መሆኑ ነው። ያን ጊዜ ሁላችንም ጌታ ኢየሱስ እንዳለው እንደ መላዕክት እንሆናለን። (ኢሳ. 43: 7፤ 1 ቆሮ 10: 31፤ 2 ቆሮ 11: 2)¹⁰²

2. ብቸኛ/ ነጠላ የሆኑ ሰዎች (singles) በጌታ የረከ ልባቸውም ያረፈ ሊሆኑ ይቻላል። ሐዋርያው ጳውሎስ ስለመርካት እንዲህ ይላል፦ “ኑሮ ዬ ይበቃኛል ለሚለው ግን እግዚአብሔርን መምሰል እጅግ ማትረፈያ ነው።” (1ጢሞ 6: 6) በሌላም ሥፍራ “የምናርበትን ኑሮ ይበቃኛል ማለትን ተምሬአለሁና። መዋረድንም አውቃለሁ መብዛትንም አውቃለሁ፤ በእያንዳንዱ ነገር በነገርም ሁሉ መጥገብንና መራብንም መብዛትንና መጉደልንም ተምሬአለሁ።” (ፊል 4: 10-13) ብቸኛ/ ነጠላ የሆኑ ሰዎች (singles) ባለማግባታቸው ምክንያት ስሜታቸው በየጊዜው በሚዋዥቅበት ጊዜ ዓይኑን አፍጥጦ ለሚያያቸው ዓለም የሚሰጡት መልዕክት በውስጣቸው ያነገሡት ጌታ በቂ እንዳልሆነና በውስጣቸውም ቀዳዳ/ ክፍተት እንዳለ ስለሚያስመስልባቸው ምስክርነታቸውን ያበላሻል። (1ቆሮ 7: 26 -28)

3. ብቸኛ/ ነጠላ የሆኑ ሰዎች (singles) ምንም እንኳን የራሳቸው የሆነ ቤተሰብ ብቻ ሳይኖራቸውም ትልቅ የእግዚአብሔር ቤተሰብ እንዳላቸው በማሰብ በዚህ ትልቅና ክቡር ቤተሰብ ውስጥ የሚኖራቸውን ሚና (role) በማስተዋል ዘመናቸውን ጌታን በሚያስከብርና ሌላውን ሰው በሚጠቅም ሁኔታ ሊያሳልፉት ይገባል። (ሉቃስ 18: 28-30) እንዲያውም ነቢዩ ኢሳይያስ እንዲሁ፦ “ወደ እግዚአብሔር የተጠጋ መጽተኛ በእውነት እግዚአብሔር ከሕዝቡ ይለየኛል አይበል፤ ጃንደረባም እነሆ እኔ ደረቅ ዛፍ ነኝ አይበል፤ እግዚአብሔር ሰንሴቴን ስለሚጠብቁ ደስ የሚያስኘኝንም ነገር ስለሚመርጡ ቃል ኪዳኔንም ስለሚይዙ ጃንደረቦች እንዲህ ይላልና፦ በቤቴና

¹⁰²MacArthur, *Different By Design*. 98-106.

በቅጥሬ ውስጥ ... የሚበልጥ መታሰቢያና ስም እስጣቸዋለሁ። ያገለግሉት
ዘንድ የእግዚአብሔርንም ስም ይወዱ ዘንድ ባርያዎቹም ይሆኑ ዘንድ
ወደ እግዚአብሔር የሚጠጉትንም መጽተኞች ... ወደ ተቀደሰ ተራራዬ
እመጣቸዋለሁ፤ በፀሎቴም ቤት ደስ እሰኛቸዋለሁ፤ ቤቴ ለአህዛብ ሁሉ
የሚሆን የፀሎት ቤት ይባላልና” (ኢሳ. 56:3-7)

ለግልና ለቡድን ውይይት የሚረዱ ጥያቄዎች፦

1. በመጽሐፍ ቅዱስ የተጠቀሱት ሦስት የደናግል ዓይነቶች ምን ምንድናቸው? በመካከላቸውስ ያለው ልዩነትስ ምንድነው?
2. በብሉይ ኪዳን የተገለጹት የአለማወቅ ልዩ ልዩ ገፅታዎች ዘርዘር።
3. የእግዚአብሔር ቃል ላላገቡት ወጣት ወንዶች ምን ይላል?
4. ሐዋርያው ጳውሎስ እንደ ክርስትያኖች የተጠራገባቸው ስድስት ጥሪዎች ምን ምን እንደሆኑ ይገልጻል?
5. የእግዚአብሔር ቃል ላላገቡት ወጣት ሴቶች ምን ይላል?
6. በእግዚአብሔር ቃል እይታ ስለ መበሉቶች ማለትም፡ (ባል ወይም ሚስት የሞተባቸው) ሊኖረን የሚገባ አመለካከት ምንድነው ትላለህ?
7. ስለ ብቸኛ/ ነጠላ ወላጆች ያለህ መረዳትና ግንዛቤ እንዴት ሊለወጥ ይገባል ብለህ ታምናለህ?

ምዕራፍ አሥራ ሁለት

ተፈጥሮአዊ የግብረ ሥጋ ግንኙነትን ሥርዓት/ ሕግ መጣስ፥ ሰዶማዊነት (Homosexuality)

ሀ. መግቢያ፥

ከዚህ በፊት በቀደሙት ምዕራፎች እግዚአብሔር በፈጣሪነት እውቀትና ፕላኑ ቤተሰብን በሚመወርትበት ጊዜ በአንድ ወንድና በአንዲት ሴት መካከል የሚፈፀም የዕድሜ ልክ (እስከ ዕለተ ሞታቸው ድረስ) በቃል ኪዳን የሚጣመሩበት የግንኙነት ሥምረት እንደሆነ በሰፊው ተመልክተናል። በአፃፃፉም እንዲህ ዓይነቱን እግዚአብሔር ስለቤተሰብ ያስቀመጠውን መለኪያ ከሚያፋልሱ ተቃራኒ የሆኑ ድርጊቶች አንዱ ሰዶማዊነት (Homosexuality) ማለትም፥ ወንድ ከወንድ፥ ሴትም ከሴት ጋር፥ ወይም ድብልቅ ያታ ግንኙነት (ሲያሰኘው ወንድ፥ ሲያሰኘው ደግሞ ሴት የሚኩንበት) (Trans gendered) ነው። እንዲህ ዓይነቱ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ያልሆነ ግንኙነት በእስራኤላውያን ላይ ያስቸገረ ጉዳይ ነበር። ለምሳሌ፡- የሰዶምና የገሞራ ህዝብ (ዘፍ. 19፡ 1

-29)፥ የጊብዓ ሰዎች (መሳ. 19:1-30)። እግዚአብሔርን መፍራት በጣሉ ነገ ሥታትም ዘንድ የተከሰተ ችግር ነበር። በአዲስ ኪዳን ዘመንም እንደዚህ ዓይነት ልማድ የነበረው ህዝብ እንደነበር ልንመለከት እንችላለን። (ሮሜ 1: 24-28 ፥ 1 ቆሮ 6: 9-11፥ 1ጢሞ. 1: 9-10)

በአሁኑ ዘመንም ዓለምን ያስጨነቀ ጉዳይ ከመሆኑም በላይ፥ እንኳንና የምዕራቡ ዓለም ይቅርና የደቡብ አፍሪካ (South Africa) እንኳን ሳይቀር ሰዶማዊነት (Homosexuality) በአገሯ ሕጋዊ አድርጋ እ.አ.አ. 2006 በፓርላማዋ አስወሰናለች። የአሜሪካየሥን ልቦና ማህበር (American Psychological Association) ሰዶማዊነት (Homosexuality) የሥነ-ልቦና በሽታዎች ናቸው ብሎ ከሚያምንባቸው ዝርዝሮች መካከል ያስወጣው እ.አ.አ. 1973 ነበር። ይልቁንም ተቀባይነት ያለው ባህርይ እንደሆነ አድርጎ ወስዶታል። ከዚያ ማግስት ጀምሮ በዓለም ህብረተሰብ ባህል ውስጥ ተቀባይነት እያገኘ አገሮችን በክፉ ባህርይ እያጥለቀለቀ ያለ ጎርፍ ነው። በአንጻሩ ደግሞ የእግዚአብሔርን ቃል የበላይ አድርገው በሚወስዱት ወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናትም ዘንድ ሆነ (The Bible as the Final Authority for our Faith and Practice) በምዕራብና በምስራቅ አብያተ ክርስቲያናት ዘንድ ማለትም፥ የካቶሊክ ቤተ ክርስቲያንና የኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን ዘንድና የቤተሰብ ዋጋ አሰጣጥ (Family Value System) ከፍ ባለባቸው ህብረተሰቦችና ህዝቦች መካከልም በሰዶማዊነት ላይ ከፍተኛ ተቃውሞ እያየለ መጥቷል። እዚህ ላይ መጠቀስ ያለበት ነገር መጣላት ያለበት የሰዶማዊነት ድርጊትና አስተሳሰብ ነው እንጂ ፥ በሰዶማዊነት ኃጢአት የተጠመዱት ግለሰቦችን አይደለም። ጌታ ኢየሱስ በዮሐንስ 8:1-11 እንዳደረገው፤ ኃጢአታቸውን እየጠላንና ከዚህ ወጥመድም እንዲወጡ እየመከርን፤ እነርሱን ግን የሰብዓዊ ክብራቸውን በመጠበቅ በክርስቶስ ፍቅር በወንጌል ልንደርሳቸው ይገባል።¹⁰³

¹⁰³ John Jefferson Davis, *Evangelical Ethics: Issues Facing the Church Today*, 2nd ed., (Phillipsburg, N.J.: Presbyterian & Reformed, 1993), 95-97.

፳፮ 212

ለ. ሰዶማዊነት በጋብቻና በቤተሰብ እይታ፥

1. ሰዶማዊነት ማለት ከተመሳሳይ ጋር ፆታ መገናኘት (Homosexuality) በወንድና በሴት መካከል ብቻ የሚደረገው የጋብቻ ጥምረት ተቃራኒ ከመሆኑም በላይ፤ (Homosexuality is the antithesis of Heterosexuality) እግዚአብሔር ለጋብቻና ለቤተሰብ ካስቀመጠውም የዕድቅ መለኪያ የሚቃረን ድርጊት ነው። (ዘፍ. 2፡ 24)
2. ሰዶማዊነት በወንድና በሴት መካከል የሚገኘውን መደጋገፍ (Complementary nature) የሚያፈርስና የሚያጠፋ ከመስመር የወጣ የግንኙነት ዓይነት ነው። (ዘፍ. 2፡18፡ 20 / ዘፍ. 3፡16-19፡ ኤፌ. 5፡22-33 ፡ 1ጴጥ.3 ፡1-7) እግዚአብሔር በተፈጥሮ ውስጥ በተቃራኒ ፆታዎች መካከል ያስቀመጠውን መደጋገፍ (Complementary nature) በሰዶማዊነት ዓለም ውስጥ ያሉ ሰዎች (Homosexuals) በምንም መልኩ ሊኖራቸው አይችልም።
3. ሰዶማዊዎች (Homosexuals) ሌላው ሊያደርጉትና ሊፈፅሙት የማይችሉት ነገር ዘር ማስቀረት/ ልጆችን መውለድ (Procreation) ነው።¹⁰⁴ በእግዚአብሔር ቃል ውስጥ ዘርን ማስቀረት/ ልጆችን መውለድ (Procreation) ትውልድ ቀጣይነት እንዲኖረው ከማድረጉም በላይ በእግዚአብሔር የጋብቻና የቤተሰብ ዓላማ ውስጥ ማዕከላዊ ሥፍራ ያለው ጉዳይ ነው። (ዘፍ. 1፡21 ፡ 24 ፡ 25 ፡ 28 ፡ 2፡24-25) ሰዶማዊነት (Homosexuality) ግን ይህን ለማድረግ የማይችል ሽባ የሆነ ግንኙነት ነው።¹⁰⁵

¹⁰⁴ Robert A.J. Gagnon, *The Bible and Homosexual Practice: Texts and Hermeneutics*, (Nashville, TN: Abingdon, 2001), 38-39, 56-62, 164-169.

¹⁰⁵ D.F. Swaab and M.A. Hoffman, "An Enlarged Suprachiasmatic Nucleus in Homosexual Men," *Brain Research* 537 (1990): 141-148; Simon Levay, "A Difference in Hypothalamic structure Between Hetrosexual and Homosexual Men," *Science* 235 (August 30, 1991): 1034-1037; J. Michael Bailey and Richard C. Pillar, "A Genetic study of male sexual orientation," *Archives of Genetal Psychiatry* 48 (December 1991): 1089-

4. ሰዶማዊነት (Homosexuality) እንደ ወንድ ለእንዲት ሴት ያለውን ጋብቻ፣ (Monogamy) የጋብቻንና የትዳርን ታማኝነት (Fidelity)፣ እና እስከ እድሜ ልክ ቀጣይነትን (Durability) ሊሰጥ የማይችል የተዛባና የተገለበጠ ግንኙነት ከመሆኑም በላይ፣ በሁሉም መንገድም የጋብቻና የቤተሰብ ፈጣሪና ጌታ የሆነውን ጌታ እግዚአብሔርን በቀጥታ የሚፃረርና ትውልድን የሚያበላሽ የግንኙነት ዓይነት ነው።

ስለዚህ የእግዚአብሔር ቃል ሰዶማዊነትን (Homosexuality) ከመቃወሙም አልፎ በእድራጊዎቹም ላይ የእግዚአብሔርን ቁጣ የሚያስከትል እንደሆነ በተደጋጋሚ መግለፁ የሚያስደንቅ አይደለም። (ሮሜ 1፥ 26-32)

ሐ. ሰዶማዊነት በብሉይ ኪዳን ዘመን፥¹⁰⁶

ምንም እንኳን በብሉይ ኪዳን ዘመን የሰዶማዊነትን ጉዳይ በተመለከተ በተደጋጋሚ ጊዜ ተጠቅሶ ብናይም (ዘፍ. 9፡4-11 ፥ ዘሌ. 18፡22 ፥ 20፡13 ፥ ዘዳ. 23፡17-18 ፥ መሳፍንት19፡22-25 ፥ 1ነገ. 14፡24 ፥ 15፡12 ፥ 22፡46 ፥ 2ነገ. 23፡7 ፥ ኢዮብ 36፡14፥ ሕዝ. 16፡50 ፥ ሕዝ. 18፡12 ፥ 33፡36) በተለየ ትኩረት ማየት ያለብን ግን በዘፍጥረት ምዕራፍ 18 እና ምዕራፍ 19 የተገለፀውን የሰዶምና ጎሞራን ታሪክ፣ በዘሌላውያን ምዕራፍ 18 እስከ ምዕራፍ 20 የተገለፀው የእግዚአብሔር ሕግ/ሥርዓት እና፣ ሐዋርያው ዳውሎስም ለሮሜ ሰዎች በፃፈው መልዕክት፡- የሰዶማዊነትን ኃጢአት በተ

1096; and J. Michael Bailey and Deana S. Benishays "Familial Journal of Psychiatry 150, No. 2 (1993): 273-277.

¹⁰⁶ ሰዶማዊነትን በተመለከተ ሁለት የተለያዩ አመለካከቶች ለማየት የሚከተለውን ማንበብ ይቻላል፡ Robert A.J. Gagnon and Dan O. Via, *Homosexuality and The Bible: Two Views*, (Minneapolis, MN: Fortress, 2003).

መለከተ የገለፀው ሐሳብ በማስተዋልና በጥልቀት ማየት ያለብን ጉዳዮች ናቸው። (ሮሜ 1: 26-27 ÷ 1ቆሮ. 6: 9-10 ÷ 1ጢሞ. 1: 9-10÷ 2ዴሞ. 2: 6 ÷ ይሁዳ 7÷ ራዕይ 21: 8 ÷ 22: 15) እነዚህ ሁሉ የመፅሐፍ ቅዱስ ክፍሎች ሰዶማዊነትን አጥብቀው የሚቃወሙና በእግዚአብሔር ላይም የሚደረግ አመፅና ኃጢአት እንደሆነም በግልፅ ያስረዳሉ።

1. የሰዶምና የጎሞራ ታሪክ፡ (ዘፍ. 18-19)

በዘፍጥረት 18:17-19 የተገለፀው የሰዶምና የጎሞራ ታሪክ ቢያንስ ስለሦስት ዋና ምክኒያቶች ማየቱ በጣም አስፈላጊ ነው።

- እግዚአብሔር በግልፅ ሰዶማዊነትን መቃወሙ ብቻ ሳይሆን አድራጊዎቹንም በፍርድ የቀጣበት የመጀመሪያና በዝርዝር የተፃፈ ታሪክ በመሆኑ፤
- ሙሴ የእስራኤልን ህዝብ ለመምራት ከመነሳቱ በፊት ሰዶማዊነትን በተመለከተ የተፃፈ ብቸኛ ታሪክ በመሆኑ፤
- የሰዶምና ጎሞራ ከተሞች በእግዚአብሔር ፍርድ መጥፋት በእግዚአብሔር ቃል በየጊዜው በመጠቀሱ፤ (ኢሳ. 1: 9 ÷ 10 ÷ 3: 9 ÷ ኤር.23: 14 ÷ 49: 18 ÷ 50: 40 ÷ ሰቆ ኤር. 4: 6 ÷ ሀዘ. 16: 46÷ 48÷ 49÷ 53÷ 55÷ 56÷ አሞፅ 4: 11÷ ሶፎንያስ 2: 9÷ ማቴ. 10: 15÷ 11:23-24÷ ሉቃስ 10: 12÷ 17: 29÷ ሮሜ 9:29) እንዲያውም ሰዶማዊነት (Homosexuality) ኃጢአት የሞላበት የግብረ-ሥጋ ግንኙነት እንደሆነ ከመጠቀሱም አልፎ፤ በእስራኤላውያን መካከል ለተነሳው ጦርነትም (Israelite Civil War) ዋናው መነሻው ሰዶማዊነት እንደነበር በመጽሐፈ መሳፍንት 19-21 በግልፅ ተፅፎ እናገኛለን።¹⁰⁷

¹⁰⁷ በዘፍጥረት 18-19 ያለው የሰዶምና ጎሞራ ታሪክ በተመለከተ እላይ የተሰጠውን ሐሳብ የሚቃወሙ እንዳሉ ማወቁ መልካም ይመስለኛል። ለምሳሌ፡ James R. White and Jeffery D. Niell, *The Same Sex Controversy: Defending and Clarifying the Bible's Message About Homosexuality*, (Minneapolis, MN: Beth any, 2003, 27-52; Gagnon, Bible and Homosexual practice 71-79.

ባለፉት ዘመናት የሰዶምና ጎሞራን ታሪክ አተረጓጎም በተመለከተ ሁለት ዓይነት አስተሳሰቦች ተነስተዋል።

- (ሀ) “የሰዶምና ጎሞራ ከተሞች መጥፋት በኃጢአታቸው ምክንያት የመጣ የእግዚአብሔር ፍርድ ነው” የሚለውን ነባራዊ ሐሳብ በመቃወም፤ “በጊዜው የነበረው ችግር ሰዶማዊነት ሳይሆን፤ ሴቶችን የማባለግና የመጥለፍ ባህሪ የነበረው የሕብረተ-ሰብ ክፍል ስለነበር ነው።”(Gang rape) የሚል አመለካከት አለ። እንዲያውም ዋልተር ባርኔት (Walter Barnett) የሚባለው ሰው በጻፈው ፅሁፍ ውስጥ እንዲህ ይላል፡

“የሰዶምና ጎሞራ ጥፋት በሰዶማዊነት (Homosexuality) ወይም በሰዶማዊነት ድርጊት (Homosexual Behavior) የመጣ ሳይሆን፤ ሴቶችን በማፈንና በመጥለፍ (Gang rape) ምክንያት የመጣ ነው።”¹⁰⁸ ዋልተር ባርኔት (Walter Barnett) ያቀረበው ሃሳብ ሰዶማዊነትን በሚደግፉ ክፍሎች ብዙ ተቀባይነትን አግኝቷል።

ዳሩ ግን እንዲህ ዓይነቱ አተረጓጎም የእግዚአብሔር ቃል በግልፅ ያስቀመጠውን ታሪክ እንዳለ እንድናነበውና በተፃፈው ቃል ሥልጣን ሥር ራሳችንን እንድናስቀምጥ ከሚረዳ ይልቅ፤ መጽሐፍ ቅዱስን ሰው ሊለው የሚፈልገውን እንዲልስና ቃሉን ከማንበብ ይልቅ ወደ ቃሉ ማንበብን (Instead of reading the text, it forces us to read into the text) እንድንለማመድ ያስገድደናል። በተጨማሪም የክፍሉ ሐሳብ የሚገልፀው ሴቶችን የመጥለፍና የማባለግ ጉዳይ (Gang rape) ሳይሆን

¹⁰⁸Walter Barnett, *Homosexuality and The Bible : An Interpretation*, (Wallingford, PA: Pendle Hill Publications, 1979), 8-9.

ን፤ የሰዶምና ጎሞራ ህዝብ ሰዶማዊነትን ይለማመድ እንደነበረና በዚህ ምክንያት የእግዚአብሔር ቁጣ ሁለቱን ከተሞች እንዳጠፋ ነው።

(ለ) ሁለተኛው አስተሳሰብ “የሰዶምና ጎሞራ ከተሞች መጥፋት ከሰዶማዊነት ጋር የተያያዘ ጉዳይ ሳይሆን እንግዶችን ለመቀበል የሚችል ህዝብ ባለመሆኑ ምክንያት ነው” የሚል ነው።¹⁰⁹ ለምሳሌ Harry A. Woggon የሚባል ሰው እንዲህ ይላል፡ “የሰዶምና ጎሞራ ኃጢአት በብሉይ ኪዳን የተገለፀው እንግዳን ለመቀበል ባለመቻላቸው ነው።”¹¹⁰ ምንም እንኳን ይህ አመለካከት የፈጠራ ችሎታ (Creativity) ቢኖረውምና በአንዳንዶች ዘንድ ተቀባይነት እንዲኖረው የሚጋብዝ (Persuasive) ቢመስልም፤ ከእግዚአብሔር ቃል እውነት ግን የጎደለና የራቀ አተረጓጎም ነው። የሰዶምና ጎሞራ ህዝብ ኃጢአት እንግዶችን የመቀበል ችግር ሳይሆን የሰዶማዊነት ባህርይ ነበረ።

ስለዚህ የሰዶምና ጎሞራ ከተሞች ኃጢአት ሴቶች በመጥለፍ የሚደረግ ግብረ-ሥጋ ግንኙነት ሳይሆን (Gang rape)፤ እንግዶችን ለመቀበል ያለ መፈለግ ኃጢአትም ሳይሆን (Inhospitability)፤ ወይም ከሰዶማዊነት ጋር ያልተያያዘ ኃጢአት ሳይሆን በሰዶማዊነትና (Homosexuality) በሰዶማዊነት ባህርይ (Homosexual Behavior) ስበብ የመጣ የእግዚአብሔር ፍርድ ነው።¹¹¹

- አንደኛ የሰዶምና ጎሞራን ኃጢአት በመጥቀስ በይዑዳ መልዕክት ቁጥር 6-7 (2ጴጥ. 2፡ 4-10) ሳይ በመግለፅ፡ “እንዲሁም እንደ እነርሱ

¹⁰⁹D. Sherwin Bailey, *Homosexuality and Western Christian Tradition*, (London: Longmans, Green, 1955), 4.
¹¹⁰Harry A. Woggon, “A Biblical and Historical Study of Homosexuality,” *Journal of Religion and Health* 20, no.2 (summer 1981): 158; John J. McNeill, “Homosexuality: Challenging the Church to Grow,” *Christian Century* 104, no.8 (March 11, 1987): 244.
¹¹¹ሰፋ ላለ ውይይት የሚከተለውን ማንበብ ይቻላል፡ Allan N. Moseley, *Thinking Against the Brain*, (Grand Rapids, Michigan: Kregel Publishing House, 2003), 189-190.

ዝሙትን ያደረጉና ሌላን ሥጋ የተስተሉ ሰዶምና ኅሞራ በዙሪያቸው የነበሩ ከተሞች በዘላለም እሳት እየተቀጡ ምሳሌ ሆነዋል፡፡” ይላል፡፡ (ይሁዳ 6-7) (*NIV “Sodom and Gomorrah and the surrounding towns gave themselves up to sexual immorality and perversion. They serve as an example of those who suffer the punishment of eternal fire.” Jude 6-7)

- ሁለተኛ የሰዶምና ኅሞራ ጉዳይ በተጠቀሰበት ምዕራፍ ውስጥ በእረት ዘፍጥረት ምዕራፍ 19፡ 5-8 ላይ “እናውቃቸው ዘንድ” (በዕብራይስጥ፡ Yada) የሚለው ሃሳብ የሚያመለክተው ተፈጥሮአዊ ለሆነ ለግብረ-ሥጋ ግንኙነት (Sexual Intercourse) ለማድረግ መፈለጋቸው ብቻ ሳይሆን፤ የተገለበጠ ዓይነት (Perverted) የግብረ-ሥጋ ግንኙነትና የረከሰ ግብረ ሰዶማዊ ባህርይ እንደነበራቸውም ያመለክታል፡፡
- ሦስተኛ የእግዚአብሔር ቁጣና ከዚያም ቀጥሎ ፍርድ የሚመለከተው ሴቶችን በመጥለፍ የሚደረግ ኃጢአት (Gang rape) (ምንም እንኳን እግዚአብሔር ይህንንም አጥብቆ ቢቃወመውም)፤ ወይም እንግዶች ለመቀበል ያለመፈለግ ኃጢአት ምክንያት ሳይሆን፤ በሰዶማዊነት (Homosexuality) እና በሰዶሞሂነት ባህርይ (Homosexual Behavior) ምክንያት የመጣ ፍርድ ነው፡፡

2. የእግዚአብሔር ሕግና ሥርዓት፥ (ዘሌ. 18-20)

ስደማዊነትን የሚደግፉ ሰዎች (Pro-Homosexual) በአሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 18 እና 20 የተገለፀውን የእግዚአብሔር ቃል የተለየ አተረጓጎም ይሰጡታል።¹¹² በዘሌላውያን መጽሐፍ ውስጥ የተሰጡ ሁለት ሕጎች አሉ።

- “ከሌት ጋር እንደምትተኛ ከወንድ ጋር አትተኛ። ፀያፍ ነገር ነውና።” (ዘሌ. 18፥ 22)
- “ማናቸውም ሰው ከሌት ጋር እንደሚተኛ ከወንድ ጋር ቢተኛ ሁለቱ ፀያፍ ነገር አድርገዋል፤ ፈፅመው ይገደሉ፤ ደማቸው በላያቸው ላይ ነው።” (ዘሌ. 20፥ 13)
- እላይ የጠቀስናቸው የእግዚአብሔር ትዕዛዛት ያሉባቸው ቃሎች ከሚሉት ሐሳብ የተለየና የተገለበጠ ትርጉም ለመስጠት መሞከር አጉልና ጠማማ አተረጓጎም ይሆናል። አንዳንዶች ይህን ቃል በመገልበጥና የፈለጉትን ሐሳብ እንዲልላቸው በማስገደድ “ለዚህ ዘመንና ባህል የተወሰነ ትዕዛዝ (Culturally bound) እንጂ፥ ቀጣይነት ያለው ለትውልዶች ሁሉ የተሰጠ የሞራል ትዕዛዝ (Moral absolutes) አይደለም” ብለው የሚናገሩ አሉ። ነገር ግን እነዚህን ክፍሎች በመጽሐፍ ቅዱስ ጥልቀት የአጠናን መንገድና (Exegesis)፤ የመጽሐፍ ቅዱስ የአተረጓጎም መመሪያ (Principle of Hermeneutics) መሠረት አድርገን በምናጠናበት ጊዜ፥ ከሚሉት ሐሳብ፥ ሌላ የተለየ ትርጉም ልንሰጣቸው አንችልም፥ አይገባምም። ከዚህም በተጨማሪ በብሉይ ኪዳንና በአዲስ ኪዳን መካከል በአንዳንድ ጉዳዮች ላይ ቀጣይነት እንደሌለው

¹¹² ለምሳሌ የሚከተለውን ማንበብ ይቻላል፥ White and Niell, *Same Sex Controversy*, 53-146; Gagnon, *Bible and Homosexual Practice*, 111-146.

(Discontinuity) ብናውቅም፥ (ለምሳሌ የቤተ-መቅደስ ሥርዓት)፤ በአ ብዛኛው ጉዳዮች ግን ቀጣይነት እንዳለውም (Continuity) እናውቃለን ፤እናምናለንም፡፡¹¹³

መ. ሰዶማዊነት በአዲስ ኪዳን ዘመን፥

በአዲስ ኪዳን ውስጥ ሰዶማዊነትና (Homosexuality) የሰዶማዊነት ባህርይ (Homosexual Behavior) ኃጢአት መሆኑን በግልፅ አስፍሮት የምናየው ሐዋርያው ጳውሎስ ነው፡፡¹¹⁴ (ሮሜ 1፡ 26-27፥ 1ቆሮ. 6፡9-10 ፥ 1ጢሞ. 1፡9-10)

1. ሐዋርያው ጳውሎስ ሰዶማዊነት የተወገዘና አስጸያፊ ኃጢአት (Abomination) መሆኑንና የሰዶማዊነትም ባህርይ (Homosexual Behavior) የእግዚአብሔርን ቁጣ የሚያስመጣና ፍርዱም እንዲገለጥ የሚያስገድድ ድርጊት መሆኑን የገለፀው፥ በጠቅላላ በዓለም ዙሪያ ካለው ሞራልና የሥነ-ምግባር ውድቀትና በእግዚአብሔርም ላይ ማመፅ ካመጣው ሰበብ ዐውድ (Context) አንፃር ነው፡፡ በዚህም ምክንያት እግዚአብሔር “ስለዚህ እርስ በርሳቸው ሥጋቸውን ሊያዋርዱ እግዚአብሔር በልባቸው ፍትወት ወደ ርኩስነት አሳልፎ ሰጣቸው፤” (ሮሜ 1፡24-25) ከዚህም ሌላ “እግዚአብሔር የማይገባውን ያደርጉ ዘንድ ለማይረባ አዕምሮ አሳልፎ ሰጣቸው፡፡ “ (ሮሜ 1፡ 28-32) ሐዋርያው ጳውሎስ የነገሩን ሥርና መነሻ ሲገልፅ እንዲህ ይላል፡- “ሌቶቻቸውም ለባህርያቸው የሚገባውን ሥራ ለባህርያቸው

¹¹³ በዚህ ጉዳይ የሰፋ ጥናት ለማድረግ የሚከተሉትን ማንበብ ይቻላል፡ William J. Webb, *Slaves, Women, and Homosexuals; Exploring the Hermeneutics of Culture Analysis* (Downers Grove, ILL.: InterVarsity Press, 2001; John Feinberg, ed., *Continuity and Discontinuity: Perspectives on the Relationship between the Old and New Testaments*, (Wheaton, Ill.: Crossway, 1988); and Wayne G. Strickland, ed., *Five Views on Law And Gospel* (Grand Rapids, Michigan: Zondervan Publishing House, 1993).

¹¹⁴ Thomas S. Schmidt, *Straight and Narrow? Compassion and Clarity in the Homosexuality Debate*, (Downers Grove, ILL., InterVarsity Press, 1995).

በማይገባው ለወጡ፤ እንዲሁም ወንዶች ደግሞ ለባህርያቸው የሚገባውን ሴቶችን መገናኘት ትተው እርስ በርሳቸው በፍትወታቸው ተቃጠሉ፤ ወንዶችም በወንዶች ነውር አድርገው በስህተታቸው የሚገባውን ብድራት በራሳቸው ተቀበሉ።” (ሮሜ 1:26-27) ሐዋርያው ጳውሎስ ስለዚህ ጉዳይ ሐሳቡን ሲደመድም እንዲህ ይላል፡ “እንደነዚህ ለሚያደርጉት ሞት ይገባቸዋል የሚለው የእግዚአብሔርን ህግ እያወቁ እነዚህን ከሚያደርጉ ጋር ይስማማሉ እንጂ አድርጊዎች ብቻ አይደሉም።” (ሮሜ 1: 32)

ሐዋርያው ጳውሎስ በ1ቆሮ. 6: 9 ላይም “ከሌሎች ጋር እንዳት ተባበሩ በመልዕክቴ ፃፍሁላችሁ።” ይላል። በዚህ ክፍል ውስጥ የተለያዩ ዓይነት የግብረ-ሥጋ ግንኙነት ኃጢአቶች (Sexual Immorality) ጳውሎስ አንስቶ ለፃፉለት ደብዳቤ ምላሽ ይፅፍላቸዋል። እዚህ ላይ መታወቅ ያለበት በዚያ ዘመን የነበረችው የቆሮንቶስ ከተማ በግብረ-ሥጋ ግንኙነት ርኩሰት (Sexual Immorality) የታወቀችና የበሰበሰች ከተማ እንደነበረች ነው። እንዲያውም “ቆሮንቶሳዊ” መሆን (“to corinthize”) ማለት በግብረ-ሥጋ ግንኙነት ርኩሰት መጠመድን/ መያዝን ሲያመልከት፡ “የቆሮንቶስ ሴት” ማለት ደግሞ “ሴተኛ አዳሪ” (Prostitute) ማለት ነበር።¹¹⁵

ሐዋርያው ጳውሎስ በ1ቆሮ. 6: 9-10 ላይ፡ “አመንዝሮች” (NIV-“Sexually immoral people”) የሚያመለክተው በጋብቻ ዓለም ያሉ ሆነው ከትዳራቸው ውጪ ከሌላ ሰው ጋር የረከሰ ዝሙት የሚፈፀሙትን ሰዎች ነው። (ዘፀ. 20:14 ÷ ዘሌ. 20:10 ÷ ዘዳ 5:18 ÷ ሉቃስ 18:11) የሐዋርያው ጳውሎስ ሐሳቦችና መግለጫዎች (1ቆሮ.5:9-10) ሰዶማዊነትን የሚጨምሩ መግለጫዎች ናቸው።¹¹⁶

¹¹⁵ David E. Garland, *1 Corinthians, Barker Exegetical Commentary on the New Testament*, (Grand Rapids, Michigan: Baker House, 2003), 240-241; Gordon D. Fee, *The First Epistle to the Corinthians, New International Commentary on the New Testament*, Grand Rapids, Michigan: Eerdmann, 1987), 2-3.

¹¹⁶ Gordon Fee, *First Epistle to the Corinthians*, 244; Garland, *1 Corinthians*, 212-215, 217-218; Gagnon, *Bible and Homosexual Practice*, 312-332.

- የቆርንቶስ ቤተክርስቲያን “እመንዝሮችን” “Sexually immoral people” NIV አቅልላ እንዳትወስደውና እንዳታስተናግደው ሐዋርያው ጳውሎስ አስጠንቅቋታል። (1ቆሮ. 5:1-13) ይህም የሰዶማዊነትን ባህርይና ድርጊትን (Homosexual Behavior) ይጨምራል።
- ሰዶማዊነት የእግዚአብሔርን ህዝብ ከሚያጎድፉና ከሚያረክሱ ነገሮች አንዱ ተደርጎ ተጠቅሷል። (1ቆሮ. 6:9-11 + 5:10) ሰዶማዊነት በመንግሥተ ሰማያት ተቀባይነት ከሌለው፣ በቤተ ክርስቲያንም ቦታ ሊሰጠው አይገባም።
- ሐዋርያው ጳውሎስ አንዳንዱ የቆርንቶስ ምዕመናን ከማመናቸው በፊት የሰዶማዊነትን ኃጢአት ሲለማመዱ የነበሩ መሆናቸውን ጠቅሷል፡፡ (1ቆሮ. 6:11) ሆኖም ወደ ክርስቶስ ከመጡ በኋላ፦ “ነገር ግን በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ ስም በአምላካችንም መንፈስ ታጥባችኋል፥ ተቀድሳችኋል፥ ፀድቃችኋል።” ይላቸዋል ይህም የሚያሳየን በሰዶማዊነት ባህርይ (Homosexual Behavior) ተጠምደው ያሉ ሰዎች በንስሃና በእምነት ወደጌታ ቢመለሱና ጌታን ቢቀበሉ ከዚህ ኃጢአት ለመሳታት የሚችሉበት ተስፋና ዕድል ያለ መሆኑን ነው።¹¹⁷

3. ሐዋርያው ጳውሎስ ይህንን የሰዶማዊነት ኃጢአት ለመቋቋም ሐሳቡን በ1 ጢሞቴዎስ 1: 8-11 ላይ ጠቅሷል። ጳውሎስ በነበረት ዘመን የነበሩት የሐሰት አስተማሪዎች/ መናፍቃን(Heretics) የእግዚአብሔርን ቃል ያለአግባብ ይጠቀሙ ነበር።¹¹⁸ ስለዚህም እነዚህን ለመቃወም ጳውሎስ በ1 ጢሞቴዎስ 1: 12-17 የክርክሩን ሐሳብ (Logical Argument) ሲቀጥል እና ያለን። እነዚህ የሐሰት አስተማሪዎች/ መናፍቃን ራሳቸውን “የህግ አስተ”

¹¹⁷Fee, First Epistle to the Corinthians, 245, n.29.

¹¹⁸Gagnon, *The Bible and Homosexual Practice*, 332-336.

ማሪዎች” አድርገው ቢሾሙም፤ ወይም የህጉን እውነት መንፈስ አልተረዱም (1ጢሞ.1:8)፤ ወይም ደግሞ ህጉ የተፃፈላቸው ሰዎች ምን ዓይነት እንደሆኑ አልተረዱም(1ጢሞ 1:9-10)። በተጨማሪም ያስተምሩት የነበረው ትምህርት ከእውነተኛ ዶክትሪን (Sound Doctrine) ጋር የማይስማማና፥ እንዲያውም የሚቃረን ነው። (1ጢሞ. 6፡ 3፥ 2ጢሞ. 1፡ 13፥ ቲቶ 1፡ 9፥ 2፡ 1) የተባረከው ወንጌል ግን እነርሱ እንደሚያስተምሩት አይደለም።

ሠ. ቤተ ክርስቲያን ሰዶማዊነትን የመቋቋሟ ምክንያቶች፦

1. ህብረተሰቡና መንግሥታት የሰዶማዊነት ጋብቻ (Homosexual Marriage) ህጋዊነት እንዲኖረው ካደረጉ፦ እግዚአብሔር በተፈጥሮ የሰጠንን የጋብቻና የቤተሰብ ሥርዓት መለኪያ ከመጣሱም በላይ ለዘመናት የቆየው ቤተሰብ ማለትም፥ በአንድ ወንድና በአንዲት ሴት መካከል የሚደረገው የጋብቻ ጥምረትና ልጆችንም መውለድና ኃላፊነት ባለው መንገድ ማሳደግ ደብዛው እየጠፋ ይሄዳል።

(ሀ) በዚህም ምክንያት አዲሱ የሚወለደው ትውልድም የተምታታበት ከመሆኑም በላይ፥ ያታን በተመለከተ ምንም ዓይነት ማነፃፀሪያ የሌለው ትውልድ ይሆናል። እንዲያውም በጋብቻ ዓለም ውስጥ የሚገኘውን የዕድሜ ልክ መስጠት (Life long commitment)፥ የስሜት ጥምረት/ ውህደት (emotional bonding) እና የማብረ-ሥጋ ግንኙነት ንዕህና (sexual purity)፥ የልጆች ምሳሌ (role model) እና የጋብቻን ክብር (sanctify of marriage) መለኪያ የሌለው ትውልድ ይሆናል። ከዚህም የተነሣ ጋብቻ “ለራስ ምቹትና ጥቅም” ብቻ የሚገባበት ትርጉም የለሽ ግንኙነት መሆን ይጀምራል።

(ለ) የሰዶማዊነት ጋብቻ ህጋዊ ተደርጎ ቢወሰድ ሌላው ሰበብ የያታድብልቅልቆሽ (Sexual disorientation) ከመምጣቱም በላይ፥ የማን

ነት ውድቀትና መንኮታኮትንም (identity crisis) ያስከትላል። ከዚህ የተነሳም ከአንዲት ሚስት በላይ ማግባት (Polygamy) ወይም ከአንድ ባል በላይ ማግባት (Polyandry) ሥር እየሰደደ እንዲሄድ ያደርጋል።

(ሐ) የሰዶማዊነት ጋብቻ ህጋዊ ተደርጎ በወሰድ የሰዶማዊነትን ባህርይ የሚለማመዱ ወንዶችና ሴቶች (Gay and Lesbian movement) በጋብቻ ዓለም በትክክል ወንድና ሴት እንደተጋቡት ቤተሰቦች እነሰ-ም መብታቸውን ለማስጠበቅ (ምሳሌ፡- ልጆችን የማሳደግ፣ የውርስ ጉዳይ፣ አብሮ ባለ ንብረት የመሆን፣ የጤና ተቋምና ኢንሹራንስ ጉዳይ፣ ወዘተ.) እያከረሩ መሄዳቸው አይቀሬ ነው።

(መ) የሰዶማዊነት ጋብቻ ህጋዊነት ከተሰጠው “ቤተሰብ” የሚለው መጽሐፍ ቅዱሳዊ የሆነ እሳቤም (Concept) ሆነ የጋብቻ መዋቅር (Institution of Marriage) እንደ አዲስ ሌላ ትርጉሙ ወሰን እንዲሰጠው ያስገድዳል።

(ሠ) የሰዶማዊነት ጋብቻ ህጋዊ እንዲሆን ከተደረገ ጋብቻቸውን አፍርሰው የሚፋቱ ሰዎች ከመብዛታቸውም ሌላ፣ መፋታት እንደ ቀላል ነገር እንዲወሰድ ያደርጋል። በዚያውም የሚፋቱ ሰዎች ፍርድ ቤት መሄድ፣ በአገር ሽማግሌዎች ወይም በቤተ ክርስቲያን በተሰየሙ የቤተሰብ ሽማግሌዎች ቀርቦ መነጋገር ሳያስፈልጋቸው ነው።

(ረ) የሰዶማዊነት ጋብቻ ህጋዊ ከተደረገ ጋብቻ ራሱ ብዙ ዓይነት ገፅታ ወዳለው የተምታታና ቅጡ የማይታወቅ የሰዎች ግንኙነት ኮንትራት (variety of relationship contract) ስለሚገባ ከሁለት በላይ ወንድም ሆነ ሴት ለየትኛውም ያታ የተፈቀደ ያደርገዋል። ይህም ማለት

ት ግንኙነት ሁሉ በኮንትራት የተመሠረተ ስለሆነ ጊዜያዊ እንዲሆን ያስደርገዋል።

2. ሰዶማዊነት ህጋዊ ተደርጎ ከተወሰደ ከሁሉ በላይ የሚሰቃዩት ከተቃራኒ ያታ የወለዷቸው ልጆች ይሆናሉ። ከ10,000 በላይ ጥናቶች ተደርገው ሁሉም ጥናቶች የሚያሳዩት ልጆች ፍቅር በተሞላበትና በሚንከባከብ አባትና እናት ባሉበት ቤተሰብ የሚያድጉ ልጆች፡-

- ህገ-ወጥ ከሆኑ ዕቃዎች (illegal drugs) ነፃ የሆኑ ልጆች ናቸው።
- ከትምህርት ቤት አለመባረራቸው ብቻ ሳይሆን ያላቸውም የትምህርት ውጤት የሚያረካና ተጠብቀው ለመኖር የሚችሉ ናቸው።
- ራሳቸውን ከመግደል ስሜትና ድርጊት የተጠበቁ ሆነው ያድጋሉ።
- የህይወት ዕድላቸው የሰፊ ስለሚሆን በድህነት ውስጥ ታምቀው የመቅረታቸው ዕድል ያነሰ ነው።
- በልጅነትና በወጣትነት ዘመን የማርገዝ (teen-age pregnancy) ችግር እምብዛም አይኖራቸውም።
- በአዕምሮ ይሁን በጤንነት እጅግ የተጠበቁ ስለሚሆኑ ለወላጆቻቸውም ሆነ ለህብረተሰቡ መልካም ነገር አዎንታዊ ተፅዕኖ የሚያመጡ ይሆናል።

የሰዶማዊነት ጋብቻ ህጋዊ ከተደረገ ግን ልጆች እሳይ የተጠቀሱት ነገሮች ሳይሆኑ ተቃራኒ የሆኑ የህይወት ልምምዶችን ግራ ቀኛቸው የማያውቁትንና ለነገሩም አስተዋፅዖ የሌላቸውን ልጆች ያንን እንዲለማመዱ ያስገድዳቸዋል። እንዲያውም ትውልዶች “አመፅ ሁሉ፡ ግፍ፡ መመኘት፡ ክፉት ሞላባቸው፡ ቅንዓትን፡ ነፍስ መግደልን፡ ክርክር፡ ተንኮልን፡ ክፉ ጠባይን፡ ተሞሉ፡ የሚያንሸካሽኩ፡ ሐሜተኞች፡ ትምክህተኞች፡ ክፉትን የሚፈልጉ፡ ለወላጆቻቸው የማይታዘዙ፡ የማያስተውሉ፡ ውል

የሚያፈርሱ፥ ፍቅር የሌላቸው፥ ምህረት ያጡ ናቸው፡፡....” (ሮሜ 1:29-31)

3. የሰዶማዊነት ጋብቻ ህጋዊ ከተደረገ የመንግሥት ትምህርት ቤቶችም የትምህርት ካሪኩለማቸውን በዚህ እንዲቀርቡ ይገደዳሉ፡፡
4. የሰዶማዊነት ጋብቻ ህጋዊ ከተደረገ የማደግ ልጆችን ማሳደግና ማስተናገድ ወይም ጉዲፊቻ (adoption) ልክ ለተጋቡ ወንድና ሴት የሚሰጠውን መብት ያህል በእንዲህ ዓይነት የሰዶማዊነት ኑሮ የሚኖሩ ሰዎችም መብት እንዲሰጣቸው ይደረጋል፡፡
5. በቤተ ክርስቲያን አካባቢም ይሁን በሌሎች ሥፍራዎች ስለ ሰዶማዊነት ኑሮ ተቃውሞ ማሰማት የሚያስከስስ ጉዳይ መሆን ይጀምራል፡፡
6. በወንጌላውያን አብያተ ክርስትያናት ዘንድ ያለውን የወንጌል እውነትም ጥጉን እንዲይዝና በተወሰነ ክልል የታጠረ እንዲሆን (marginalize መደረግ) እንዲያውም ይህን እውነተኛውን ወንጌል (the Evangel) የሆነውን ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በምናምነውና በምንሰብከው ህዝብም ሆነ አገልጋዮች ላይ ከፍተኛ ስደት እንዲነሳ ያደርጋል፡፡
7. ወንጌላውያን አብያተ ክርስትያናት፥ የእርቶዶክስ ቤተ ክርስትያንም ሆነ፥ የካቶሊክ አብያተ ክርስቲያናት በያዙት የወንጌል እውነት ምክንያትና በእግዚአብሔርም ቃል ለጋብቻና ለቤተሰብ የተሰጠውን ትልቅ ሥፍራና ዋጋ በማሰብ ፥ እግዚአብሔር በዘላለም ዕቅዱ ያቋቋመውን የቤተሰብ መዋቅር (The institution of marriage and family) እንዳይፋለስ በማመን የሰዶማዊነትን ጋብቻ ህንተው ካልተቋቋሙት “የኖህ ዘመን እንደነበረ የሰው ልጅ መምጣት እንዲሁ ይሆናል፡፡” (ማቴ.24:37)

ለግልና ለቡድን ውይይት የሚረዱ ጥያቄዎች፦

1. በጋብቻና በቤተሰብ እይታ ሰዶማዊነት/ ተመሳሳይ የታ ያላቸው ሰዎች መጋባት ምን ያህል የግንኙነት ተባራሪ/ ተቃራኒ/ አፍራሽ ነው ትላለህ?
2. በኦሪት ዘፍጥረት 18-19 እና በኦሪት ዘሌዋውያን 18-20 ባሉት ምዕራፍ ች የተጠቀሱት ክፍሎች ስለ ሰዶማዊነት ምን ግንዛቤና ማስጠንቀቂያ የሚሰጡ ይመስልሃል?
3. አዲስ ኪዳን ስለ ሰዶማዊነት ምን ይላል?
4. ቤተ ክርስቲያን የሰዶማዊነት ባህርይም ሆነ ልምምድ በእግዚአብሔር ቃል ፀንታ መቃወምንና መቋቋም ያለባት ምክንያቶች ዘርዝር።
5. ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ እንዳደረገው ኃጢአተኛውን በፍቅር፥ በምሕረትና በይቅርታ ልብ እየተቀበሉ፤ የሰዶማዊነት ባህርይና ድርጊቱን ግን አፅንቶ መጥላት፥ መቃወምና፥ መቋቋም እንዴት ይቻላል ብለህ ታምናለህ?
6. በአካባቢህ ያለው ሕብረተሰብ በኃጢአት ምክንያት መየነበረው የሞራልና የሥነ ምግባር መለኪያ እየጣሰ መምጣቱን ስታይ፤ ሕብረተሰቡ ከመበሰበስ ለመታደግ የግል ድርሻህ ምን እንደሆነ ትገነዘባለህ?

ምዕራፍ አሥራ ሦስት

እግዚአብሔር ያጣመረውን መለየት

ፍቺና እንደገና ማግባት

(Divorce and Remarriage)

እግዚአብሔር አስደናቂ በሆነ በዘላለም ዕቅዱ ውስጥ ትልቅ ሚና እንዲኖረው የጋብቻንና የቤተሰብን ሥርዓት ከመሠረተ በኋላ በባልና በሚስት መካከል በጋብቻ ዓለም ላሉት ብቻ የተሰጠ ልዩ ፍቅርና መተሳሰብ ያለበት የግንኙነት ስምረት እንዲኖር ቢጠብቅም፤ እውነታው ግን እንዲህ ሆኖ አናየውም። ትዳርን ያህል ነገር ማፍረስ ባለንበት ዘመን እንደቀላል ድርጊት ተደርጎ እየተወሰደ ያለ ጉዳይ ሆኗል። በትዳራቸው መፍረስ ምክንያት የብዙ ሰዎች ሕልም ከመሰበሩ የተነሳ ልባቸው በብዙ ቁስል ከመመታቱም በላይ፤ በልጆቻቸውም ላይ ከፍተኛ አሉታዊ ተፅዕኖ እያመጣ ያለ አሳሳቢ ጉዳይ ነው።

እግዚአብሔር ፍቺን በተመለከተ በብሉይ ኪዳንም ይሁን (ዘፍግም 24:1-4)፤ በአዲስ ኪዳን (ማቴ. 19: 3-9 ÷ 1ቆሮ. 7:10-11) በሚናገርባቸው ክፍሎች ጋብቻ እስከ ዕለተ ሞታቸው ድረስ ባልና ሚስት ቃል-ኪዳናቸውን አፅንተው ሊይዙ እንደሚገባቸው ቢጠቅስ ምን፤ የፍቺን እውነታ ግን አል

ካደም። ነገር ግን ፍቺ በእግዚአብሔር ፊት ምን ያህል የማይገባ አካሄድ እንደሆነ ለመጥቀስ “አምላክህም እግዚአብሔር ርስት አድርጎ የሰጠህን ምድር አታርክሽ” ይላል (ዘጸ. 24:4)። እንዲያውም በነቢዩ ሚልክያስ ደግሞ እንዲህ ይላል፦ “ስለዚህ መንፈሳችሁን ጠብቁ፤ ማንም የልጅነት ሚስቱን አያታልል። መፋታትን እጠላለሁ ይላል የእስራኤል አምላክ እግዚአብሔር” (ሚል. 2: 15-16)። ዳሩ ግን በሥነ-መለኰት ምሁራን ዘንድ ፍቺና እንደገና ማግባትን በተመለከተ አንድ ወጥ የሆነ ስምምነትና አመለካከት እንደሌለ መጥቀስ አስፈላጊ ነው።¹¹⁹

ሀ. የብሉይ ኪዳን መሠረት፦

በብሉይ ኪዳን ከተገለሁት ሐሳቦች መካከል አንዱና ዋነኛው ክፍል በአሪት ዘዳግም ምዕራፍ 24፡ 1-4 ያለው ክፍል ነው። በአዲስ ኪዳን ጌታ ኢየሱስ በሚያገለግልበት ዘመን በእርሱና በፈረሳውያን መካከል አከራካሪ የነበረውም ይህ ክፍል ነው።¹²⁰ ጌታ ኢየሱስ በትምህርቱ ውስጥ ይህ ሙሴ የደነገው ህግ ፍቺን ለማበረታታት ሳይሆን በዚያ ዘመን የነበረው የሕብረተሰቡን ልማድ ለማንፀባረቅ እንደነበረ አስረግጦ ተናግሯል። (ማቴ. 19፡ 8፥ማር. 10፡ 5)¹²¹ በአሪት ዘዳግም ምዕራፍ 24፡ 1-5 “ሰው ሴትን ወስዶ ቢያገባ፥ የእፍረ

¹¹⁹ በሁለቱም ወገን ሳለው አመለካከት የሰፋ ጥናት ለማድረግ የሚከተሉትን ማንበብ ይቻላል፦ John Murray, *Divorce* (Grand Rapids, Michigan: Baker, 1961); H. Wayne House, ed., *Divorce and Remarriage : Four Christian Views*, (Dowers Grove, Ill.: Inter Varsity Press, 1990); Gordon J. Wenham and William E. Heth, *Jesus and Divorce*, Updated ed., (Carlisle, U.K.: Paternoster, 1997); Heth, “Jesus on Divorce: How My Mind Has Changed,” *Southern Baptist Journal of Theology* 6, no.1 (Spring 2202): 4-29; David Clyde Jones, *Biblical Christian Ethics*, (Grand Rapids, Michigan: Baker House, 1994), 177-204; Jonh S. Feinberg and Paul D. Feinberg, *Ethics for a Brave New World*, (Wheaton, Ill: Crossway, 1993), 299-343; David Instone-Brewer, *Divorce and Remarriage in the Bible: The Social and Literary Context*, (Grand Rapids, Michigan: Eerdmans, 2002).

¹²⁰ ይህን ጉዳይ ሰፊ ባለ መልኩ ለማየት የሚከተለውን ማንበብ ይቻላል፦ R. Stanton Norman, “Biblical Theological, and the Seminary Professor,” *Journal for Baptist Theology and Ministry* 1, no.1 (Spring 2003): 80-82.

¹²¹ Gordon J. Wenham, “Gospel Definitions of Adultery and Women’s Right,” *Expository Times* 95, no. 11 (August 1984):330.

ት ነገርም ስላገኘባት በእርሱ ዘንድ ምገስ ባታገኝ፥ የፍችዋን ጽሕፈት ጽፎ በእጅዋ ይስጣት፥ ከቤቱም ይስደዳት።...አምላክህ እግዚአብሔር ርስት አድርጎ የሰጠህን ምድር አታርክሽ” ይላል።በሰጠው ሥርዓት አከራካሪ የሆነው ሐሳብ በቁጥር 1 ላይ፡-“...የእፍረት ነገር ቢያገኝባት...” የሚለው አገላለፅ ነው። በእስራኤል ህዝብ መካከል በነበሩት ሁለት መምህራን (ረቢዎች) የተለያዩ የሐሳብ ትምህርት ቤቶች (School of Thoughts) እንዲኖሩዋቸው አድርጎ ነበር። አንዱ ሻምአይ (Shammai) የሚባለው አስተማሪ (School of Thought) ይህም ሐሳብ “እራቃን የመውጣት ጉዳይ” (“a matter of nakedness”) አድርጎ ይተረጉመዋል። በአንፃሩም በእርሱ ዘመን የነበረው (contemporary) መምህር ደግሞ ሂለል (Hillel) ይባላል። እርሱም የሚመራው የሐሳብ ትምህርት ቤት (School of Thought) ደግሞ ይህን ክፍል “የሚያሳፍር ነገር” (Shameful thing) አድርጎ ይወስደዋል።¹²² የሻምአይ ትምህርት ቤት ይህንን ቃል (ማለትም ዘዳግም 24:1) “ሥርዓት የሌለው ባህርይ/ አካሄድ” (immodest behavior) ወይም “የረከሰ የግብረ-ሥጋ ግንኙነት” (Sexual Immorality) አድርጎ ሲወስደው፤ የሂለል ትምህርት ቤት ደግሞ “በእርሱ ዘንድ ምገስ ባታገኝ” የሚለው ሐሳብ ላይ ያተኩርና “ፍቺ የተፈቀደ እንደነበር ያመለክታል” ብሎ ይተረጉመዋል።¹²³

ጌታ ኢየሱስ በምድር በነበረው የአገልግሎት ዘመን ይህ የሂለል የሐሳብ ትምህርት ቤት (school of thought) አመለካከትና አተረጓጎም በዚያ ዘመን የነበሩትን ፈሪሳውያን ጨምድዶ ይዞአቸው የነበረ የተዛባ አመለካከት ነበረ (ማቴ 19፥3፣10)።

¹²² የእነዚህ ሁለት የሐሳብ ትምህርት ቤቶች (Schools of Thought) በሰፊው ለማወቅ የሚከተለውን ማንበብ ይቻላል፥ Gunter Stemberger, Introduction to the Talmud and Midrash 2nd ed., trans and ed. Markus Bockwuehl (Edinburgh: T&T Clark, 1996), 66; Emil Schurer, *The History of Jewish People in the Age of Jesus Christ*, Vol-2, rev. and Matthew Black (Edinburgh: T&T Clark, 1997), 363-367.

¹²³ James H. Charlesworth and Loren L. Johns, eds. *Hillel and Jesus: Comparisons of Two Major Religious Leaders* (Minneapolis, MN: Fortress, 1997).

በዘዳግም 24÷1-4 ሙሴ የደነገገው ህግ ግን የፍቺን መፈቀድ ጉዳይ ለማመልከት የተነገረ አልነበረም። ምክንያቱም በአሪት መጻህፍት ማለትም፥ የሙሴ መጻህፍት (ከዘፍጥረት እስከ ዘዳግም - ፔንታቴክ) እንደተገለጸው፤ ዝሙት እንዲያውም በፍቺ እንዲደመደም የሚያስገድድ ሳይሆን በሞት ቅጣት እንዲደመደም የሚያስገድድ ወሳኝ ጉዳይ ነበር። (ዘሌ 20÷10፤ ዘዳ 22÷22)¹²⁴ ከዚህም በተጨማሪ በእስራኤል ህዝብ ዘንድ ጋብቻ የከበረ ነገር ስለነበረ እንዲህ ዓይነት አፀያፊ ድርጊት በቀላሉ የሚወሰድ ጉዳይ ሳይሆን፤ በማያዳግም ሁኔታ የሞትን ቅጣት የሚያስከትል ትልቅ ጉዳይ ነበር። ይህን ካልን በኋላ በዘዳግም 24÷ 1-4 የተገለጸው ችግር ምናልባት “መካንነት (barrenness) ወይም የወሊድ ችግር” ሊሆን ይችላል።¹²⁵ ወይም ደግሞ የተገለበጠ፥ የረከሰ/ የኅደፈ የግብረ ሥጋ ግንኙነት ወይም ሰዶማዊነት (Lesbianism) ወይም ደግሞ የግብረ ሥጋ ግንኙነት ለማድረግ አለመፈለግ (short of intercourse) ሊሆን ይችላል።¹²⁶ በሌላ በኩል የወር አበባ ባልተስተካከለ መንገድና ሁኔታ መምጣትም ሊሆን ይችላል።¹²⁷ ስለዚህ ሙሴ በዘዳግም 24÷ 1-4 የሰጠው ሥርዓት ገላጭ (descriptive) ሐሳብ ነው እንጂ፤ ትዕዛዝ ሰጪ ሐሳብ (prescriptive) አይደለም።¹²⁸

በዚህ ክፍል የተገለፀው ሌላው ሐሳብ ባል ሚስቱን ከላይ ከተገለጸው በአንዱ ወይም በሁሉም ችግሮች የተነሣ ሊፈታት ቢወድና፤ ሴቲቱ ባልዋን ከፈታች በኋላ ሌላ ባል ብታገባ፤ ያገባችውም ሁለተኛ ባልዋ ወይ ቢፈታት፤ ወይም ቢሞት፤ የመጀመሪያው ባልዋ መልሶ ሊያገባት አለመቻሉን ነው። መልሶ ካገባት ግን በእግዚአብሔር ፊት የረከሰና የሚያስነውር ነገር ይሆናል።

¹²⁴ Henry McKeating, “Sanctions Against Adultery in Ancient Israelite Society,” *Journal for the Study of the Old Testament* 11 (1979): 57-72.
¹²⁵ Feinberg and Feinberg, *Ethics for a Brave New World*, 312; Norman, “Biblical, Theological, and Pastoral Reflection,” 81.
¹²⁶ David A. Carson, *Matthew, Expositor's Bible Commentary*, (Grand Rapids, Michigan: Zondervan, 1984), 413.
¹²⁷ Daniel I. Block, “Marriage and Family in Ancient Israel,” in Ken M. Campbell, ed., *Marriage and Family in the Biblical World*, (Downers Grove, Ill.: Intervarsity Press, 2003), 49-50.
¹²⁸ Feinberg and Feinberg, *Ethics for a Brave New World*, 313.

ል። (ዘጳ 24÷4) በሌላ መልኩ ባል በመቻኮልና ትዕግስት ባጣ ሁኔታ ሚስቱን እንዳይፈታ የሚያሳስብ ሲሆን፤ ከፈታት በኋላ ሚስቱ ሳታገባ ብትቆይ እንደ ገና ሚስቱን ሊያገባት እንደሚችል ያመለክታል። (ትንቢተ ሆሴዕ 3) ሚስቱ ከተፈታች በኋላ ሌላ ባል ካገባች ግን ይህ ምርጫ ይቀራል ማለት ነው።¹²⁹

ለ. የአዲስ ኪዳን ትምህርት በፍቺ ላይ፥

1. መግቢያ፥ (ማቴዎስ 5÷ 31-32)

የፍቺ ጉዳይ በተመለከተ በአሁኑ ዘመን እንዳለው ዓይነት ጌታ ኢየሱስ በምድር ላይ በነበረውም የአገልግሎት ዘመንም የሚያነጋግር ጉዳይ ነበር። እንዲያውም ከአይሁዶች ውጭ በነበረው ሕብረተሰብ መካከል (Graeco-Roman Culture) ፍቺ በጣም የተለመደ ከመሆኑም በላይ፥ በጽሁፍና በንግግር የሚደረግ የፍቺ ስንብት እንጂ ሌላ ተጨማሪ የሥርዓት ሂደት (traditional process) የማያስፈልገው ነገር ነበር። በአይሁድ ሕብረተሰብ መካከል ግን የሕብረተሰብ የዋጋ አሰጣጥ ከፍ ያለና ጋብቻም ክቡር ስለነበር በቀላሉና እንደ አህዛብም ቶሎ ቶሎ እንዳይደረግ የብሉይ ኪዳን መጻህፍት በመኖራቸው ብቻ ሳይሆን፥ የአይሁድ ሊቃውንት የነበሩት ሻምአ ይና ሂለል (Shamai and Hill el በተለይም የሻማይ ትምህርት) ይቋቋሙ ነበር። እንዲያውም ፍቺ ሊከናወን የሚችለው “የእፍረት ነገር ሲገኝባት” ብቻ እንደነበረ ማየት እንችላለን። (ዘጳ. 24÷ 1) የዚህ ትርጉም በእርግጥ የሐሳብ ትምህርት ቤቶች (School of Thoughts) በነበራቸው አክራሪ (conservative view) በነበረው በሻማይ መካከልና ልቅ በነበረው (liberal view) በሂለል መካከል ብዙ የሐሳብ መጓተት አምጥቶ ነበር። ሆኖም የሰው ዝንባሌ አብዛኛውን ጊዜ “የሰፋውን መንገድ” መከተል ስለሆነ በዚያም ዘመን የሂለል የሐሳብ ትምህርት ቤት በብዙነት ዘንድ ተቀባይነት አግኝቶ ነበር።

¹²⁹ Joachim Jeremias, *Jerusalem in the Time of Jesus*, (Philadelphia; Fortress, 1969), 370-371.

ጌታ ኢየሱስ በሚያስተምርበት ጊዜ አክራሪ ከነበረው ከሻማይም ያለ ፈና የነጠረ ትምህርት ከማስተማሩም በላይ፤ እንዲያውም ሰው ሚስቱን ፈትቶ ሌላይቱን ቢያገባ አመንዝራነት እንደሆነ በግልፅ አስተምሯል። እንዲያውም በማቴዎስ 19፥ 4-6 እንደምናየው እግዚአብሔር በፍጥረት መጀመሪያ ላይ ወዳስቀመጠው የመጀመሪያው ነባራዊ ዓላማ (original purpose) እንዲመለሱ ሲያሳስባቸው እንመለከታለን። በዚህም መሠረት ጋብቻ ማንም የማይጋራውና (exclusive) እስከ ዕለተ ሞት ድረስ ዘለቁታ ያለው እንደሆነም አስገንዝቧል። ስለዚህ ጌታ ኢየሱስ ያስተማረው ትምህርት ከሻማይ ትምህርት ያለፈ ከመሆኑም በላይ፤ ሙሴ ከሰጠው ጊዚያዊ ፈቃድም እንኳን እጅግ ያለፈና የነጠረ እንደነበረ ልናስተውል እንችላለን። ጆን ክሩሶስቶም (John Chrysostom) የሚባለው የቀድሞ የቤተ ክርስቲያን አባት በማቴዎስ 5፥ 31-32 ያለውን ሐሳብ ሲያብራራ እንዲህ ይላል፡ “በልቡ የዋህ፤ የሰላም ሰው፤ በመንፈሱም ድሃ የሆነና ምሕረትን የሚወድ ሰው፤ እንዴት ሚስቱን ሊጥላት/ሊያስወጣት ይችላል? ሌሎችን ሲያስታርቅ የነበረ ሰው፤ የራሱ የሆነችውን እንዴት ሊጣላት ይችላል?” “For he that is meek, and a peacemaker, and poor in spirit, and merciful, how shall he cast out his wife? He that is used to reconcile others, how shall he be at variance with her who is his own?”

2. የኢየሱስ ትምህርት በፍቺ ላይ፥ (ማቴ 19፥ 3-9)

ጋብቻ በእግዚአብሔር የታቀደና የተሰጠ የክበረ ነገር ነው። “ፈጣሪም በመጀመሪያ ወንድና ሴት አደረጋቸው” (ቁ.4) ጌታ ኢየሱስ ይህንን ሐሳብ የገለፀው በዘፍጥረት 2፥24 የተገለጸውን የእግዚአብሔር ቃል በመጥቀስ ነው። ስለዚህ ጋብቻ ወንድና ሴት ለመጋባት በመፈለጋቸው የመነጨ ሳይሆን፤ ሲፈጥራቸው በውስጣቸው ያንን የማግባት ፍላጎት በቀመመውና በዓላማ ባፀናው በእግዚአብሔር የመነጨና የሚጠበቅም ልዩ የግንኙነት ጥምረት/ሥምረት ነው።

➤ ጋብቻ እግዚአብሔር ሆነ ብሎ ወንድና ሴት እንዲተጋገዙ፣ እንዲጣጣሙና እንዲደጋገፉ እንዲሆኑ “ወንድና ሴት” አድርጎ ፈጠራቸው። (ቁ.4) ስለዚህም ዓለማችን አንድ ዓይነት ፆታ (unisex)፣ ወይም ተመሳሳይ ፆታ ባላቸው መካከል ጋብቻ የሚካሄድበት (homosexuals) ሳይሆን፣ ተቃራኒ ፆታ ባላቸው በአንድ ወንድና በአንድ ሴት መካከል የሚፈጸም የክበረ ፆቃ ኪዳንና፣ ከቃል ኪዳንም በላይ የሆነ ጥምረት ነው።

➤ ጋብቻ ቋሚነትና ዘለቄታ ያለው እንዲሆን አድርጎ እግዚአብሔር በፈጣሪነት ችሎታው የመሠረተው ፅኑ መሠረት ነው። “ሁለቱም አንድ ሥጋ ይሆናሉ” የሚለው ሐሳብ የሚያሳየው ይህንን ነው። (ቁ. 5) ሻማይም ሆነ ሂለል ካስተማረው ትምህርት ያለፈ “የሚያሳፍ ነገር” ቢያገኝባትም እንኳን ሊፈርስ የማይገባ ጉዳይ ነው። ከዚህ ያነሰ ነገር ውስጥ መግባት እግዚአብሔር ካስቀመጠው የቤተሰብ መለኪያ በነደለ ኑሮ መኖር ነው። በተጨማሪም የግብረ ሥጋ ግንኙነት በጋብቻ ዓለም ለተጋቡ ባልና ሚስት የተሰጠ ልዩ የትዳር ቅመም እንጂ በየመንገዱ ከማንም ጋር ሊደረግ የሚገባ የረከሰ ነገር አይደለም።

➤ ጋብቻ ከሚስት/ ከባል በስተቀር ሌላ ሰው መጋራት የሌለበት ብቸኛ የሆነ (exclusive) የክበረ ሥርዓት ነው። “ከሚስቱም ጋር ይተባበራል..” የሚለው ቃል የሚያሳየው ይህንን ነው። (ቁ.5) አማኝ በእግዚአብሔርና በራሱ መካከል ያለው ግንኙነት እንደሚፈለገው ፍፁምነት የሌለውን ያህል፣ በባልና በሚስት መካከልም ያለው ግንኙነት ብዙ ውጣ ውረድ ቢኖርበትም ግንኙነቱ ግን ከቃል ኪዳንም በላይ የላቀና እግዚአብሔር የመሠረተው ፅኑ መሠረት ስለሆነ ቋሚነት ያለው ሊሆን ይገባል።

➤ ጋብቻ “መተውና” “መጣበቅ” ያለበት ግንኙነት በመሆኑ (ቁ.5) ወንድና ሴት ለወላጆቻቸው የነበራቸውን መስጠት ትተው አንዱ ለሌላው የሚሰጥ በት ግንኙነት ነው።

➤ ጋብቻ ለሁሉም ሰው የተሰጠ ስጦታ አይደለም። (ቁ. 10-12) ደቀ መዛሙርቱ ጌታ ኢየሱስ ያስተማረው ትምህርት ስላሳሰባቸው “የባልና የሚስት ሥርዓት እንዲህ ከሆነ መጋባት አይጠቅምም” ባሉት ጊዜ፥ ጌታ ኢየሱስ ሲመልስ፥ “ይህ ነገር ለተሰጣቸው እንጂ ለሁሉ አይደለም...” (ማቴ 19፥ 10) ነው ያላቸው። ስለዚህ ሳያገቡ ለመኖር (singleness/ celibacy) ከእግዚአብሔር የተለየ ስጦታ የሚያስፈልገው ጉዳይ ነው።

➤ ጋብቻ ምንም እንኳን ቋሚነት ያለው ቢሆንና እግዚአብሔር ከፍጥረት ጀምሮ (ዘፍ 2፥24) እንዲህ አድርጎ ቢመሠርተውም፤ ሳይፈለግ ፍቺ በጊዜያዊ መፍትሔነት (permissible) እንዲፈቀድ የሚያስገድድ ሁኔታ “በዝሙት ምክንያት” (Sexual Immorality-Porneia) በባልና በሚስት መካከል ሲፈጸም ብቻ ነው። ይህም ማለት ግን ጌታ ኢየሱስ ያቀረበው ፍቺ በግዴታ መከናወን የሚገባው (mandatory) አድርጎ ሳይሆን፤ ሁሉ ነገር ተሞክሮ ጋብቻ ህንቶ ለመቆየት የሚችልበት ሁኔታ በማይኖርበት ጊዜ እንደ ጊዜያዊ መፍትሔ አድርጎ (permissible) ያቀረበው ሐሳብ ነው።

ብሉይ ኪዳን ፍቺ (divorce) እግዚአብሔር ካስቀመጠው የፅድቅ መለኪያ በታች የወደቀና ሊደረግም የማይገባ ድርጊት እንደሆነ በግልፅ አስቀምጦታል፡- “ስለዚህ መንፈሳችሁን ጠብቁ፥ ማንም የልጅነት ሚስቱን አያታልል። መፋታትን እጠላለሁ ይባል የእስራኤል አምላክ እግዚአብሔር።” (ሚልክያስ 2፥15-16)¹³⁰ ጌታ ኢየሱስ በትምህርቱ ህዝቡን ወደ ቀደመው የፍጥረት ሥርዓት ከወሰዳቸው በኋላ (ዘፍ 2፥24)፡ “... ስለዚህ አንድ ሥጋናቸው እንጂ ወደፊት ሁለት አይደሉም። እግዚአብሔር ያጣመረውን እንግ

¹³⁰ KJV, ASV, RSV, NASB, NIV, NRSV, NI.T, TNIV.
ገጽ 235

ዲህ ሰው አይለየው።” ይላቸዋል (ማቴ 19፥4-6 ፤ ማር 10፥6-9)። ኢየሱስ ይህን ቢያስተምርም በህዝቡ አዕምሮ ውስጥ የነበረው ሃሳብ ግን ሙሴ የሰጠው ህግ እግዚአብሔር በፍጥረት ጊዜ ከሰጠው ትዕዛዝ (ዘፍ 2፥24) ቀድሞ የተሰጠ መስሏቸው ነበር። ነገር ግን ሙሴ የሰጠው ሥርዓት በፍጥረት ጊዜ የተሰጠውን ትዕዛዝ ሊሸር የተገለፀ ሳይሆን፤ በሙሴ ዘመን የነበረውን ሁኔታ / ዐውድ (context) ለመግለጽ የሚናገር ነው። (ማቴ 19፥7-8፤ ማር 10፥5፤ ማቴ 5፥31-32) እንዲያውም ጋብቻ በባልና በሚስት (በአንድ ወንድና በአንድ ዲት ሴት) መካከል የሚደረግ ዘላቂነት ያለው የግንኙነት ጥምረት ነው።

ስለዚህ ምንም እንኳን ጋብቻ በአንድ መልኩ በአንድ ወንድና በአንድ ት ሴት የሚደረግ ቃል ኪዳንን ቢያመለክትም፤ ጋብቻ ከቃል ኪዳን በላይ የሆነና በፍጥረትም ጊዜ እግዚአብሔር የሰጠን የግንኙነት ስምረት ነው። ይህም ማለት ቃል ኪዳን የሚያሳየው በሁለት ሰዎች መካከል የሚደረግ ሲሆን፤ ከሁለቱ አንዱ (ባል ወይም ሚስት) ቃል ኪዳኑን ቢያፈርስ ጋብቻውም አብሮ የሚፈርስ ሳይሆን ፀንቶ የሚኖር ቋሚና ዘላቂታዊ እንደሆነ ልናውቅ ያስፈልጋል። ይህን ሃሳብ በተመለከተ፡- ዴቪድ ካርሰን (David A. Carson) እንዲህ ይላል፡- “ጋብቻ እግዚአብሔር በፍጥረት ጊዜ እኛን ሲፈጥረን የተመሠረተ ከሆነ፤ በባልና ሚስት መሃል የነበረው ቃል ኪዳን ሲፈርስ አብሮ የሚፈርስ ተደርጎ ሊወሰድ አይችልም።” “If marriage is grounded in creation, in the way God has made us, then it can not be reduced to a merely covenantal relationship that breaks down when the covenantal promises are broken.”¹³¹

(ሀ) የደቀ መዛሙርቱ ምላሽ፥

ጌታ ኢየሱስ የሰጠውን ትምህርት ከሰሙ በኋላ “ደቀ መዛሙርቱም የባልና የሚስት ሥርዓት እንዲህ ከሆነ መጋባት አይጠቅምም አሉት።” (ማቴ 19፥10) የደቀ መዛሙርቱን አቀባበል (reaction) ከሰማ በኋላ ኢየሱስ ምንም

¹³¹ David A. Carson, *Matthew*, 412.

እንኳን ጥቂቶች ጃንደረባ ሆነው መኖር እንደሚችሉ ቢገልፅም የእግዚአብሔር ሃሳብና ዓላማ ግን ወንድና ሴት እንዲጋቡ ነው። (ማቴ 19፥11-12) አንዳንድ ምሁራን የደቀ መዛሙርቱ ምላሽ/ አቀባበል የሚያሳየው ኢየሱስ ያስቀመጠው መለኪያ አንዴ ጋብቻው ከተጀመረ በኋላ መፋታትም ሆነ ተፋትቶ እንደገና ማግባት የሚያካትት ከፍተኛ መለኪያ የነበረ መሆኑን ነው ይላሉ።¹³² ሆኖም ኢየሱስ ያስቀመጠው መለኪያ “ያለ ዝሙት ምክንያት” ከሚለውም በላይ የላቀና የጠለቀ ነው። (ማቴ 19፥9) ኢየሱስ በዚህ የትምህርቱ አቋም የገለፀው ጋብቻ የፀና፣ ቋሚና ዘለቄታ ያለው፣ ሊፈርስ የማይገባ የጠለቀ የግንኙነት ሥምረት ነው። ደቀ መዛሙርቱ ኢየሱስ ላስተማረው ትምህርት የሰጡት ምላሽ/ አቀባበል በዘመናቸው የነበሩት የሂለል የሃሳብ ትምህርት ቤት (Hillel School of Thought) ውስጥ የነበሩትን የሚያንፀባርቅና ላላ ያለ መለኪያ ሊሰጣቸው ወይም እንዲሰጣቸው የነበራቸውን አጠባበቅ ያመለክታል።¹³³ (ዮሐ 7፥53 ÷ 8፥11) ስለዚህም ምንም እንኳን የኢየሱስ ትምህርት “... ካለ ... በስተቀር ...” (the exception clause) ቢያካትትም፣ ከዚህ በላይ ያለፈ በፍቺ ላይ የፀና አቋም እንደነበረው ሲያዩ የማያፈናፍን ስለመሰላቸው (accomodative ያልሆነ) “የባልና የሚስት ሥርዓት እንዲህ ከሆነ መጋባት አይጠቅምም” ያሉት። (ማቴ 19፥10)¹³⁴ ኢየሱስ ያስተማረው ትምህርትና ስለ ፍቺም የነበረው አቋም በጣም ጠንካራ አቋም ከነበረው (conservative) Shammai ከሚባለው የአይሁድ ረቢ (መምህር) እንኳን እጅግ የላቀና የነጠረ መለኪያ ስለነበረው ነው።¹³⁵

¹³² Paul Ramsey, *Basic Christian Ethics*, (Louisville: Westminster/ John Knox, 1993), 71.

¹³³ W.D. Davies and Dale C. Allison, *The Gospel According to Saint Matthew*, Vol. 3, *International Critical Commentary*, (Edinburgh: T&T Clark, 1997), 9.

¹³⁴ Instone-Brewer, *Divorce and Remarriage in the Bible*, 168.

¹³⁵ Heth, “Jesus on Divorce,” 16; Feinberg and Feinberg, *Ethics for a Brave New World*, 335-336.

(ለ) “ካለ ዝሙት በስተቀር”፥

“Except for Sexual Immorality - Porneia” (ማቴ 19፥ 9)

(The “Exception Clause”)

በአዲስ ኪዳን Porneia (fornication) ነባራዊ የሥር አመጣጡ (original root) የሚያመለክተው ከጋብቻ በፊትም ሆነ በኋላ የሚደረግ ልዩ ልዩ ዓይነት ዝሙት [ለምሳሌ፡- adultery (moiceia) ፥ sexual immorality (porneia) ፥ incest (1ቆሮ 5፥1)] የሚያመለክት ነው። “ያለ ዝሙት” “ፖርኖኢያ” Porneia በመሰረቱ ግን የረከሰ የዝሙት ድርጊት (sexual immorality)፥ ኢሞራላዊ የሆነ የዝሙት ኃጢአትን ያመለክታል። ከዚህም በተጠማሪ “ያለ ዝሙት” “Porneia” ከሚለው ፅንሰ ሐሳብ “ፖርኖግራፊ” “Pornography” የሚለው ክፉና አስፀያፊ የሐሳብና የድርጊት ኃጢአት የሚገልፅ ቃል እንደወጣ ልናስተውል እንችላለን። ስለዚህ “ያለ ዝሙት” “Porneia” የሚለው ፅንሰ ሐሳብ ትርጉሙ ከጊዜያዊ የዝሙት ውድቀት ያለፈ ድርጊት ሆኖ፥ ልቅ የሆነ የወሲብ ኃጢአት (Sexual Gratification) በተደጋጋሚ ጊዜያት ከመደረግም አልፎ፤ አድራጊው ሰው ከእንደዚያ ዓይነት የኃጢአት አዘቅት ለመውጣት የማይችልበት የዝሙት ሱስ ውስጥ መግባቱን/ መሠማራቱን የሚያንፀባርቅ መሆኑን ልንገነዘብ ያስፈልጋል።

- “እኔ ግን እላችኋለሁ ያለ ዝሙት ምክንያት (porneia) ሚስቱን የሚፈታ ሁሉ አመንዝራ ያደርጋታል፤ የተፈታችውንም የሚያገባ ሁሉ ያመነዝራል።” (ማቴ 5፥32)
- “ከልብ ክፉ ሃሳብ፥ መግደል፥ ምንዝርነት፥ ዝሙት፥ (porneia – sexual immorality) መሰረቅ፥ በውሸት መመስከር፥ ስድብ፥ ይወጣልና።” (ማቴ 15፥19)
- “እኔ ግን እላችኋለሁ ያለ ዝሙት ምክንያት (porneia) ሚስቱን ፈትቶ ሌላይቱን የሚያገባ ሁሉ ያመነዝራል፥ የተፈታችውንም የሚያገባ ያመነዝራል።” (ማቴ 19፥9)

- “እናንተ የአባታችሁን ሥራ ታደርጋላችሁ አላቸው። እኛስ ከዝሙት (porneia) አልተወለድንም፤ እንደ አባትም አለን፤ እርሱም እግዚአብሔር ነው።” (ዮሐ 8፥41)
- “ነገር ግን ከጣዖት ርኩሶትና ከዝሙት፤ (porneia)..” (የሐዋ ሥራ 15፥ 20 ፥ 29፥ 21፥ 25፥ 1ቆሮ 5፥ 1፥ 6፥ 13 ፥ 6፥ 18 ፥ 2ቆሮ 12፥ 21 ፥ ገላትያ 5፥ 19 ፥ ኤፌ 5፥ 3 ፥ 5፥ 5 ፥ ቆላ 3፥ 5 ፥ 1ተሰ 4፥ 3 ፥ ራዕይ 2፥ 21 ፥ 9፥ 21
- በአንጻሩ ግን የሂሊል የሃሳብ ትምህርት ቤት (Hillel School of Thought) “መፋታት በምንም ዓይነት ምክንያት ይሁን ህጋዊ ከመሆኑ የተነሣ ይቻላል።” ብሎ ሲያስተምር፤ የሻማይ የሃሳብ ትምህርት ቤት ደግሞ (Shammai School of Thought) ከሂሊል በተሻለ መልኩ “ መፋታት/ፍቺ በዝሙት ምክንያት ከሆነ ይቻላል” ብሎ ያምናል።¹³⁶

ጌታ ኢየሱስ ያስተማረው ትምህርትና ስለ ፍቺም የነበረው አቋም ግን የሂሊልም ሆነ የሻማይ የሐሳብ ትምህርት ቤቶች (School of Thoughts) ከቀረቡት ይልቅ እጅግ የነጠረ፥ የላቀና ከፍተኛ መለኪያ ከመሆኑም በላይ በምንም መልኩ ፍቺን/መፋታትን ፍጹም አያበረታታም።

በማቴዎስ 19፥9 ያለው “ያለ ዝሙት ምክንያት” የሚለው ሐሳብ አንዳንዶች ምናልባት ማቴዎስ የጻፈላቸው ህዝብ አይሁዳውያን ስለነበሩ የእነርሱን ህሊና ለመጠበቅ ብሎ የጨመረው ሃሳብ እንጂ ኢየሱስ ያስተማረው ትምህርት አይደለም ብለው የሚያምኑ ሰዎች አሉ።¹³⁷ ሆኖም ይህን ክፍል ያስተማረው ጌታ ኢየሱስ ራሱ እንጂ መጽሐፉን በጻፈው በማቴዎስ ለማጣፈጥ

¹³⁶ www.marriedivorce.com/mdgodswordfulltext.htm 11/15/2004, 35.
¹³⁷ ለምሳሌ፡- Robert H. Gundry, *Matthew: A Commentary on His Handbook for a Mixed Church Under Persecution*, 2nd ed. (Grand Rapids, Michigan: Eerdmans Publication, 1994), 90.

የተጨመረ ነገር አይደለም።¹³⁸ አለበለዚያ የእግዚአብሔር ቃል የነጠረና ስህተት የሌለው (Inerrancy of the Scriptures) መሆኑ ቀርቶ፥ ፀሐፊዎቹ የፈለጉትን ለመጨመር የሚያስችል ለእምነታችንም ሆነ ለልምምዳችን የመጨረሻው ሥልጣን ያልሆነ (Final Authority of our faith and practice) ያስደርገዋል።

(ሐ) በዝሙት ምክንያት መፋታትና እንደገና ማግባት፥

ጌታ ኢየሱስ በማቴዎስ 19፥3-12 ላይ የገለጸው ሃሳብ ፈሪሳውያን ወደ እርሱ ቀርበው ሲፈትኑት “ሰው በሆነ ምክንያት ሁሉ ሚስቱን ሊፈታ ተፈቅዷል?” ብለው ለጠየቁት ጥያቄ ምላሽ ከመሆኑም ሌላ፥ ፈሪሳውያን ይዘውት የመጡትን የሂሊል የሃሳብ ትምህርት ቤት የላላ አቋም የሚመታና የሚያናጋ ትምህርት ነው (ማቴ 19፥3)። የኢየሱስ ተቃዋሚዎች የነበሩት ፈሪሳውያን፥ ሰዱቃውያንና ፀሐፍት አብዛኛውን ጊዜ እርሱን (ኢየሱስን) ሊያጠምዱ እንዲመቻቸው ተቃርኖ ያለባቸውና ሁለት የሚይጣጣሙ ጥግ የሆኑ አመለካከቶች በጥያቄ መልክ በማቅረብ ከአፉ የሚወጣውን ንግግር ለመልቀም ይታገሉ ነበር።

የኢየሱስን ትምህርት በዘመኑ ይሰጡ ከነበሩት በአንድ በኩል አክራሪ (conservative) የነበረው የሻማይ የሃሳብ ትምህርት ቤት፥ በሌላ በኩል ደግሞ የላላ አቋም (liberal) የነበረው የሂሊል የሃሳብ ትምህርት ቤት አንጻር ስንመለከተው ከፍ ያለና ቋሚ የሆነ (binding) አቋም የነበረ መሆኑን እንመለከታለን።

“በዝሙት ምክንያት” (Porneia=Sexual Immorality) ከመፋታት ጋር የተያያዘው ጉዳይ እንደገና የማግባት ጥያቄ ነው። እንደገና የማግባት (remarriage) ጥያቄ በወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናት መካከል የተለያዩ

¹³⁸ ለምሳሌ፡- Norman, “Biblical, Theological and Pastoral Reflections,” 82; Feinberg and Feinberg, *Ethics for a Brave New World*, 324.

አመለካከቶች አሉ። አስቀድመን ግን “በዝሙት ምክንያት” (Porneia-sexual immorality) ምን ማለት እንደሆነ መተንተን ይኖርብናል። ጌታ ኢየሱስ በማቴዎስ 19፥9 ላይ “ያለ ዝሙት ምክንያት” የሚለውን ቃል በሚጠቀምበት ጊዜ የአንድ ጊዜ የዝሙት ድርጊት፥ ወይም በተደጋጋሚ ጊዜአት የተፈጸመ የዝሙት ድርጊት ሳይሆን፤ Porneia የሚለው የግሪኩ ቃል የሚያመለክተው ባል ወይም ሚስት ሊወጡ የማይችሉብት የዝሙት አዘቅት ውስጥ በሚገባበት/በምትገባበት ጊዜና የዝሙትም ሥራ የኑሮ ዘይቤ አድርጎ በሚወስድበት/ አድርጋ በምትወስድበት ጊዜ፤ ተባዳዩ ሰው (innocent party) በዚህ የዝሙት ድርጊት መበደሉን ለቤተ ክርስቲያን መሪዎች ከተናገረ/ከተናገረች በኋላ ቤተ ክርስቲያንም ጥንቃቄ በተሞላው መንገድ ጉዳዩን ልዩ ጥናትና ምርመራ አድርጋ መረጃዎቹ እውነት መሆናቸውን ስታረጋግጥ ብቻ ፍቺ ተፈፃሚነት ይኖረዋል። እዚህ ላይ ልብ እንድንል የሚያስፈልጉን ጉዳዮች የሚከተሉት ናቸው።¹³⁹

- ጌታ ኢየሱስ ይህንን ትምህርት ሲሰጥ ፍቺን ለማበረታታት ብሎ ያመጣው ጉዳይ ሳይሆን፥ እንዲያውም ፍቺ ሊደረግ የማይገባና ከተደረገም የእግዚአብሔርን ዓላማ ከማፍረሱም በላይ የእግዚአብሔርንም ልብ የሚሰብር እንደሆነ ለማስገንዘብ ብሎ ነው።¹⁴⁰

¹³⁹ ፍቺን በተመለከተ የወንጌላውያን ምሁራንን (Evangelical Scholars) ሃሳብ ለማየት የሚከተለውን ማንበብ ይቻላል፡- John R. W. Stott, “Marriage and Divorce,” in *Involvement: Social and Sexual Relationships in the Modern World*, Vol. 2 (Old Tappan: N.J.: Revell, 1984): 169-170; Craig S. Keener, “Adultery, Divorce,” in Craig A. Evans and Stanley E. Porter, eds., *Dictionary of New Testament Background*, (Downers Grove, Ill.: Intervarsity Press, 2000): 7-10; Norman, “Biblical, Theological, and Pastoral Reflections,” 83; Carson, *Matthew*, 414; Joseph Jensen, “Does Porneia Mean Fornication? A Critique of Bruce Molina,” *Novum Testamentum* 20 (1980): 161-184; Donald A. Hagner, *Matthew 1-13, Word Biblical Commentary*, (Dallas, TX: Word, 1993), 125.
¹⁴⁰ David Hill, *The Gospel of Matthew, New Century Bible*, (London: Marshal, Morgan & Scott, 1972), 280; Carson, *Matthew*, 412.

- የክርስቶስ አካል የሆነችው ቤተ ክርስቲያን እርሱን በመወከል የመለኮታዊ ባህርዩን ለመግለጥና ለማንጸባረቅ እንዲያስችላት የውክልና ሥልጣን የእግዚአብሔርን መንግሥት ለማበፋት እንዲመቻት ከእግዚአብሔር የተቀበለች ቢሆንም፤ ለማጋባት እንጂ ለማፋታት ሥልጣን አልተሰጣትም። ኢየሱስ ራሱ “እግዚአብሔር ያጣመረውን እንግዲህ ሰው አይለየው።” ብሏል።
- “በዝሙት ምክንያት” የሚደረግ ፍቺ (divorce because of sexual immorality) ቤተ ክርስቲያን የነገሩን እውነተኝነት ከመረመረች በኋላ እውነት የተፈፀመ ድርጊት መሆኑን ስታረጋግጥ የተበደለው ሰው በዳዩን ባል/ሚስት ሊፈታ/ልትፈታ ቢችልም/ብትችልም፤ ፍቺ ሲፈፀም የተሰጠ ጊዜያዊ መፍትሄ” (provision) እና በተፈጠረው የዝሙት ኃጢአት ምክንያት የተፈቀደ (permissible) እንጂ፤ ግዴታ መደረግ ያለበት ጉዳይ (mandatory) አይደለም።
- ፍቺ በእግዚአብሔር ቃል ውስጥ በየትኛውም ቦታ በትዕዛዝ የተሰጠ አይደለም፤ እንዲህ እንዲሆንም የሚበረታታ ጉዳይም አይደለም። እንዲያውም ፍቺ በተፈጸመበት ቦታና ጊዜ ሁሉ አሳዛኝና ልብን የሚሰብር ድርጊት ሆኖ ይኖራል።
- እሳይ የተጠቀሱት ሃሳቦች እንዳሉ ሆነው፡ ቤተክርስቲያን ከምዕመኗ መካከል በባልና በሚስት መሃል ባለው ግንኙነት መሃል መሻከርና አለማግባት ከመኖሩም በላይ፤ በህይወታቸው፡ በጤንነታቸው፡ በህልውናቸው፡ ወይም በሌላ ነገር አደጋ የሚያመጡ አሳሳቢ ችግሮች በምትገነዘብበት ወቅት ጊዜያዊ መለያየት (temporary separation) ልትፈቅድ ትችላለች።

- ባል/ሚስት ለረዥም ወራት ወይንም ዓመታት በጠና ሲታመሙና በሽታውም ያልታመመው ሰው ላይ ሊተላለፍ የሚችል ሲሆን፤ (ምሳሌ፡- HIV/AIDS)
- ባል/ሚስት ወይም ሁለቱ በራሳቸው ላይም ላይ ሆነ በሌላውም ላይ የሞት አደጋ ሊፈጥሩ መሆናቸው ሲታወቅ፤ (suicidal) ባልና ሚስት በተደጋጋሚ ጊዜያት ጭቅጭቅ፥ አለመግባባትና መለያየት በመካከላቸው ሲሰፍንና አብሮ ለመኖር በጣም እየከበዳቸው መምጣቱ በግልጽ ሲታወቅ፤
- ከአቅማቸው በላይ የሆነ ነገር አጋጥሞአቸው አንዳቸው እስር ቤት ሲገቡ፥ በግዞት ሲወስዱ፥ ከሚኖሩበት አካባቢ ለተወሰኑ ዘመናት መውጣት ሲገደዱ፥ ወዘተ.

ጌታ ኢየሱስ ያስተማረው ትምህርት በዘመኑ የነበሩት ምሁራን ማለት ም ሻማይና ሂለል ይሰጡት ከነበረው አስተሳሰብና ትምህርት በጣም የላቀና የነጠረ፥ የጋብቻንም ክቡርነትና ቋሚነት የሚያንፀባርቅ ከሆነ መጠየቅ ያለብን ኢየሱስ “ያለ ዝሙት ምክንያት” የሚለው ምክንያታዊ ሃሳብ (the exceptional clause) “ለምን ሰጠ?” የሚለውን ጥያቄ ነው። ለዚህ ጥያቄ እርግጠኛ የሆነ ምላሽ መስጠት ባይቻልም፤ ምናልባት የዝሙት ድርጊት በባልና በሚስት ያለውን “አንድ ሥጋ የመሆን” (one-flesh) ግንኙነት ከመስበሩም በላይ፤ ጋብቻውን ያራክሰዋል። (It defiles the marriage and the marriage covenant)¹⁴¹ አንዲያውም በብሉይ ኪዳን ዘመን ከጋብቻ ውጭ የሚደረግ የግብረ-ሥጋ ግንኙነት ኃጢአት በሞት ያስቀጣ ነበር። (ዘሌ 20፥10 ፤ ዘዳ 22፥22 ፤ ማቴ 5፥27-28 ፤ ዮሐ 7፥53፤8፥11 ፤ ማቴ 1፥19)

¹⁴¹ Stott, “Marriage and Divorce,” 170; Jones, *Biblical Christian Ethics*, 302; Hill, *Gospel of Matthew*, 281.

ገጽ 243

(መ) ማጠቃለያ ሃሳቦች፦

- ኢየሱስ በትምህርቱ የጋብቻን ቋሚነት/ ዘላቂነት በፀና ሁኔታ ተናግሯል። ፈሪሳውያን ለጠየቁት ጥያቄ ቀጥተኛ የሆነ መልስ ሳይሆን የሰጠው በፍጥረት ጊዜ እግዚአብሔር የደነገገውን ድንጋጌ ነው ያመለክታቸው (ዘፍ 1፡27 ፤ 2፡24)።
- ኢየሱስ ሙሴ ለአስራኤል ህዝብ ስለ ፍቺ የሰጠው ሃሳብ ከልባቸው ጥንካሬና ኃጢአት እንደነበረ ገልጿል። (ማር 10፡3 ፤ ማቴ 5፡31-32)
- ኢየሱስ ከፍቺ በኋላ እንደገና ማግባት “በዝሙት ምክንያት” የተፈፀመ ፍቺ ካልሆነ በስተቀር አመንዝራነት እንደሆነ በግልፅ አስተምሯል። (ማቴ 5፡32 ፤ ማር 10፡12፤ ማቴ 19፡9)
- ኢየሱስ “በዝሙት ምክንያት” (Porneia = Sexual Immorality) ፍቺን ፈቅዷል እንጂ (permissible) ግዴታ መደረግ ያለበት እንደሆነ (mandatory) አልተናገረም። እንደዚሁም በአንድምታ (by implication) እንደገና የማግባት ፈቃድ (provision) እንዳለም ያሳያል።

3. የሐዋርያው ጳውሎስ ትምህርት በፍቺ ላይ፦

ሐዋርያው ጳውሎስ ለቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን በፃፈው መልዕክት በአንድ በኩል “እኔ ግን አላዝም፤ ጌታ እንጂ፡” (1ቆሮ 7፡11)፤ በሌላ በኩል ደግሞ፡- “ሌሎችንም እኔ አላለሁ፤ ጌታም አይደለም” (1ቆሮ 7፡....) በሚልበት ጊዜ አንድም ይህ እሱ አየተናገረ ያለው ጉዳይ (1ቆሮ 7፡12-17) ጌታ ኢየሱስ በምድር በነበረው አገልግሎት ያልጠቀሰው ሐሳብ መሆኑ፤ አንድም ደግሞ የጳውሎስን የሐዋርያነት ቃል በምንም መልኩ ሥልጣን ያለው መለኮታዊ ከመሆን የማያስቀረው መሆኑን ያመለክታል።¹⁴² ሐዋርያው ጳውሎስ የጠቀሰው የጋብቻ ዓይነት አማኝ በሆኑና አማኝ ባልሆኑ ሰዎች መካከል የተደረገ ጋብቻ ሲሆን፤ አማኝ ወደ ጌታ ከመምጣቱ በፊት የተፈፀመና ካመነም/

¹⁴² Instone-Brewer, *Divorce and Remarriage in the Bible*, 189-212.

ካመነችም በኋላ የቀጠለ የጋብቻ ዓይነት ነው። እንዲህ ያለው ጋብቻ ሐዋርያው ጳውሎስ አማኝ ባል ወይም ሚስት አማኝ ካልሆነው ባል አማኝ ካልሆነች ሚስት ጋር ጋብቻቸውን አፅንተው መቀጠላቸው፤ በአንድ በኩል አማኝ ያልሆነው ሰው ለመዳን/ ወደ ጌታ ለመምጣት የሚችልበት እግዚአብሔር የሰጠው ዕድል በመሆኑና የመዳኑም ዕድል ከፍ ያለ ስለሚያደርገው፤ በሌላ በኩል ደግሞ ልጆቻቸውን አማኝ በእግዚአብሔር ፍቅርና ፍርሃት እንዲኖሩ ለመፀለይ፥ ለማስተማርና ለመምራት ስለሚያስችለው ወሳኝ ስለሆነ ነው። (1ቆሮ 7፥14 ፤ 1 ጴጥ 3፥1-2)¹⁴³ ነገር ግን አማኝ ያልሆነው ባል/ ሚስት አማኙን ክርስትናውን በማጥላላት ወይም በሌላ የጠለቀ ችግር ለመፋታት አፅንቶ ቢጠይቅ ለመፋታት ይችላሉ።¹⁴⁴ (1ቆሮ 7፥15-16)

(ሀ) የቆሮንቶስ መልዕክት ዐውድ (context)፥ (1ቆሮ 7፥12-16)

ሐዋርያው ጳውሎስ ፍቺን በተመለከተ ያለውን አቋም ለማስተዋል የዚህን ክፍል ዐውድ መመልከቱ በጣም አስፈላጊ ነው።¹⁴⁵ አንዳንዶች በዚያ ዘመን የነበረውን ትምህርት በመከተል አለማግባት (Singleness) ከማግባት የበለጠ መንፈሳዊ እንደሆነና የተሻለም እንደሆነ ያስተምሩ ነበር (1ቆሮ 7፥1-5 ፤ 1ጢሞ 4፥3)። ሐዋርያው ጳውሎስ ይህን በመፃረር ሚስት ባልዋን እንዳትፈታ አበክሮ ከተናገረ በኋላ፤ የሐዋርያው ጳውሎስን ምክር ጥላ ብትፈታ ግን “ሚስትም ከባልዋ አትለያይ፤ ብትለያይ ግን ሳታገባ ትኑር፤ ወይም ከባልዋ ትታረቅ፤ ባልም ሚስቱን አይተዋት ብዬ የተጋቡትን አዛቸዋለሁ፤ እኔ ግን አላዝም፥ ጌታ እንጂ።” (1ቆሮ 7፥10-11) ይላል።¹⁴⁶ ባልም እንዲሁ ማድረግ እንዳለበት ይገልጻል።

¹⁴³ Judith M. Gundry-Volf, “The Least and the Greatest,” in Marcia J. Bunge, ed., *The Child in Christian Thought*, (Grand Rapids, Michigan: Eerdmans, 2001): 48-53.

¹⁴⁴ Gordon D. Fee, *The First Epistle to the Corinthians, New International Commentary on the New Testament*, (Grand Rapids, Michigan: Eerdmans, 1987), 290-306.

¹⁴⁵ Will Deming, *Paul on Marriage and Celibacy: The Hellenistic Background of 1Corinthians 7*, 2nd ed., (Grand Rapids, Michigan: Eerdmans, 2004).

¹⁴⁶ Norman, “Biblical, Theological, and Pastoral Reflectins,” 87.

(ለ) ባልና ሚስት በዓለም እያሉ የተጋቡ በሚሆኑበት ጊዜና፡ በመሃል ባል ወይም ሚስት ጌታን ቢቀበል/ብትቀበል የእምነታቸው ደረጃና ሁኔታ ወጣ ገባ ወይም ሞላላና ሰላላ ቢሆንም የፍቺ ሃሳብም ይሁን ድርጊት በክርስቶስ አማኝ ከሆነው ባል/ሚስት መመንጫት የለበትም፡፡ ሆኖም የፍቺው ሃሳብም ሆነ ድርጊት በተደጋጋሚ ጊዜያት አማኝ ካልሆነው ባል ወይም ሚስት ከመነጨ ግን አማኝ የሆነው ሰው ለመፋታትና ለመለያያት ይችላል፡፡ ከዚህም ሌላ አማኝ የሆነው ሰው/ሴት ጌታን በመፈለግ ከቆየ/ከቆየች በኋላና ክርስትያናዊ ጋብቻን በሚመለከት የቤተ ክርስቲያንን ትምህርትና መንፈሳዊ ምክርንም ከተቀበለ/ከተቀበለች በኋላ ከሌላ አማኝ ሴት ወይም አማኝ ወንድ ጋር ሊጋባ/ልትጋባ ትችላለች፡፡

147

ስለዚህ ሐዋርያው ጳውሎስ በቆሮንቶስ ዐውድ (context) እየተናገረ ያለው ባል ወይም ሚስት መንፈሳዊ ለመሆን ብሎ/ብላ ሚስቱን/ባልዋን ሊፈታ/ልትፈታ አይገባም፡፡ ከፈታ ወይም ከፈታች ግን “ሳያገባ/ሳታገባ ይኑር/ትኑር፡፡” (1ቆሮ 7፡10-11) የጳውሎስ የፍቺ ብቸኛ “ፈቃድ” ከላይ የጠቀሰው አማኝ በሆነና ባልሆነ ሰው መካከል ባለ ጋብቻ የሚፈፀመውን ነገር ነው፡፡

(ሐ) ማጠቃለያ ሐሳቦች፡

- ሐዋርያው ጳውሎስ በ1ኛ ቆሮንቶስ 7፡12-40 የሰጠው መልዕክት ሥልጣን ያለውና የሐዋርያነት መመሪያ እንደሆነ መታወቅ አለበት፡፡ “እኔ ግን አላዝም ጌታ እንጂ፡፡” (ቁ. 11) የሚለው ሃሳብ የሚያመለክተው ጌታ ኢየሱስ በምድር ላይ በነበረው አገልግሎት የሰጠው ትምህርት እንደነበረ ለማመልከት የተሰጠ መግለጫ እንጂ የሐዋርያነት ሥልጣኑን የሚያሳንስ አይደለም፡፡ እንደዚሁም፡- “ሌሎችንም እኔ አላለሁ፤ ጌታም አይደለም”

¹⁴⁷ Instone-Brewer, *Divorce and Remarriage in the Bible*, 201-203.

በሚልበትም ጊዜ ጌታ በምድር በነበረው አገልግሎት በትምህርቱ ያልተጠቀሰና አዲስ የመገለጥ ሥልጣን ያለው ቃል እንደሆነ ለማስመልከት የተሰጠ አባባል እንጂ ሐዋርያው ጳውሎስ ያስተማረው ትምህርት መለኰታዊ ሥልጣን እንደሌለው የሚያሳይ አይደለም።

- ሐዋርያው ጳውሎስ ጌታ ኢየሱስ ስለ ፍቺ ጉዳይ የተናገረውን ሐሳብ እያስተጋባ እንዳለ ልናስተውል ይገባል (ቁ. 10-11፣ ሮሜ 7፡1-3)። እንዲያው ጳውሎስ የጌታን ሃሳብ በማፅናት፡- “ሚስትም ከባልዋ አትለያይ፤ ብትለያይ ግን ሳታገባ ትኑር፤ ወይም ከባልዋ ትታረቅ?” የሚል ሐሳብ ጨምሯል።
- ሐዋርያው ጳውሎስ ፍቺን የፈቀደው በጌታ የማያምነውን ወገን (ባል ወይም ሚስት) አማኝን ባል/ሚስት ለመፍታት በሚፈልግበት ጊዜ እንደሆነ ተናግሯል (ቁ. 12-16)። ስለዚህ ለመፍታት ነፃነት ያለው አማኝ ያልሆነው እንጂ ለአማኝ የፍቺ ነጻነት አልተሰጠም።

4. ፍቺና እንደገና ከሌላ ሰው ጋር መጋባት፥ (Divorce and Remarriage)

ፍቺና እንደገና ከሌላ ሰው ጋር መጋባት (Divorce and Remarriage) በሁለት ጉዳዮች ምክንያት የተፈቀደ እንጂ (permissible)፥ የግድ መደረግ ያለበት ነገር (mandatory) አይደለም።

- (ሀ) ባል ወይም ሚስት በዝሙት ኃጢአት (Porneia = Sexual Immorality) ሊሳቀቁ በማይችሉበት ሁኔታ ሲወድቁና የተበደለው ባል ወይም ሚስት ብዙ ጊዜ ታግሦ/ታግሣ፡ ከአቅሙ በላይ ሲሆንና መሸከም ሲያቅተው፡ ለቤተ ክርስቲያን ፊት ለፊት መጥቶ ከተናገረ በኋላ፥ ቤተ ክርስቲያንም ጉዳዩን በጥልቀት መርምራ እውነት መሆኑን ካረጋገጠች በኋላ መፋታት ይፈቀዳል (permissible) ማለት እንጂ፤ ግዴታ መደረግ ያለበት አይደለም።

ት ነገር እንደሆነ በመቁጠር መፋታት

ይገባዋል (mandatory) ማለት አይደለም (ማቴ 5÷32 ፤ 19÷9)።

(ለ) አማኝ የሆነ ባል/ ሚስት አማኝ ባልሆነ ባል/ ሚስት ተፅዕኖና ማስገደድ ለመፋታት ሲገደድ/ በትገደድ ለመፍታት ይችላሉ። ሆኖም ለመፍታት መብት ያለው አማኝ ያልሆነው ባል ወይም ሚስት እንጂ አማኝ ለመፍታት መብትና ሥልጣን አልተሰጠውም (1ቆሮ 7÷12-16)።

(ሐ) እሳይ የጠቀስናቸው ሁኔታዎች እንደተጠበቁ ሆነው ተበዳዩ ሰው (ባል ወይም ሚ/ሰት)(innocent partner) በመፍታታቸው ምክንያት በሚመጣ የኃጢአት ሰበብ እንዳይፈተኑና እንዳይወድቁ የእግዚአብሔርን ስም፥ የቤተ ክርስቲያንና የራሳቸውንም ምሥክርነት እንዳያበላሹ ከመጋ ቢነት እንክብካቤ የተነሣ (Pastoral Care) የጌታን ፊት እያዩና እየፀለዩ ከቆዩ በኋላና የቤተ ክርስቲያንንም ትምህርትና ምክር ለተወሰኑ ወራት ከተቀበሉ በኋላ የእግዚአብሔርን ፈቃድ ጠይቀው አማኝ ከሆነ ሰው ጋር ሊጋቡ ይችላሉ።

(መ) ባልዋ የሞተባት ወይም ሚስቱ የሞተችበት ሰው ግን ሐዋርያው ጳውሎስ እንዳለው፥ “ለለዚህ ባልዋ በህይወት ሳለ ለሌላ ወንድ ብትሆን አመንዝራ ትባላለች፤ ባልዋ ቢሞት ግን ከህጉ አርነት ወጥታለችና ለሌላ ወንድ ብትሆን አመንዝራ አይደለችም።” (ሮሜ 7:1-3) ስለዚህም ባላቸው/ ሚስታቸው የሞተባቸው ወንድሞች/እህቶች እንደገና ሊያገቡ ቢፈልጉ ነፃነታቸው የተጠበቀ ነው፤ ሊያገቡ ይችላሉ። ብቻ የሚያገቡት ሰው በጌታ አማኝ የሆነ መሆኑና በቤተ ክርስቲያን ማለትም በክርስቶስ አካል ውስጥ የታቀፈ መሆኑን እነርሱ ሆኑ፥ ቤተ ክርስቲያን በጥንቃቄና በጥልቀት ያወቁት ሰው መሆን አለበት።

ሐ. የመጀመሪያዎቹ የቤተ ክርስቲያን አባቶች ትምህርት፡

ጋብቻ፥ ፍቺና፥ እንደገና ማግባት፥

በቀድሞ ዘመን የነበሩት የቤተ ክርስቲያን አባቶች በትውልዳቸው መካከል የነበረውን የጋብቻ፣ ፍቺና እንደገና ማግባት ችግር አነጋጋሪ እየሆነ በመምጣቱ በየግላቸው የሰጡአቸውን ትምህርቶችና የወሰዱአቸውን አቋሞች ስናይ ብዙ ልዩነት አልነበራቸውም። ዳሩ ግን ምን እንኳን የቤተ ክርስቲያን አባቶች ቢሆኑም የሰጡአቸውን ትምህርቶች ከእግዚአብሔር ቃል እኩል ወይም በላይ ልናየው አይገባም። የወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናት አማኞች የሆንነው የእግዚአብሔር ቃል ከልማድ (Tradition) ከሰው አስተሳሰብ/ ቀልብ (Rational Mind) በላይ እንደሆነና በእምነታችንና በልምምዳችን ላይ ሥልጣን ያለው መሆኑን እናምናለን። ከእምነት አባቶች አንዱ የሆነው ኢግኒጊየስ (Ignatius) እንዲህ ብሎ ፅፏል፦

“ራሴን ትልቅ አድርጌ በመቀጠር ትዕዛዝ ልሰጣችሁ አይደለም። ምን ምን እንኳን በክርስቶስ ስም ብታሠርም፥ በክርስቶስ ኢየሱስ ገና ፍፁም አይደለሁም። ገና አሁን ደቀ መዝሙር መሆን ስለጀመርኩ፥ አብረ ዉኝ ደቀ መዝሙርት እየሆኑ እንዳለ በማሰብ ለእናንተ እናገራለሁ። በእናንተ ምክንያት በእምነት፥ በምክር፥ በትዕግስትና በመፅናት ይበልጥኑ ተነሳስቻለሁና።”

“I do not issue orders to you, as if I were some great person. For though I am bound for the name of Christ, I am not yet perfect in Jesus Christ. For now I begin to be a disciple, and I speak to you as fellow-disciples with me- for it was needed for me to have been

stirred up by you in faith, exhortation, patience, and long-suffering.”¹⁴⁸

✠ ሔርማስ (Hermas) ፤ 90 ዓ.ም.

ሔርማስ ምንም እንኳን በልጅነቱ ወራት ባርያ ሆኖ ወደ ሮም ቢወሰድም፤ ካደገ በኋላ ግን በቤተ ክርስቲያን ዘመን በሥልጣን ሲያስተምሩ ከነበሩት አባቶች ከመሆኑም ሌላ ወይም “እረኛው” “The Shepherd” በሚል ርዕስ የፃፈው መፅሐፍ በክርስቲያኖችና በቤተ ክርስቲያን ህይወት ብዙ አዎንታዊ ተፅዕኖ ካመጡ ፅሁፎች መካከል ነበር።

- በዝሙት ባህርይ የተጠመደች ሚስት ያለችው ሰው ጋብቻውን ሊያቆመው ይችላል።
- የተፋቱት ባልም ሆነ ሚስት በምክንያት ቢፋቱም ሁለቱም ሳያገቡ መኖር ይገባቸዋል። እንደገና ማግባት በጥብቅ የተከለከለ ነው።
- የተበደለችውና የተፋታችውን ሚስት የሚያገባ ሰው እንደ መጀመሪያው ባልም ዝሙት እንደፈፀመ ይቆጠራል።

✠ ጃስቲን ማርቲር (Justin Martyr)፥ 151 ዓ.ም.

ጃስቲን ማርቲር ከታላላቅ አባቶች መካከል አንዱ ከመሆኑም ሌላ የወንጌልን አደራ ለመጠበቅ ከታገሉት (Apologists) መካከል አንዱ ነው።

- በመዳራትና በሥጋዊ ፍትወት ዓለም ውስጥ መዋዠቅ እንደዝሙት ይቆጠራል።
- የተፈታችበትን የሚያገባ ዝሙት ይፈፅማል።

¹⁴⁸Stephen W. Wilcox, <http://www.marriedivorce.com/mdgodswordfulltext.htm>, 6.

- የመጀመሪያይቱ ሚስት በህይወት እያለች እንደገና ከሌላ ሰው ጋር ለመጋባት የሚፈልግ ሰው በእግዚአብሔር ፊት ኃጢአት ይፈፅማል።
- እግዚአብሔርም ሆነ ቤተ ክርስቲያን የእግዚአብሔርን ህግና ሥርዓት ን ለሚጥስና ለሚሰብር የሰው ህግ ራሳቸውን አያንበድዱም።
- እግዚአብሔር ውስጣዊ ዝንባሌያችንን (motives and intentions)፤ የሐሳብ ሂደታችንን (line of thought)፤ እና ድርጊታችንን (Actions) ይመዝናል፤ ይፈርዳልም።

⬇ የአሌክሳንድሪያው ክለመንት(Clement of Alexandria)፥ 208 ዓ.ም.

የአሌክሳንድሪያው ክለመንት በአሌክሳንድሪያ የሚገኘውን ትምህርት ቤት ይመራ የነበረ የግሪክ ሥነ-መለኮት ምሁር ነበር። በጌታ የቆዩና የበሰሉ ክርስቲያኖችን እግዚአብሔርን በመምሰል፥ በሞራልም ሆነ በሥነ-ምግባር የነጠረ ባህርይ እንዲኖራቸው ያስተምር ነበር።

- የእግዚአብሔር ቃል ሰዎች በጋብቻ ዓለም ውስጥ እንዲጣመሩ ያበረ ታታል።
- ጋብቻ ቋሚነት/ ዘላቂነት ያለው ቃል ኪዳን በመሆኑ ማንም ሰው ያለውን ትዳር እንዲያፈርስ አይፈቅድም።
- አንድ ሰው ሚስቱን ቢፈታት፥ ነፍሷን ይሰነጥቃል፥ ያረክሳልም፤ እንደገና ከሌላ ሰው ብትጋባም አመንዝራ ያደርጋታል።
- የተፈታቸውን የሚያገባ ሰው ከማመንዘሩም ሌላ ከመጀመሪያ ሚስቱ ጋር ላለመታረቅም በእግዚአብሔር ላይ ያምፃል።
- ተፋቸው የነበሩ ባል/ ሚስት ከሌላ ሰው ጋር ሳይጋቡ ነጠላ ሆነው ከቆዩ ከመጀመሪያ ሚስቱ/ ባልዋ ጋር ሊታረቁና ሊጋቡ ይችላሉ።

⬇ አሪገን (Origen)፥ 248 ዓ.ም.

እሪገን ከነበሩ አባቶች ሁሉ በተለየ መንገድ ብዙ መከናወን የነበረው የሥነ-መለኮት ምሁር ነበር። ምንም እንኳን የመጽሐፍ ቅዱስ አተረጓጎሙ ሁሉ ነገር መንፈሳዊ አድርጎ በመውሰድ የሚተረጎም ዓይነት ቢሆንም (Allegorical method of interpretation)፤ የቤተ ክርስቲያንን ዶክትሪን ሆነ ልምምድ በመቅረፅ ትልቅ አስተዋፅኦ አበርክቷል።

- በወንድና በሴት መካከል ያለው ጋብቻ ቋሚነት/ ዘላቂነት ያለው ሁለ ቱም በህይወት እስካሉ ድረስ ነው።
- ምንም ያህል በዘመኑ ያለው የመንግሥትም ሆነ የሕዝብ ህግ የሚፈቅ ድ ቢሆንም፤ እንደገና ማግባት ዝሙት መፈሀም ነው።
- የመጀመሪያ ጋብቻቸውን አፍርሰው እንደገና የተጋቡትን ሰዎች ዝሙት የሚፈፅሙ ኃጢአተኞች ያደርጋቸዋል።

✚ ታላቁ ባሲል (Basil the Great)፥ 248 ዓ.ም.

ባሲል በቂሳሪያ የተወለደና በአቴንስ ከተማ የተማረ ሰው ነበር። ባሲል በተለይም የሚታወቀው የቤተ-ክርስቲያንን ዶክትሪን በመቅረፅ ችሎታውና ስለ መንፈስ ቅዱስም የፃፈው ፅሁፍ ነው። በቤተ-ክርስቲያን አባቶችም የአርዮስን የሐሰት ትምህርት ለመቋቋም እንዲያግዛቸው ጠይቀውት ነበር። በኋላም በ370 ዓ.ም. የቂሳሪያ ጳጳስ (Bishop) ሆኖ አገልግሏል። ባሲል የሚያስደንቅ የሕይወት ንፅህና እና ቅድስና የነበረው ሰው ከመሆኑም ሌላ፥ በሥነ-መለኮት ትምህርት እውቀቱም የጠለቀና እምነትን በመጠበቅና ስለ እምነትም በመቆም የታወቀ ነበር።

- የሌላን ሰው ሚስት ወይም ባል መውሰድ በእግዚአብሔር ላይ ማመፅ ነው።

- ቤተ-ክርስቲያንም የተፈታችውን የሌላ ሰው ሚስት/ ባል የሚያገባው ን ሰው ዝሙት ስለፈፀመ በኃላፊነት መጠየቅ አለባት።

✦ **የሚላኑ አምብሮስ (Ambrose of Milan)፥ 375 ዓ.ም.**

አምብሮስ ከመጀመሪያዎች አራት የቤተ-ክርስቲያን ዶክተሮች (Original Doctors of the Church) አንዱ ነበር። የጀርመን ተወላጅ የነበረው አምብሮስ በሮም ከተማረ በኋላ የሚላን ቆጶስ እንዲሆን ከነበረው የሚያስደንቅ ቸርነትና ጥበብ የተነሣ ተጠይቆ አገልግሏል። አምብሮስ በሕዝብ ዘንድ ተወዳጅነት ነበረው። በብዙ ሺህ የሚቆጠረውን የተሰሎንቄ ህዝብን ጨፍጭፎ የገደለውን ቄሳር ቲዮዶስያስን (Caesar Theodosius) ከመገሰፁም በላይ ንስሃም እንዲገባ አድርጎታል። አምብሮስ ስለ ክርስቲያን የሞራልና ሥነ-ምግባር መለኪያ የግል ቅድስና ዓለማዊነትን ስለማስወገድም የተለያዩ ፅሁፎችን ፅፏል። ምናልባትም በኋላ ከቤተ-ክርስቲያን አባቶች አንዱ የሆነው አጎስቲን ለመለወጡና ወደጌታ ለመምጣቱ ምክንያት የነበረ ሳይሆን አይቀርም።

- የግብረ-ሥጋ ግንኙነት ለባልና ለሚስት ብቻ የተሰጠ መብት ነው።
- ከጋብቻ ውጪ የሚደረግ የግብረ-ሥጋ ግንኙነት ኃጢአትና ደግሞም የሚገድል ወጥመድ ነው።
- ሚስትን መፍታትም ይሁን እንደገና ማግባትም በእግዚአብሔር የተከለከለ ጉዳይ ነው።
- የፈታው ሰው በሕይወት እስካለ ድረስ ከሌላ ሰው ጋር መጋባት አይቻልም። ከተጋባ ግን ዝሙት መፈፀም ነው።
- ባልን ወይም ሚስትን መፍታት የግል መብት መጠበቅ ነው ብሎ ማመን የተዛባ አመለካከት ነው። ምንም ያህል የሰው ህግ ቢፈቅደውም፥ በእግዚአብሔር ዘንድ ግን በጥብቅ የተከለከለ ነው።

- በሰው ህግ፣ ሥርዓትና፣ ልማድ መመራትና ስለጋብቻ ፍቺና እንደገና ማግባት በተመለከተ የተለየ አመለካከት መያዝ በእግዚአብሔር ፍርድ ስር መውደቅ ነው።
- ኢየሱስ ያዘዘው ትዕዛዝ፡ “እግዚአብሔር ያጣመረውን እንግዲህ ሰው አይለየው።” የሚል ነው።

✠ ጀርም (Jerome): 396 ዓ.ም.

ጀርም ታላላቅ ከነበሩት አባቶችና የቤተ-ክርስቲያን ዶክተሮች ከነበሩት መካከል አንዱ ከመሆኑም ሌላ በተለይም የሚታወቀው መፅሐፍ ቅዱስን ወደ ላቲን ቋንቋ በመተርጎም ዘ ቫልጌት (The Vulgate) የሚባለውን መፅሐፍ ቅዱስ እትም ማውጣቱ ነው። ቤተ-ክርስቲያንንም ከብዙ የሐሰት ትምህርት ጠብቋል።

- ለመፍታትና እንደገና ለማግባት እንዲመቻችሁ ህሊናችሁን ከመደለል አቁሙ። አንዱም ምክንያታችሁ በእግዚአብሔር ፊት ሊቆም የማይችል ከመሆኑም ሌላ የእግዚአብሔር ቃል በቤተ-ክርስቲያን ሲነገርም ይሁን በግል ህይወት ሥፍራ የለውም።
- አንድ ሰው ሚስቱን/ ባልዋን በሚፈታበት/ በምትፈታበት ጊዜ በህይወት ላይ አደጋ ያመጣል። በዚህም ወንጀል ምክንያት ለጊዜው መለያየት (Separation) ቢቻልም በንፅህናና በይቅርታ ግን ግንኙነት መታደስ አለበት።
- ባል/ ሚስት በምንም አይነት ሁኔታ ውስጥ ቢሆኑ ጋብቻ እስከ ዕድሜ ልክ ነው። ምንም ዓይነት የዝሙት ኃጢአት ቢሠሩም፣ ቃል ኪዳን እንደተጠበቀ ይኖራል። እግዚአብሔር ያጣመረውን እንደገና አይቀድም፤ አይለያይም።
- የተፋቱ ሰዎች ምንም ያህል ከዚህ በፊት የነበረው የትዳር ንደኞቻው

በበድላቸው ቃል ኪዳናቸው (ተፋትተው እያሉም) ጠብቀው ሊኖሩ ይገባቸዋል። ስለዚህም እንደገና ሌላ ሊያገቡ አይችሉም።

✚ አጎስቲን (Augustine): 419 ዓ.ም.

አጎስቲን ከጌታ ኢየሱስ አገልግሎት ዘመን እስከ ተሃድሶ ዘመን (ሬፎርሜሽን - Reformation Period) ድረስ ታላቅ የቤተ-ክርስቲያን መሪና የሥነ-መለኮት ሊቅ በመባል ይታወቃል። ምናልባት አጎስቲን ከሐዋርያው ጳውሎስ የሚመሳሰል የመገለጥ ጥልቀት የነበረው ሰው ነበር። የእግዚአብሔርን ወንጌል ከብዙ የሐሰት ትምህርቶችና የወንጌል ጠላቶች ጠብቋል። የማሰብ ችሎታው እጅግ የጠለቀ ስለነበር ቤተ-ክርስቲያንንም ሆነ የቤተ-ክርስቲያንን መሪዎች ከማነፁም በላይ በኋለኞቹም ዘመናት ለብዙ መሪዎች መነሳትም ምክንያት ሆኖ ነበር።

- የመጀመሪያውን ትዳራቸውን በዝሙት ምክንያት ካፈረሱ/ ከፈቱ በኋላ እንደገና ከሌላ ሰው ሲጋቡ ራሳቸውን በእግዚአብሔር ፈቃድ ውስጥ እንዳሉ ቢቆጥሩም ራሳቸውን ከማታለላቸውም በላይ ዝሙትን ፈፅመዋል።
- የተፈታውን ሰው ማግባት ዝሙት መስራት ነው።
- እንደገና ማግባትን በተመለከተ የመጀመሪያው ባል/ ሚስት ዝሙት ፈፅመው የነበሩ መሆን አለመሆናቸው ቁም ነገር አይደለም። የፈቷት / የፈቱት ሰው በህይወት እስካለ ድረስ እንደገና ማግባት ዝሙት መፈፀም ነው።
- ምንም ያህል በአገር ደንብና ህግ ከሌላ ሰው ጋር እንዲጋቡ ቢደረጉም ፣ የመጀመሪያው የትዳር ጓደኛ በሕይወት እስካለ ድረስ የታሰሩ ናቸው።
- “በዝሙት ምክንያት” ከሆነ ሊፋቱ ቢችሉም ሳያገቡ የመኖር ግዴታ ግን አለባቸው።

- ከመጀመሪያው በትዳር ያልተጠመዱ ሰዎች የተፈታ ወይም የተፈታችን ቢያገቡ ዝሙት ይፈጽማሉ።

መ. የመጋቢነት እንክብካቤ የሚያስፈልጋቸው ጉዳዮች፦ (Implications for Pastoral Care)

1. ቤተ-ክርስቲያን በእሁድ የአምልኮ ጊዜ፥ የሰንበት ትምህርት ክፍለ ጊዜ፥ በምትሰጣቸው ስልጠናዎች፥ ሴሚናሮችና ዐውደ ጥናቶች አንዱና ዋነኛው ትኩረቷ በቤተሰብ ላይ ሆኖ፤ ስለ ክርስቲያናዊ ጋብቻ፥ ስለ ክርስቲያን ቤተሰብ፥ ስለ ይቅርታና ስለ እርቅ የሚያካትቱ የነጠፋ፥ የበሰሉና፥ በሥራ ላይ ሊተረጎሙ የሚችሉ መጽሐፍ ቅዱሳዊ የሆኑ ትምህርቶችን መስጠት ይኖርባታል።
2. ቤተ ክርስቲያን ከምዕመኗ መካከል የሚያገቡትን ሰዎች ከመጋባታቸው በፊት ልዩ ልዩ ምክሮችን (Pre-marital counseling) ያለማቋረጥ ለተወሰኑ ወራቶች መስጠት አለባት።
3. ቤተ-ክርስቲያን ከእግዚአብሔር በአደራነት የተሰጣት አገልግሎት የእርቅ አገልግሎት በመሆኑና ያለውም የህዝቡ ሁኔታና እውነታ አስገዳጅ (demanding) በመሆኑ በየጊዜው የይቅርታና የእርቅ አገልግሎት (Forgiveness and Reconciliation Ministry) መስጠት አለባት።
4. ቤተ-ክርስቲያን በፍቺ ምክንያት ህይወታቸውና መንፈሳቸው ለተጎዳባቸው ሰዎች ልዩ ጥበብና ጥንቃቄ በተሞላው መንገድ የርህራሄ አገልግሎት (Ministry of compassion)፤ የፈውስ አገልግሎት (Ministry of Healing) ፤ እና የመጋቢነት እንክብካቤ (Pastoral Care) ፀጋ በተሞላው ሁኔታ ማካሄድ/ ማበርከት አለባት።

እግዚአብሔር በፍጥረት ጊዜ የሰጠው የጋብቻና የቤተሰብ መሠረት (ዘፍ. 2:24)፣ የኢየሱስ ትምህርትና (ማቴ. 19:3 ፤ ማቴ. 5:31-32) የሐዋርያው ጳውሎስ ትምህርት (1ቆሮ. 7:1-40) እንደገለፁት ጋብቻ መከናወን ያለበት ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን እንደግል አዳኞቹው አድርገው በተቀበሉ በአንድ ወንድና በአንዲት ሴት መካከል ሆኖ፣ ዘላቂነት ያለው የግንኙነት ጥምረትና ሥምረት ነው። በዚህ በኃጢአት በወደቀው ዓለም ኃጢአት የየእለቱ እውነታ ከመሆኑም አልፎ ፍቺ በሚካሄድበትም ዘመን እንኳ ሳይቀር እግዚአብሔር ያስቀመጠው የጋብቻና የቤተሰብ መለኪያ እንደተጠበቀ ይኖራል።

በወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናት ዘንድ ፍቺና ከፍቺ በኋላ እንደገና ማግባትን በተመለከተ የተለያዩ አመለካከቶች እንዳሉ መገንዘብ ይረዳል።

- “በዝሙት ምክንያት” ከሆነ ፍቺና እንደገና ማግባትም የተፈቀደ ነው ብለው የሚያምኑ አብያተ ክርስቲያናት አሉ (divorce and remarriage for adultery and desertion)። የዚህ ሐሳብ መነሻ የተበደለውን ሰው (Innocent partner) ግምት በማስገባትና ፍቺውም የሚከናወነው ጌታ ኢየሱስ በማቴ. 19:9 ላይ “በዝሙት ምክንያት” በመሆኑ ወይም አማኝ ያልሆነው ሰው ፍቺውን በመፈፀሙ ነው።¹⁴⁹
- ሌሎች ወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናት ደግሞ ምንም እንኳን “በዝሙት ምክንያት” ፍቺ ሊከናወን ቢችልም፥ ወይም አማኝ ያልሆነ ሰው ፍቺውን ያመጣው እርሱ ቢሆንም፥ የተበደለው ሰው (Innocent

¹⁴⁹ Matthew Blomberg, "Marriage, Divorce, Remarriage, and Celibacy"; Carson, Matthew; Feinberg and Feinberg, *Ethics for a Brave New World*; Hugenberger, *Marriage as A Covenant*; Jones, *Biblical Christian Ethics*; John MacArthur, *The Fulfilled Family* (Chicago, IL: Moody Institute, 19987); John R. W. Stott, "Marriage and Divorce,"; Heith, "Jesus on Divorce"; Thomas Edgar, "Divorce and Remarriage for Adultery and Desertion," in House, ed., *Divorce and Remarriage*.

Partner) እንደገና ማግባት የለበትም ብለው ያምናሉ። ምክንያቱም አግብቶ የነበረው ሰው በህይወት እስካለ ድረስ የታሠረ እንዲሆንና ሳያገባ እንዲቆይ ያስገድደዋል (Divorce, no remarriage, for adultery and desertion)::¹⁵⁰

- ሌሎች ወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናት ደግሞ በምንም አይነት ምክንያት ፍቺም ይሁን እንደገና ማግባት መፈቀድ የለበትም ብለው ያምናሉ። ፍቺ በተፈፀመ ጊዜ ትክክል ያልሆነ ድርጊት ከመሆኑም በላይ አግብተውት የነበረው ሰው በህይወት እስካለ ድረስ ደግሞ እንደገና ማግባትም ኃጢአት ነው ብለው የሚያምኑ ፍቸው።¹⁵¹ ይህ አመለካከት ለጋብቻ ትልቅ ሥፍራ ቢሰጥም፣ ተበዳዩን ሰው ግን ግምት ውስጥ የሚያስገባ አይደለም (No divorce, no remarriage for adultery, nor desertion)::

- ሌሎች ወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናት “በዝሙት ምክንያት” ፍቺም ሆነ እንደገና ማግባት አይገባም ብለው ሲያምኑ፤ አማኝ ያልሆነው ሰው አስገድዶ በተፈፀመ ፍቺ ግን አማኝ ሰው ሌላ ክርስቲያን ባል ወይም ሚስት ሊያገባ ይችላል ብለው ያምናሉ።¹⁵²

¹⁵⁰ Wenham and Heith, Jesus and Divorce; Heith, "Divorce, But No Remarriage," in House, ed., *Divorce and Remarriage*; Gundry, *Matthew*; Hagner, *Matthew 14-28*; Andrew Corners, *Divorce and Remarriage: Biblical Principles and Pastoral Practice*, (Grand Rapids, Michigan: Eerdmans, 1993).

¹⁵¹ Isaksson, *Marriage and Ministry in the New Temple*; James Montgomery Boice, *The Sormon on the Mount*, (Grand Rapids, Michigan: Zondervan, (1972) and "The Biblical View of Divorce," *Eternity* (December 1970): 19-21; Dwight Pentecost, *The Words and Works of Jesus Christ: A study of the Life of Christ* (Grand Rapids, Michigan :Zondervan, 1981); F. F. Bruce, *New Testament History* (Grand City, N.Y.: Doubleday, 1980); and Charles Ryrie, "Biblical Teaching on Divorce and Remarriage," *Grace Theological Journal* 3, No. 2 (Fall 1982): 177-192.

¹⁵² Scobie, *Ways of God*, 840; Robert A. J. Gagnon, *The Bible and Homosexual Practice: Texts and Hermeneutics* (Nashville, TN: Abingdon, 2001), 201, no. 21; Daniel R. Heimbach, *True Sexual Morality: Biblical Standards for a Culture in Crisis* (Wheaton, IL: Crossway, 2004).

(No divorce, no remarriage for adultery; divorce, remarriage for desertion)::

7. በመጨረሻም የእግዚአብሔር ቃል ከሚናገረው ውጭ ሌሎች የሚፈልጉትን ሐሳብ እንዲልላቸው በማስገደድ እንደሚመቻቸው በመተርጎም ከመጠን በላይ በዘመኑ ላለው የፍቺ ግፊትና ነፋስ ተገፍተው እግዚአብሔር ያስቀመጠውን የጋብቻና የቤተሰብ መለኪያ የሚያፋልስ ሐሳብ ማስተጋባትም ሌሎችን ሰዎች ወደማይፈለግ ኃጢያት መጋበዝ ይሆናል። ስለዚህም ወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናት የጋብቻና የቤተሰብ የፍቺና እንደገና የማግባት ጉዳይ በተመለከተ መፅሃፍ ቅዱሳዊ አቋም እንዲኖራቸው ይህንን የሚያንፀባርቅም የጋብቻና የቤተሰብ ፖሊሲ ሊቀርፁ እንዲችሉ ፍፁም የሆነ ጥንቃቄ ሊያደርጉ ይገባቸዋል።

ሠ. የመለያየት መመሪያ፦

1. መለያየት (Separation) ወይም “መፋታት” ጊዜያዊ ግዴታ በሚሆንበት ጊዜ የጋብቻን ክቡርነት በሚያንፀባርቅ መልኩና ዘላቂ እንደሆነ በሚያሳይ መልኩ መሆን ይኖርበታል።
2. “በዝሙት ምክንያት” ፍቺ አማኝ ያልሆነ ሰው ለመፋታት በመፈለጉ ምክንያት የሚካሄደው ፍቺና፦ ኢሰብአዊ የሆነ ድርጊት በባል ወይም በሚስት ላይ በሚፈጠርበት ጊዜ የሚፈቅድ ጊዜያዊ መለያየት (separation because of abuse) ጊዜያዊ የመፍትሔ ፈቃድ (permissible) እንጂ ግዴታ መደረግ ያለበት ፈቃድ (mandatory) አይደለም። ስለሆነም የቤተ-ክርስቲያን አገልግሎትና ኃላፊነት በተቻለ መጠን በባልና በሚስት መካከል ይቅርታና፦ እርቅ እንዲኖር የተቻላትን ሁሉ ካደረገች በኋላ፤ ጋብቻው ሊቆም የማያስችሉ ሁኔታዎች በጠነከሩ ጊዜ ብቻ ፍቺ ወይም መለያየት

(separation) እንደ ጊዜያዊ መፍትሔ አድርጋ (permissible) ልትወስን ትችላለች።

3. መለያየት ግዴታ በሚሆንበት ጊዜ በዳይ በሆነው ሰው መካከልና (Guilty Partner) በተበዳዩ ሰው መካከል (Innocent Partner) ቤተ-ክርስቲያን በምትወስዳቸው እንክብካቤዎች ልዩነት ማምጣት አለባት። ይህም ማለት በዳዩ እንክብካቤ ሊደረግለት አይገባም ማለት አይደለም። ቤተ-ክርስቲያን ቅድሚያ ሰጥታ በርኅራኄና በልዩ ፍቅር እንክብካቤ ልትይዘው የሚገባው ግን ተበዳዩ ሰው ሊሆንይገባል ብዬ አምናለሁ።

4. በመጨረሻም ስለ ጋብቻና እንደገና ስለማግባት ጉዳይ ያለን አመለካከት በቤተ-ክርስቲያናችን ውስጥ ስላሉት ምዕመናን ብቻ ሳይሆን፤ በቤተ-ክርስቲያን አመራር ላይ ምን ዓይነት መሪዎች መቀመጥ አለባቸው የሚለውም ጥያቄ ለመመለስ የሚያስገድድን ከመሆኑምበላይ የቤተ-ክርስቲያን መሪዎችን እንዴት እንደምንቀበል የሐሳብ ሂደታችንን ይቀርፀ ዋል።

ለግልና ለቡድን ውይይት የሚረዱ ጥያቄዎች፦

1. ጌታ ኢየሱስ ወደ ምድር በመጣበት ጊዜ በአይሁዶች መካከል የነበሩት የሐሳብ ትምህርት ቤቶች ምንነታቸውን ግለፅ።
2. የኢሱስን ትምህርት ስትመለከት በአጠቃላይ አዲስ ኪዳን በፍቺ የነበረው አቋም ምን ነበር ትላለህ?
3. ጌታ ኢየሱስ በትምህርቱ ውስጥ “ከለ ዝሙት በስተቀር” (በግሪክ ቋንቋ፦ “ፖርቴኢያ”) የሚላው ሐሳብ ምን ማለት ነው?
4. ይህ ሐሳብ በባልና በሚስት መካከል ፍቺ እንዳይፈፀም ለማገድ/ ለማድረግ ምን ያህል አስተዋፅዖ ያለው ይመስልሃል?
5. ሐዋርያው ጳውሎስ ፍቺን በተመለከተ ያስተማረው ትምህርት ምን ነበር?
6. ከኢየሱስና ከሐዋርያው ጳውሎስ ትምህርት እንደምንረዳው “እንደገና ለማግባት የሚችሉት እነማን ናቸው? ለምን?
7. በጥንት ዘመን የነበሩት የቤተ ክርስቲያን አባቶች ስለ ጋብቻ፥ ፍቺና፥ እንደገና ማግባት የሰጡላቸው ሐሳቦች ምን ይመስሉ ነበር?
8. ልዩ የመጋቢነት እንክብካቤ የሚያስፈልጋቸው ጉዳዮች ምን ምንድናቸው?